

Greif deneyimi ışığında sınıfa devrimci müdahale- Nilgün Eren

Greif, fabrika zemininde yoğunlaşan ve derinleşen bir çalışmanın pek çok açıdan yol gösterici bir örneği olmuştur.

Yeni Greifler'i yaratmak te-

melde bir çalışma tarzı sorunudur. Sınıf çalışmasında hedefli yönelim, süreklilik, yoğunlaşma ve ısrar esastır.

Hedeflerimizi belirledikten sonra, müdahalelerimizi rutinlikten ve şekilsiz-

likten kurtarmak, atacağımız adımları mutlak bir biçimde somutlamak durumundayız. Dönemsel gelişmeler hiçbir biçimde yönelimimizi zayıflatmamalıdır.

s.14

Sosyalist
Siyasal Gazete

Sayı: 2024 / 05
15 Mart 2024

Kızıl Bayrak

**Soyguncu, rantçı düzen partilerine verilecek
oyumuz yok, sorulacak hesabımız var!**

kizilbayrak81.net

4

Yerel seçim gölgesinde iş kanununda değişiklik planı

OVP ve bakanlığın strateji planı, iş kanunu değişikliğinin hangi içerik ve kapsamda, neyi hedefleyerek gündeme geleceğini açık bir biçimde özetliyor.

9

İşçi- Emekçi Kadın Komisyonları kreş kampanyası

İşçi Emekçi Kadın Komisyonları "Tüm işyerlerinde, OSB'lerde ve mahallelerde 7/24 açık, nitelikli, ücretsiz kreş istiyoruz" talebiyle bir çalışma yürüttü.

21

Miyokolaiv provokasyonu ve Ukrayna'da savaşın seyri

Miyokolaiv'e "gizli tutulan" iki günlük bir ziyaret gerçekleştiren Baerbock'un Karadeniz'in soğuk sularında tatil yapmak için oraya gitmediği kesin.

**Çözüm devrimde,
kurtuluş sosyalizmde!**

Greif işgali: İşçi sınıfı hareketinde bir kilometre taşı- M. Efe

s.16

Avrupa'da çiftçiler ayakta- E. Güneş

s.18

Soyguncu, rantçı düzen partilerine verilecek oyumuz yok, sorulacak hesabımız var!

Çözüm devrimde kurtuluş sosyalizmde!

31 Mart günü seçim sandıkları yeniden kurulacak. Büyüğünden küçüğüne düzen partileri ve onların adayları seferber olmuşlar, bizleri sandığa çağırıyorlar. Bir kez daha bu seçimin ne kadar önemli olduğunu anlatıp, eğer kendilerini seçersek sorunlarımızın bir çırpıda nasıl çözüleceği yalanına inanmamızı bekliyorlar.

Oysa ki yaklaşan seçimler nasıl sonuçlanırsa sonuçlansın işçi emekçilerin çalışma ve yaşam koşullarında en küçük bir değişiklik olmayacaktır. Bizi büyük bir yıkıma sürükleyen ekonomik krizin faturası sırtımıza daha çok bindirilecek, sömürü, yoksulluk, işsizlik ve hak gaspları derinleşerek sürecek, iktidarın uygula-

dığı baskı ve zorbalık politikaları aynen devam edecektir.

Bu yüzden işçi ve emekçilerin aklından çıkarmaması gereken yalın gerçek şudur: Bizim için önemli olan yaklaşan seçimlerin kendisi değil fakat hemen sonrasındır. Zira sonuç ne olursa olsun, ağırlaşan ekonomik ve mali krizin faturası, gündeme getirilecek daha kapsamlı saldırılarla işçi sınıfına ve emekçilere ödettilerecektir. Kuşkusuz bu halen de yapılmaktadır. Fakat gündemdeki seçimler nedeniyle seçmen desteği kaygısı iktidarı bu konuda belli ölçülerde sınırlamakta, sermaye sınıfının çok yönlü istem ve taleplerinin bir kısmının karşılanması

şimdilik ertelenmektedir. Seçimlerin ardından bu handicap kalkacak, bizi derin bir sefalete sürükleyen saldırılar hiç olmadığı kadar yoğunlaşacaktır.

Düzen partilerinin altı boş vaatlerle yerel yönetimlerin kontrolü üzerine yürüttüğü bu hummalı mücadele sadece bir rant kavgasıdır. Bütün mesele yerel kaynak ve imkanların hangi siyasal güç odakları ve onların hamisi olan sermaye grupları tarafından kontrol edileceğidir. Kavga kimin bu ranttan hangi payı alacağına ilişkindir. Bunun tersini söyleyen her kim olursa olsun yalan söylemekte, milyonlarca işçi ve emekçinin yaşamını köleleştiren bu baskı ve sömürü düzeni-

ne ilişkin gerçekleri kararmaya çalışmaktadır.

Bu yüzden bizim önümüzdeki seçim bellidir. Her biri sermaye uşağı olan düzen partilerine inanmaya, sorunun kaynağı olanlardan çözüm beklemeye devam mı edeceğiz?

Yoksa çıkar ve istemlerimizi koparıp almak için örgütlü mücadele yolunu mu tutacağız?

Düzenin seçim oyununa alet mi olacağız, yoksa seçim sürecini kendi iç birliğimizi kurmanın, sınıfın bağımsız örgütlenmesini yaratmanın, saldırılara karşı direniş mevzileri oluşturmanın imkanına mı çevireceğiz?

Her bir işçi ve emekçiyi bekleyen gerçek seçim işte budur!

KENTLER KAPİTALİST YIKIMIN, SÖMÜRÜNÜN VE SEFALETİN AYNASIDIR!

Bu düzende insan, toplum ve çevre değil, kapitalizmin kâr yasası esastır. Yaşam alanlarımız ve en temel ihtiyaçlarımız sermaye için kâr ve rant kapısıdır. Sözde halka hizmet adına var olan yerel yönetimler bu rant paylaşımının en önemli alanlarından bir tanesidir. Bu yüzden:

-Sağlıklı bir kentleşme planı olan, alt yapısı tamamlanmış bir tek kent yoktur.

-Başta fay hatları üzerindeki olmak üzere, neredeyse bütün şehirlerimiz deprem riski altındadır. Buna rağmen hemen hiçbir şehirde depremlere karşı alınmış gerçek bir önlem yoktur.

-Ulaşım, yol ve trafik sorunu çözülmüş bir tek kent bulmak mümkün değildir.

-Sağlıklı içme suyuna sahip kent sayısı/nüfus oranı alabildiğine düşüktür.

-Katı ve sıvı atıklar için arıtma tesisleri ya çok yetersizdir ya da bazı kentlerde hiç yoktur. Kirli atıklar ırmaklara, denizlere ve yaşam alanlarındaki boş arazilere bırakılmaktadır.

-Bu ülkede milyonlarca emekçi yaşanılır, sağlıklı konuttan yoksundur. Durmadan devam eden inşaatlar ile bir avuç sermayedar büyümekte, yüzbinlerce konut boş kalırken milyonlarca işçi ve emekçi bırakılmıyor ev sahibi olmayı, kiralarını bile ödemekte zorlanmaktadır.

-Büyük kentlerde yaşayan halkın büyük bir çoğunluğunun temel sorunu yoksulluk ve yoksunluktur. İşsizlik ve sefalet sürekli olarak artmaktadır. Buna karşın belediyeler, sorunların çözümüne katkı sunmak şöyle dursun tıpkı merkezi yönetimler gibi sınırlı sosyal yardım uygulamaları ile bir sadaka toplumu yaratmanın ötesine geçmemektedir.

İşte sermaye sınıfının ve temsilcilerinin "halka hizmet" adına onlarca yıl içinde yarattıkları kentler tablosu budur.

Bir avuç asalağın, içinde birer cennet kurup sefa sürdükleri kentler işçi ve emekçiler için gerçek birer sefalet yuvasıdır.

Herhangi bir partinin ya da adayın yıllardır çözülmemeyen ve sermaye iktidarı koşullarında çözülemeyecek olan bu sorunları çözeceklerini iddia etmelerinin inandırıcı bir tarafı yoktur. Zira bu sorunlar tam da içinde yaşadığımız kapitalist düzenin işleyiş yasalarından kaynaklanmakta, yerel yönetimleri kendileri ve hizmet ettikleri sermaye grupları için bir arpalığa çeviren düzen partileri tarafından derinleştirilmektedir.

Bunlara oy vermek demek yalnız bu

sorunların sürüp gitmesi manasına gelmez, aynı zamanda sömürü, rant ve talana dayalı bu sistemin bizler tarafından onaylanması anlamına gelir. İşçi sınıfı ve emekçiler bu oyuna tekrar tekrar düşmeye artık son vermeli, değil bunlara oy vermek, hayatlarımızı bu hale getiren bu bezirgan takımından her yol ve yöntemle hesap sormalıdır.

SERMAYE DİKTATÖRLÜĞÜ YIKILMADAN EMEKÇİLERİN SORUNLARI ÇÖZÜLEMEZ!

Tüm bu sorunları çözmek için yeterli zenginlik ve kaynak bu ülkede elbette var. Fakat tüm bu zenginlik ve kaynaklar sermaye sınıfının elindedir. Tüm fabrikalar, büyük işletmeler, bankalar, sigorta şirketleri, bütün bir iletişim ve ulaşım ağı, büyük araziler ve tarım, çiftlikler, sırtını uluslararası sermayeye dayamış bir avuç işbirlikçi asalağın mülkiyetindedir.

Sadece zenginlikler ve kaynaklar değil, devlet bütçesi de sermaye sınıfının elinde, yönetiminde ve hizmetindedir. Bizlerin sırtına yüklenen vergilerle sermayenin ihtiyaçları karşılanır. Bizler daha ücretlerimizi almadan ve tükettiğimiz her üründe vergiyi peşinen öderken sermaye vergi afları, teşvikler, taksitlendirmelerle ihya edilir.

Tüm bunlara karşılık eğitime, sağlığa ve altyapı hizmetlerine bütçeden ayrılan pay yüzde 3'lük, yüzde 5'lik oranları geçmez. Sözde temel kamusal hizmetler sunmakla yükümlü belediyelerin sınırlı bütçesi bile halkın ihtiyaçlarından çok sermaye sınıfının ihtiyaçlarına hizmet eder.

Karşımızdaki tablo yeterince açık ve nettir. Bu düzen değişmeden, sermayenin sınıf iktidarına son vermeden işçi ve emekçilerin temel sorunlarının çözülmesi mümkün değildir.

Nihai çözüm işçi sınıfı önderliğinde emekçilerin toplumsal bir devrimle iktidarı ele alması, böylece tüm birikmiş zenginlikleri ve kaynakları emekçilerin hizmetine sunmasıdır. Ancak bu takdirde yerel hizmetler de dahil tüm temel sorunların tam ve kalıcı çözümü olanaklı hale gelir. Yerel yönetimlerde gerçek bir demokratik katılım ve işleyiş de ancak bu koşullarda hayat bulabilir. Doğayı tahrip etmeden ve çevreye zarar vermeden sağlıklı bir kentleşme, insanca yaşanacak bir gelecek ancak bu koşullarda sağlanabilir. Tüm bunlar ancak işçi sınıfın sosyalist iktidarı tarafından sağlanabilir. Bunun dışındaki her çözüm iddiası kaba bir yalan ve aldatmacadır.

DAYANAKSIZ HAYALLER YAYANLAR SERMAYE DÜZENİNE HİZMET EDER!

Kokuşmuş düzen partilerinin yalan ve aldatmacaları yetmezmiş gibi, sosyalist

ve devrimci olmak iddiasındaki reformist sol parti ve çevreler de bu türden aldatmacalara ortak oluyorlar. "Rant'ı talanı durdurmak", "halkın yönetimi", "halkın katılımı", "yerinde yönetim", "halka dolaysız hizmet" vb. aldatıcı argümanlar üzerinden kitlelerden oy desteği talep ediyorlar. Böylece ne yapıp edip birkaç ilçe ya da beldede belediye yönetimlerine gelmeyi amaçlıyorlar. Bunun için olmaz pazarlıklara, tüm devrimci ilke ve değerleri bir yana iten söylemlere başvuruyorlar. Hepsinden önemlisi bu baskı ve sömürü düzenine dair temel gerçeklerin halktan gizlenmesine alet oluyorlar.

Oysa ki merkezi iktidar organlarının burjuvazinin elinde olduğu bir durumda, halkın çıkarına bir belediye yönetimi iddiası tepeden tırnağa bir yalan ve aldatmacadır. Aynı gerçek, üretim araçları ve zenginliğin ezici bölümü burjuvazinin elinde ve denetiminde olduğu sürece, yerel planda halkın sorunlarının çözülebileceği iddiası için de geçerlidir. Alabildiğine sınırlanmış ve güdüleştirilmiş yerel yönetimler ve bütçeler, bu sınırlar içinde bile burjuvazi tarafından bin bir yolla en sıkı bir denetim altında tutulurlar. Dahası bu ülkede belediye yönetimleri siyasal iktidarın doğrudan denetimine tabidir. Ve çizgiyi aşan her uygulama suç olarak gösterilebilmekte, belediye başkanları İçişleri Bakanlığı kararnamele ile görevden alınıp yerine kayyımlar atanabilmektedir.

Bu yüzden salt seçimle belediye yönetimlerine gelmekle ve güya "halkçı belediyecilik" yapmakla sorunların çözülebileceğini iddia etmek, emekçileri bir başka yönden aldatmak, halka yalan söylemek demektir.

DEVİRİMCİ SINIF MÜCADELESİNİ YÜKSELTELİM!

Biz sınıf devrimcileri bu yalın gerçekleri dile getirmek, sermaye uşağı partilerin içyüzünü teşhir etmek, emekçileri tek çıkış yolu olan örgütlü mücadeleye kazanmak amacıyla seçim çalışması yürütüyoruz. Yalanlara ve boş vaatlere dayalı sahte çözümlere karşı işçi sınıfı ve emekçilerin gerçek çıkarlarını savunuyoruz.

Bu baskı ve sömürü düzeni sürdükçe yerel yönetimlerin değişmesinin aslen hiçbir şeyi değiştirmeyeceği, asıl yapılması gerekenin seçimler geride kalır kalmaz büyük bir hız kazanacak olan saldırılara karşı sınıfın tabandan mücadelesini örgütlemek olduğunun altını bir kez daha çiziyoruz.

Bu yeni seçim oyununda düzen partilerine ve onlara benzemeyi maharet sayan reformist partilerin adaylarına verilecek her oyun bu kurulu düzeni onaylamak olduğu gerçeğini bir kez daha haykırıyoruz.

Tüm işçi sınıfı ve emekçileri aşağıdaki somut talepler için mücadeleye etmeye, sorunlarımızın gerçek çözümü olan devrim ve sosyalizm davası altında birleşmeye çağırıyoruz.

ACİL İSTEMLERİMİZ UĞRUNA MÜCADELEYİ YÜKSELTELİM!

Acil ekonomik, demokratik ve sosyal talepler:

✓ Herkese ihtiyaca uygun, sağlıklı, güvenli ve ucuz konut!

✓ Ucuz elektrik, su ve ısınma hizmetleri!

✓ Güvenli, hızlı ve ucuz toplu taşıma!

✓ Tüm yerleşim birimlerine kreş, çocuk yuvası, sağlık merkezi, spor, kültür ve sanat kurumları!

✓ Bedensel ve zihinsel engellilere, yaşlılara, kimsesiz ve yetim çocuklara bakım ve yardım!

✓ İnsan sağlığını, doğayı ve çevreyi gözetken bir kentleşme ve sanayileşme!

✓ Depreme karşı önlemlerin tam alınması, bilimsel, kâr amaçlı olmayan ve mağduriyet yaratmayan bir kentsel dönüşüm.

✓ Ormanlar, denizler-sahiller, göller, akarsular, içme suyu kaynakları ve tüm doğal zenginlikler halkın hizmetine sunulsun!

✓ Doğal kaynakların yağmalanmasına, çevrenin ve tarihsel-kültürel mirasın tahrip edilmesine son!

***

✓ Herkese iş, tüm çalışanlara iş güvencesi!

✓ 7 saatlik işgünü, 35 saatlik çalışma haftası!

✓ Tüm çalışanlara genel sigorta!

✓ İnsanca yaşamaya yeten, yoksulluk sınırına kadar vergiden muaf asgari ücret!

✓ Tüm dolaylı vergiler kaldırılсын! Artan oranlı gelir ve servet vergisi!

✓ Herkese parasız sağlık hizmeti!

✓ Her düzeyde parasız eğitim!

***

✓ Tüm çalışanlar için grevli ve toplu sözleşmeli sendika hakkı!

✓ Sınırsız söz, basın, örgütlenme, gösteri ve toplanma özgürlüğü!

✓ Borç ödemeleri durdurulsun, tüm borçlar geçersiz sayılsın!

✓ Emperyalist mali kuruluşlarla kölece ilişkilere son!

✓ Emperyalistlerle açık-gizli tüm anlaşmalar iptal edilsin!

✓ İşçi sınıfı savaşacak, sosyalizm kazanacak!

✓ Kahrolsun sermayenin sınıf diktatörlüğü!

✓ Yaşasın sosyalist işçi-emekçi iktidarı!

BAĞIMSIZ DEVİRİMCİ SINIF PLATFORMU

Yerel seçim gölgesinde iş kanununda kapsamlı değişiklik hazırlığı...

İşçi sınıfı kavgaya hazırlanmalıdır!

Bir süredir alttan alta dile getirilen “iş kanununda kapsamlı değişiklikler yapma” tartışması somut bir hal almış durumda. Saray erkanından yansıyanlara bakılırsa, uzun bir dönemdir parça parça gündeme getirilen ve çalışma yaşamının tamamını doğrudan etkileyecek kimi düzenlemeler yasa değişikliği ile hayata geçirilmeye çalışılacak. Bu konuda ilgili bakanlıklar, Cumhurbaşkanlığı Hukuk Politikaları Kurulu, sendikalar ve sermaye örgütlerinin gündem üzerine çalıştıkları ifade ediliyor. İktidar koridorlarına dayandırılan bilgilerin ardından, kimi medya kaynaklarında konuya dair değinmeler yer almaya başladı. Saray iktidarının şefi ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı konuyu teyit eden açıklamalar yaptı. Değişikliğin meclis gündemine gelme tarihi olarak ise yerel seçimlerin hemen ertesi işaret edildi. Henüz düşük tonda dile getirilen ama alttan alta kulaklara da fısıldanan, belli ki zamansız bir tartışma ve gerilimin konusu olması istenmeyen hazırlık hakkında yeteri kadar ayrıntıya ulaşmak henüz mümkün değil.

Yansıyan sınırlı bilgiler üzerinden ifade edilenler ise şunlar: “Mevcut iş kanunları arasında çatışma ve çelişki mevcut. Mevzuattaki ve uygulamadaki çelişkiler giderilmeli. Dağınık mevzuat toparlanmalı. Var olan muğlaklıklar ortadan kaldırılmalı. Mevcut olan düzenlemeler sanayi çağının başlangıcına göre oluşturulan mevzuattı, günümüz şartlarına ve teknolojiye uyumlu hale getirilmeli. İş verimliliğinin günün koşullarına uygun olarak artırılması için önlemler alınmalı vb.”

“Çalışanların hakları korunacak”, “çalışanlar güçlendirilecek” gibi süslü açıklamalarda, “iş kanununda son yirmi yılın en kapsamlı değişikliği” söylemi eşliğinde, 1952 tarihli Basın İş Kanunu, 1967 tarihli Deniz İş Kanunu ve 2003 tarihli 4857 sayılı İş Kanunu’nun birleştirilerek, “çağın gerekleri” üzerinden “Türk İş Kanunu” adı altında birleşmiş yeni bir düzenlemeye gidilmesi gerektiği üzerine dem vuruluyor.

Saray iktidarının medyadaki tetikçileri üzerinden “müjde”, “haftalık çalışma süresi 45 saatten 40 saate düşürülecek” gibi alışıldık hedef saptırma söylemleriyle alttan alta ısıttığı gündem ve yasa değişikliği hazırlığı, işçi sınıfı açısından

önemli bir yeni saldırı hamlesi anlamına geliyor. Henüz elde yeteri kadar ayrıntı olmasa da bu konuda somut bir tespit yapmak güç değil. Çünkü konu işçi düşmanı bir saray iktidarı ve onun gözü dönmüş icraatlarının bir parçası olduğu oranda ötesini düşünmek için saf olmak gerekir. Bugüne kadar yapılanlar bugünden sonra hayata geçirilmeye çalışılacakların aynası durumunda. İkincisi, içinde bulunulan ekonomik kriz koşullarında sermayenin demir yumruğu olmaya soyunmuş AKP-MHP iktidarının krizden çıkış için faturayı geniş emekçi kitlelere yıkma adımlarının ötesinde bir yaklaşımının olmayacağı gerçeğidir. Üçüncüsü, iktidara geldiği andan itibaren sermayeye hizmette kusur etmeyen, bu konuda gerektiğinde hiçbir yasa-kural tanımayan bir iktidarın, kapitalistlerin işçi sınıfının canına okuyacak düzenlemeleri dört gözle beklediğini bildiği için, gündeme gelen “kapsamlı değişiklik” ancak işçi ve emekçiler açısından kapsamlı bir yıkım olabilir. Dördüncüsü ise somut haliyle saray iktidarının ortaya koyduğu Orta Vadeli Program ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2024-2028 yılı Strateji Planı çerçevesinde hedeflenenlerdir.

OVP ve bakanlığın strateji planı, bugün ayrıntıları henüz netleşmemiş olan iş kanunu değişikliğinin hangi içerik ve kapsamda, neyi hedefleyerek gündeme geleceğini açık bir biçimde özetliyor: Düşük ücret dayatmaları, kırıntı düzeyinde kal-

mış sosyal hakların da ortadan kaldırılması, işçi ve emekçilerin dolaylı-dolaysız vergi yükünün katmerlenmesi, sermaye teşviklerinin artırılmasının yanı sıra; esnek-güvencesiz-taşeron çalışmanın yaygınlaştırılması, bütçe açıklarının kapatılması ve sermaye birikiminin kesintisiz sürmesi adına emekçi kitleler üzerindeki sömürünün ağırlaştırılması, çeşitli fonların yağmalanması ve talanı vb...

Bakanlığın 2024-2028 yıllarını kapsayan strateji belgesinde ve bakanın bizzat kendi açıklamalarında ise, gündemde olan iş kanunu düzenlemesinin neler içereceği konusunda biraz daha ayrıntıya ulaşmak mümkün. Bu plana göre 4857 sayılı yasada öngörülen değişiklikler ile mevcut yasada bulunan ve tam uygulanmadığı düşünülen esnek çalışma düzeninin etkinleştirilmesi hedefleniyor. İşçiler açısından güvencesiz ve kurlsuz çalışma anlamına gelen esnek çalışma ülkenin genel istihdam biçimi haline getirilmek isteniyor. “Sosyal güvenlik mevzuatı ve uygulamalarının değişen işgücü piyasası koşullarına göre yeni nesil esnek çalışma şekillerine uyumlu hale getirmek” olarak tanımlanan bu değişiklik başlı başına bir emek düşmanı saldırı niteliğinde. Buna eşlik eden “günlük ücret belirlemede var olan muğlaklığın giderilmesi” tanımı ise “çağın gerekleri olarak” yevmiye usulüne dönüş olarak okunabilir. “Sosyal güvenlik kurumunun sürdürülebilirliğini sağlamak için kişilerin daha çok istihdamda kalma-

sını sağlamak” tanımı ise hem olduğu kadarıyla var olan sosyal güvenlik uygulamalarının hedeflendiği hem de emeklilik yaşı konusunun tekrar gündeme getirileceği anlamına geliyor. Buna ek olarak, elbette ki kıdem tazminatının fona devir yoluyla gaspı diğer bir başlık olarak öne çıkıyor. Erdoğan’ın da sıklıkla dile getirdiği gibi “mevcut boşluklardan” kaynaklı iş davalarında işçi lehine sonuçlanabilen “tutarsızlık ve çelişkilerin” giderilmesi ise saldırının bir diğer başlığını oluşturuyor. “İş kanununda yer almayan çocuk işçiler için mevzuat düzenlemesi, sendikal faaliyetler nedeniyle gündeme gelen iş akitlerinin feshinde muğlaklığın giderilmesi, sendikal yetki tespitlerinde sürecin hızlandırılması vb.” şeklinde devam eden maddelerin bir kısmı gereksiz güzellemelemler içermekle birlikte, esas olanın bir kez daha kapsamlı saldırının maddeler yığını içinde gizlenmesi çabası ortaya çıkıyor. Henüz ayrıntıları netleşmese de yansıdığı kadarıyla kapsamlı bir emek düşmanı adımı olacak saldırı yasaasının duyurulması için “haftalık çalışma süresi 45 saatten 40 saate düşürülüyor” gibi kulağa hoş gelen tanımlamaların kullanılması işçi ve emekçileri neyin beklediğini gösteriyor.

Bu kapsamda ifade edilebilecekler kuşkusuz çeşitlendirilebilir, ancak şimdilik bu kadarı yeterli. Zira, yerel seçimlerin ardından ekonomik ve sosyal yıkım saldırılarının ağırlaşaacağına dair toplumda bulunan genel kanının hiçte yersiz olmadığını gösteren bu yasa hazırlığı önümüzdeki günlerde sıklıkla tartışılacak. Ayrıntılar netleştikçe giderek belirgin bir gündem olarak ortaya çıkacak. Sınıf devrimcileri yaklaşın yerel seçim sürecine dair temel vurgularında; seçimlerde hangi sermaye partisinin önde çıkacağı tartışmasından çok seçimlerin ardından gündeme gelecek yeni ve kapsamlı saldırılar ve bu saldırılar karşısında işçi sınıfı ve emekçilerin mücadelesini güçlendirme çabasına odaklanmak gerektiğini belirtiyorlar. Saray iktidarının açıktan ya da alttan alta attığı tüm adımlar bu yaklaşımı doğrulayan bir içerik taşıyor. İşçi sınıfı ve emekçiler sermaye düzeninin seçim avuntusuna ve boş hayallere kanmamalı, kendilerini bekleyen saldırılara karşı direncini örgütlemeye yoğunlaşmalıdır.

İşsizlik Fonu'nda yağmaya devam!

AKP-MHP rejimi yıllardan beri İşsizlik Sigorta Fonu'nu (İSF) yağmalıyor. Rejim ya kendi rezil işleri için kullanıyor ya da kapitalistlere peşkeş çekiyor. Geçtiğimiz günlerde yayınlanan Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle İSF'den sermayedarlara aktarılan para miktarı artırıldı. Teşvik, destek vb. adlar altında aktarılan miktar, 2024 yılı için %30'dan %50'ye çıkartıldı.

2016 yılında yapılan yasa değişikliği ile İSF'den sermayeye fon aktarım oranı %30 olarak belirlenmişti. Bu oranı az bulan AKP'li Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan, yetkisini kullanarak %50'ye çıkarttı. AKP şefi işçiye düşmanlık, sermayeye hizmette sınır tanımadığını aldığı bu kararlarla birkez daha gösterdi.

***

İşsizlik Sigorta Fonu, 1999 yılında güya 'kendi isteği dışında işsiz kalan işçilere gelir desteği sağlamak amacıyla' kuruldu. İlk haliyle yasada "amacı dışında kullanılamaz" hükmü vardı. Ancak AKP hükümetleri bu hükme hiçbir zaman uymadı. Nitekim fondan ilk ödemeler 2002 yılında gerçekleştirildi. İşçilerin fondan yararlanma koşulları o kadar ağırlaştırıldı ki, işsiz kalanların ancak küçük bir kısmı bu imkandan yararlanabildi. Bu ise fonda biriken paranın sürekli artmasını sağladı. Burada biriken parayı gören AKP şeflerinin adeta gözleri döndü. Dolayısıyla işsizlerden esirgendiği için biriken parayı yağmalama rutin işlerden biri haline getirildi.

2008 yılında işsizlik fonunda biriken paranın farklı amaçlar için harcanmasına yasal kılıf uyduran hükümet, GAP projesi için, 'geri ödenmesi koşuluyla' kaynak aktardı. O günden bu yana yağma fütursuzca devam ettiriliyor.

İşçilerden ve kapitalistlerden yapılan kesintiler ile devletin katkı payından oluşan fonda biriken para, 2011 yılına kadar İş-Kur tarafından kamuoyuna duyuruluyordu. Dahası nereye ne kadar kaynak aktarıldığı da verilerle açıklanıyordu. 2012 yılı itibarıyla ise sadece yıllık gelir-gider oranları açıklanmaya başladı. Fonun kimler tarafından, nasıl yağmalandığı gizlenmeye çalışıldı. Sonraki yıllar ise "amacı dışında kullanılamaz" kuralı tamamen ortadan kaldırıldı. Gerçi AKP bu kurala hiç uymadı. Yine de yasayı değiştirerek yağmaya 'yasal kılıf' uydurdu. Bu

düzenleme ile fonda biriken kaynakların %30'u sermayeye teşvik adı altında aktarılmaya başlandı ve bu oranı %50'ye çıkarma yetkisi Cumhurbaşkanı'na verildi. İşçi düşmanı Tayyip Erdoğan'la müritleri, yağma için fonda daha çok para biriksin diye, işsiz kalan işçilerin fondan yararlanabilme kurallarını daha da zorlaştırdı. O günden bugüne olan şudur: işsizler için oluşturulan fonu AKP-MHP rejimi ile kapitalistler birlikte yağmalıyor.

***

İşsizlik Fonu'nun kullanımıyla ilgili ulaşılabilen 2023 yılına ait sınırlı bilgiler bile yağmanın boyutunu gözler önüne seriyor. Bu verilere göre 2023 yılında fonda biriken para 117,3 milyar lira. Bunun yaklaşık %18,5'ine tekabül eden 21,7 milyarı işsizlik ücretleri için kullanılmış. %67'sine denk gelen 78,5 milyar ise "teşvik, destek, işbaşı eğitim" gibi adlar altında sermayeye aktarılmış.

Fonun ne olduğu, nasıl kullanıldığı açıklıklarla ortaya konulmadığı için ekonomistler iğneyle kuyu kazarcasına verilerle ulaşarak kimi sonuçlar ortaya koyabi-

liyorlar. Kamuoyunda sıklıkla tartışılan İşsizlik Fonu'nun ne olduğu, nasıl kullanıldığı gibi bilgiler ancak bu çabalar sayesinde ortaya çıkartılabiliyor. Bu verilere göre, yasa değişikliğinden bu yana fon büyük ölçüde sermayeye çeşitli kılıflara uydurularak aktarılmıştır. Pandemi döneminde güya istihdamı korumak adına sermayeye aktarılan kaynaklar ise diğer dönemlerle kıyaslanamaz boyutlara ulaşmıştı. Kimi ekonomistlere göre ise İşsizlik Fonu'nda toplanan para sadece kâğıt üstünde ve gerçekte böyle bir para kalmadı.

Her adımı sermaye sınıfının ihtiyaçlarına göre atan saray rejimi, ülke kaynaklarını yağmalama ve kapitalistlere peşkeş çekme konusunda önceki tüm emsallerinden daha pervasızdır. Yasalar rafa kaldırıldığı için işlediği suçların hesabını vermediği gibi, gerçekleri de toplumdan gizleyebilmek için ayak oyunlarına başvuruyor. Geçtiğimiz yıllarda sermayedarların "hiçbir dönem bu kadar teşvik almadık" diyerek mutluluklarını ve AKP iktidarından memnuniyetlerini dile getirmelerinin nedeni de bu pervasızlıktır. Şu kriz atmosferi içinde işsizlik istikrarlı bir

şekilde artarken fonda biriken paradan kapitalistlerin işçilerden üç kattan fazla pay alması, AKP-MHP rejiminin emekçileri hiçe sayan bir küstahlığının dorukta olduğuna işaret ediyor.

Ekonomide yarattığı yıkımın faturasını işçi ve emekçilere ödetmek için atılan adımların bir parçasını işçilere ait fonların sermayenin yağmasına açılması oluşturuyor. Öyle ki işbaşı eğitim, istihdamı desteklemek, asgari ücret prim desteği gibi bitmek bilmez "destek" listesi uzayıp gidiyor. İşçilerin soygunu derinleşirken, çalışma ve yaşam koşulları ağırlaşırken holdinglerin devasa kâr oranları açıklamaları sermaye düzeni ve onun tepesinde oturan saray rejiminin emek düşmanlığının somut delilleridir.

İşçi sınıfı ve emekçiler, fabrikalarında ve yaşam alanlarında örgütlü mücadeleyi yükseltip saraylarda sefahat süren bu kokuşmuş soyguncu takımına dur demedikçe, rejimin kararnameleriyle sömürü ve talan artmaya devam edecektir.

Kişisel verileri “pazarlama” kanunu

“8. Yargı Paketi” olarak bilinen Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 659 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, TBMM Genel Kurulu’nda kabul edilerek yasalaştı.

Mevcut yasada yer alan, “Kişisel veriler, ilgili kişinin açık rızası olmaksızın yurt dışına aktarılamaz” maddesinin değiştirilmesiyle kişisel veriler dini dernek ve vakıfların yanı sıra şirketlerin kullanımına da açılıyor. Yasadaki ilgili madde şöyle:

“İstihdam, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler ve sosyal yardım alan hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için zorunlu olması, Siyasi, felsefi, dini veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumların, tabi oldukları mevzuata ve amaçlarına uygun olmak, faaliyet alanlarıyla sınırlı olmak ve üçüncü kişilere açıklanmamak kaydıyla; mevcut veya eski üyelerine ve mensuplarına veyahut bu kuruluş ve oluşumlarla düzenli olarak temasta olan kişilere yönelik olması, halinde mümkündür.”

AKP-MHP iktidarının propaganda söylemlerinden biri “veriler yurt içinde kalacak” safatasına dayandırılıyordu. 2016 yılında çıkarılan ‘Kişisel Verileri Koruma Kanunu (KVKK)’ bunun kanıtı diye gösteriliyordu. 8. Yargı Paketi ile bu sahte propagandadan geri dönüldü ve verilerin

yurtdışına da satılabilmesinin ‘yasal güvencesi’ oluşturuldu. Bunu zaten fiilen yapıyorlardı. Şimdi buna ‘yasal kılıf’ uydurdular.

Paket hazırlanırken “kişisel verilerin güvenliği” değil “veri paylaşımının” zorunlu olduğu Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü (GDPR) baz alınıyor. Uluslararası veri pazarında yerini almak isteyen AKP-MHP iktidarı yasal engelleri ortadan kaldırırken bir yanda da sermayeye çağrı yapıyor.

Uluslararası Yatırımcılar Derneği’nin anketlerinden yararlanılarak bu yasayla

birlikte yurtdışından gelecek “yatırımların” 18.6 milyar doları bulacağı iddia ediliyor. Bununla birlikte dijital reklam sektörünün büyüklüğü 2023’te 679 milyar dolara ulaştı.

Ticaret malzemesi olarak hedefli reklam, politik propaganda, pazar analizi vb. alanlarda kişisel veriler kullanılıyor. En ufak şirketten uluslararası tekellere kadar kapitalistler verilerle iş yapıyor. Bunun yanı sıra kişisel veriler devletin işleme mekanizmasının bir aracı olarak da kullanılıyor. Zaman zaman ortaya çıkan veri sızıntıları, “Kişilerin güvenliği”

söyleminin bir karşılığı olmadığını da göstergesidir. Reklam alanında kullanılan verilerin en küçük alanı dolandırıcıları en büyük alanı ise devleti ilgilendiriyor. Kişisel veriler korunmaktan ziyade bu sistem içerisinde meta muamelesi görmektedir. Yeni yasayla yapılan şey ise fiili olanı “hukuka uydurma” çabasıdır.

Bu konuda da ‘farkını’ gösteren dinci-faşist rejim, kişisel verileri dini dernek ve vakıfların da kullanımına açmıştır. Böylece kişileri hedef alan reklamlara dini propagandanın eklenmesinin önü de açılıyor.

“Sağlıkçılara ceza yasasını kabul etmiyoruz”

Sağlık alanında düzenlemeler içeren Sağlıkla İlgili Bazı Kanunlarda ve 663 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, 22 Şubat’ta TBMM Genel Kurulunda kabul edildi. Sağlık emekçilerinin tepkilerine rağmen kabul edilen teklif, 1 Mart 2023 günü Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Konuyu Kızıl Bayrak’a değerlendiren İstanbul Tabip Odası (İTO) Yönetim Kurulu üyesi Dr. Saffet Ercan söz konusu teklifin hak arama mücadelesine yönelik bir cezalandırma aracı olduğunu vurguladı.

Düzenlemenin her şeyden önce Anayasa’ya aykırı olduğunun altını çizen Ercan şöyle devam etti:

“Bahsedilen düzenleme daha önce aile hekimliği için de getirilmişti. Ancak

eylemlerle ve işletilen hukuki süreçle düzenlemeyi iptal ettirmiştik. Anayasa Mahkemesi de sürecin sonucunda ‘yönetmelikle disiplin cezası verilemez’ kararı vermişti. Bu kez kanuna ‘verilecek cezaları yönetmeliğe ekleyebiliriz’ diye bir madde koymuşlar. Kendilerince AYM’nin kararını boşa düşürmüşler. Aslında yasanın bütününe bakıldığında, bunun sağlık emekçilerini cezalandırma mantığı ile düzenlenmiş olduğu görülür.

AYM’nin iptal etmesine rağmen bir suça iki ya da üç ceza verilmesi gibi bir durum söz konusu. Çünkü bir disiplin suçunda memuriyetin gerektirdiği bir uyarı cezası, aynı zamanda artan oran-

larda ek ödeme kesintisi uygulanıyor. Hatta 6 ayı aşan cezalarda sözleşme feshi yapılması hedefleniyor.”

Ercan konuşmasının devamında yasanın 1 Mart’tan itibaren yürürlüğe gireceğini belirterek “Biz meslek odaları ve sendikalar olarak bu yasanın geri çekilmesi için demokratik ve yasal mücadeleyi sürdüreceğiz” dedi.

Bu saldırılara ek olarak yeni bir disiplin kurulunun oluşturulduğunu belirten Ercan şöyle devam etti:

“Bu da bazı meslektaşlarımız için ceza verme yetkisi olan bir kurum. Sağlık emekçileri hem yasa ile hem de bu kurum üzerinden adeta cendereye alınmak isteniyor. Bu hazırlıklar tamamen

çalışma koşullarına karşı yapılan itiraz, eylem ve etkinliklerin önüne geçmek için yapılıyor. Yanına yöresine başka maddeler de eklenmiş, ancak bizi en çok etkileyecek olan cezalandırmaya yönelik ciddi yaptırımlar içeren kısımlar. Diyorlar ki ‘Eğer herhangi bir hak alma mücadelesine girişirseniz karşılığında önce para cezası, sonra sözleşmenin feshi ile sizi cezalandırırız.’”

Yasaya karşı gerçekleştirilen basın toplantısı ve eylemleri hatırlatan Ercan son olarak şunları ifade etti:

“Sendikalarla görüşmelerimiz devam ediyor. Ortak mücadeleye devam edeceğiz. Yasa çekilene kadar elimizden geleni yapacağız. ‘Mevcut koşullara ses çıkarmayın’ diyen bu yasayı kabul etmeyeceğiz.”

Bu pisliği emekçilerin örgütlü mücadelesi temizleyecektir!

Amerikan ekonomi dergisi Forbes geçtiğimiz günlerde 'En zengin 100 Türk' listesini yayınladı. Listenin başında 5.2 milyar dolarlık şahsi servetiyle, Yıldız Holding'in genel yönetim kurulu üyesi Murat Ülker yer alıyor. Devamında Ford, Tofaş, Arçelik, Tüpraş, Yapı Kredi bankası gibi büyük şirketleri bünyesinde bulunduran Koç Holding'den Semahat Ersel, Rahmi Koç ve İpek Kırış geliyor. Listede Otomotiv, İnşaat ve Medya şirketleri olan Doğuş Holding'den Ferit Şahenk ve Filiz Şahenk, Merinos halı, Dinarsu halı, SASA Polyster gibi şirketlerin sahibi Erdemoğlu Holding'ten İbrahim Erdemoğlu ve Ali Erdemoğlu, 'beşli çete' olarak anılan gruptan Rönesans Holding'ten Erman Ilıcak ve Limak Holding'in sahibi Nihat Özdemir de listede ilk 10'un içinde.

Türkiye'de ki kapitalistlerin en büyük örgütü olan TUSİAD şeflerinin kimi zaman Erdoğan'ı ve onun siyasi pozisyonunu 'eleştiren' söylemleri oluyor. Buna karşın AKP-MHP rejimine destek sunmaya devam ediyorlar, çünkü bu rejimden memnundurlar. Yukarıdaki tablo, bu memnuniyetin kaynağına işaret ediyor.

***

AKP şefi Erdoğan, iktidara geldiği günden bu yana sermaye sınıfına hizmette kusur etmedi. Kapitalistlere servetlerini arttırma imkanı sunarken, emekçileri sefaletle iten politikalar her zaman esas rotasını oluşturdu. Bununla birlikte çocuklarını, damatlarını, yakınlarını ve AKP şeflerini zenginleştiren bir yağma ve talan düzeni de kurdu. Bu durum birçok kere gündeme gelmiş olsa da

en belirgin şekilde kendini "beşli çete" olarak bilinen şirket grupları ile ilişkileri üzerinden gösterdi. Yağma/talan çarkı devlet imkanlarıyla kurulduğu için 'yandaş' şirketlerin bazıları bırakın Türkiye'yi dünyada en fazla kamu ihalesi alanlar arasında birinci sıradadır.

AKP iktidarı misyonu gereği sermayenin istekleri ve çıkarları doğrultusunda politik/ekonomik bir hat izledi/izliyor. Bundan dolayı Türkiye bugün ağır bir ekonomik ve sosyal krizin içindedir. Gelenin yerde milyonlarca işçi emekçi açlık sınırında bir ücrete mahkum edilmiş, milyonlarca emekli derin bir sefaletle itilmiş, yüksek enflasyon ve hayat pahalılığı artık çekilmez bir hal almıştır. Öte yandan OVP, torba yasalar, yeni vergiler, hak

gaspları ve zorbalık AKP-MHP rejiminin temel politikaları arasında yer alıyor. Öte tarafta tüm bu ekonomik krize rağmen kapitalistler, özellikle de yandaş şirketler kar rekorları kırmaya devam ediyor. Çünkü rejim emekçilerden çaldığını sermaye kodamanlarına aktarıyor.

Servet-sefalet kutuplaşmasının bu kadar derinleşmesi; sermaye cephesi için sınırsız teşviklerden, sömürünün derinleştirilmesinden, vergi aflarından, madenlerin ve hazine alanlarının on paraya peşkeş çekilmesinden, kamu mallarının özelleştirilmesinden, dağların, nehirlerin ve ormanların hiçbir kural tanınmadan talana açılmasından vb. kaynaklanıyor. Saray rejimini sermaye sınıfı için bu-

lunmaz bir nimete çeviren bu durum, dünden bugüne AKP ile Sermaye sınıfı arasındaki ekonomik ve siyasi ilişkilerin temelini oluşturuyor.

***

Wikileaks, Panama, Man Adası vb. gibi uluslararası alanda sonuçları olan gizli belgelerin gün yüzüne çıkması Erdoğan ve ailesinin de içinde olduğu pek çok karanlık/usulsüz ticari ilişkiye ışık tutmuştur. AKP'nin TUSİAD ve MÜSİAD gibi sermaye grupları ile yakın ilişkisi, yandaş şirketlerin fonlanması ve her türlü desteğin sunulması bu şirketler için büyük bir servet kaynağına dönüştürülmüştür. Özellikle yap-işlet-devret modeli ile köprüler, şehir hastaneleri, otoyollar, limanlar, havaalanları gibi alt yapı projeleri adrese teslim bir şekilde bu şirketlere peşkeş çekildi. İnşaatın enerjiye kadar birçok iş kolunda faaliyet göstermekte olan beşli çete ile onlara bağlı birçok alt şirket bu sömürden kendi çapında yararlanmaktadır. Vahşi kapitalizmi uç noktalara vardiyan çalışmaları, söz konusu şirketlerin karlarını ayrıca arttırmıştır.

Her yönü ile çürümüş olan bu mafyatik düzen sermaye sınıfı için bir sömürü cennetidir. Geniş emekçi kitleler için ise sefaletle sürükleniş ve yok oluşu temsil etmektedir. İçindeki her türlü kirli siyasi ve ticari ilişkileri ile birlikte yıkılmayı bekliyor. Bu pislikten ülkeyi ancak işçi-emekçilerin örgütlü mücadelesi arındırabilir.

K. TORLAK

Kurt'un katili polis yargı eliyle korunuyor

2014 yılının Mayıs ayında Berkin Elvan için Okmeydanı'nda yapılan eylemler sırasında Uğur Kurt, bir yakınının cenaze törenine katılmak için Okmeydanı Cemevi'ne gelmişti. Cemevi bahçesinin bulunduğu sıra Uğur Kurt polisler tarafından başından vurularak öldürüldü. Polis, alenen cinayet işleme pervasızlığını dönemin başbakanı Erdoğan'ın nutuklarında, "Polise vur emrini ben verdim" demesinden alıyordu.

Uğur Kurt cinayeti davasının başlamasının üzerinden neredeyse 10 yıl geçti. Sürecin en başında cinayet, "basit taksir" diye tanımlanarak dava kapatıl-

mak istendi. 2 yıl hapis yattıktan sonra katil polisin cezası belirlendi. Polisin cezaevinde "iyi hal" gösterdiği öne sürülerek cezası 1 yıl 8 aya indirildi. Ardından 12 bin 100 TL adli para cezasına çevrildi.

Uğur Kurt'un ailesi ile avukatlarının ısrarlı itirazı sonucu karar bozuldu, polisin tekrardan yargılanması sağlandı. Tüm dava süreci, polis Sezgin Korkmaz'ın devlet tarafından nasıl korunup kollandığının açık bir göstergesi oldu. İtirazların ardından tekrar açılan davada

karar yakın zamanda kesinleşti. Karara göre Korkmaz'a 2 yıl 6 ay hapis cezası verildi. Karar, saray rejiminin aparatı gibi çalışan yargının katilleri koruma zincirine eklenmiş yeni bir utanç halkası olarak tarihe geçti. Saray rejiminin yargısı mağdurlara değil katillere "adalet" dağıtıyor. Bu karar, katillerin sermaye devletinin yargı aparatı eliyle korunmasının fiilen "resmi politika" haline getirildiğinin somut kanıtlarından biridir.

***

Mahkemelerin doğrudan saray rejimine hizmet ettiğini Can Atalay davası başta olmak üzere, Haziran Direnişi'ne ilişkin dava dosyalarında, Suruç katliamında, Ankara Tren Garı katliamında, Maden facialarının ardından devam eden yargı süreçlerinde, Çorlu tren katliamında ve daha nice örnekte gördük.

Bu kokuşmuş düzenin mahkemelelerinde en ufak bir adalet kazanımı dahi, ancak sokaklarda mücadele yürütüldüğünde mümkün olabiliyor. Bu koşullarda -yargıda ya da başka alanlarda- yitirdiklerimizin hesabını ancak mücadeleyi yükselterek sorabiliriz.

Dinci-gerici kuşatmayı dağıtmak için örgütlü mücadeleye!

AKP kuruluşundan bu yana dinci-gerici ideolojisi yaymak için sayısız ayak oyunları çevirdi, pek çok pervasız dayatmayı hayata geçirdi. Bu ideolojiyi empoze ederek toplumun geniş kesimlerinin öfkesi dizginlenmek istendi. Geleceğini garantiye almak ve “dindar-kindar-itaat-kâr” bir nesil yetiştirmek için ise eğitim kurumları her türlü dinsel gericiliğin istismar alanına dönüştürüldü. Manevi danışmanlık adı altında okullara din görevlileri ve tarikat mensupları yerleştirildi. Orta çağ artığı ideoloji ile zehirlenmiş bir nesil yetiştirmek için ders müfredatlarından bilimsel içerikler ve temel bilimi işleyen dersler çıkarıldı. Dinsel gericilik propagandasının ders müfredatlarında kapladığı alan ise sürekli genişletildi.

Eğitim alanına dönük dinci-gerici dayatmalara ve projelere her sene yenileri eklendi. AKP-MHP rejimi geçtiğimiz yılın haziran ayında okullarda ÇEDES protokolü kapsamındaki politikaları hayata geçirmeye başladı. ÇEDES protokolünün hayata geçirilmesinin ardından eğitim alanlarında dinsel gericilik dayatmalarının yaygınlaştığına dair haberler artmaya başladı. ÇEDES protokolü kapsamında İstanbul Çekmeköy’de İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ve İlçe Müftülüğü işbirliğinde öğrenciler zorla camiye götürüldü. Kars Merkez İmam Hatip Ortaokulu’nda ise yine ÇEDES protokolü kapsamında “sabır konusu” adı altında okullara ‘maket mezar’ getirildi ve öğrenciler ağıtlar söylemek zorunda bırakıldı. Son haftalarda yaşanan bu ve benzer örnekler ÇEDES projesi kullanılarak çocuklara yapılan kaba dayatmalar hakkında fikir veriyor.

Dinci-gericiliğin çocuklara dayatılması yeni değil elbet. ÇEDES protokolü uygulanmadan önce de “ders anlatmak” için okullara imamlar gönderilmiş, dinsel

gericiliği yayacak ders saatleri artırılmış, okullara mescitler açılmış, TÜGVA gibi gerici vakıflara dini eğitim verme imkanı sağlanmıştır. Bu ve buna benzer icratlar yağma/talan düzeni kuran AKP’nin suç dosyaları kabardıkça din istismarına daha çok ağırlık verdiğine işaret ediyor.

Tüm bunlara ek olarak ÇEDES protokolü adı altında gündeme getirilen dayatmalar eğitim alanının dinci-gericilik tarafından tam bir kuşatmaya alınmak istendiğini gösteriyor. Ayrıca Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin’in “Keşke şeriatı övecek kadar bilgim olsa” sözleri ve ardından ilk okuldan başlayarak kız ve erkek öğrencilerin ayrı eğitim almalarına yönelik hamlelerin hayata geçirilmesine dair söyledikleri de eğitim alanında köşe başlarını tutan gerici figüranlara biçilen rollerin mahiyeti hakkında fikir veriyor.

Ayrıca eğitimin bilimsel temellerde yürütülmesi için hiçbir ödenek ayırmayan iktidar MEB ve Diyanet arasında imzalanan protokollerin hayata geçirilmesi için on milyonlarca lirayı hibe etmektedir. Hali hazırda Diyanet İşleri Başkanlığı’nın bütçesi MEB dahil birçok bakanlıktan daha fazladır. Bu kadar büyük bir servetin din istismarına ayrılması AKP-MHP rejiminin eğitim alanındaki kirli hedefleri hakkında fikir vermektedir.

Bu politikaların bir diğer boyutunda ise devlet okullarına giden emekçi çocuklarının dinci-gericilik ideolojisi ile zehirlenerek yetiştirilme hedefi var. Dinci-gerici iktidarın bugün eğitim alanında yürüttüğü pervasız saldırılardan bir nebze de olsa kurtulabilmesi için çocukların özel okullara gönderilmesi gerekiyor. Oysa işçi ve emekçilerin özel okul para-

larını ödemeleri ise imkansızdır. Bu bile AKP-MHP rejiminin dinci-gerici politikalarla kimleri hedef aldığını gözler önüne sermektedir.

Başta eğitim alanlarında hayata geçirilen dinci-gerici politikalar olmak üzere yaşamın her alanında bize dayatılan din istismarına dayalı politikalara karşı tepkimizi ortaya koyabilmeliyiz. Emekçiler olarak çocuklarımızı orta çağ artığı gerici ideolojiye teslim etmemeliyiz. ÇEDES gibi gerici protokolleri iptal ettirmek ve çocuklarımızın geleceğini karanlık zihniyetin elinden kurtarabilmek için yapılması gereken örgütlü mücadeleyi yükseltmektir. Dinci gerici kuşatmayı dağıtabilecek bilimsel, laik, parasız, nitelikli eğitim almanın yolunu açabilecek güç örgütlü mücadelemizdir.

K. SÖNMEZ

2009 senesinde yaşamını yitiren sınıf devrimcisi Hüseyin Temiz ölümünün 15. yıldönümünde mezarı başında anıldı.

Bugün (11 Mart) gerçekleştirilen anmada ilk olarak Hüseyin Temiz başta olmak üzere devrim ve sosyalizm mücadelesinde ölümsüzleşenler anısına saygı duruşu gerçekleştirildi. Saygı duruşu sırasında “Biz kazanacağız” şiiri okundu.

Şiirin ardından Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu adına konuşma gerçek-

Hüseyin Temiz mezarı başında anıldı

leştirildi. Konuşmada Hüseyin Temiz’in Sefaköy’de, İnönü Mahallesi’nde ve Yenibosna’da işçilerin hocası olarak anıldığından bahsedildi. Yaşamı boyunca uzun yıllar Ekim ve TKİP saflarında, onurlu bir şekilde mücadele ettiği ifade edildi.

AKP iktidarının kendileri dışındaki

toplumun her muhalif kesimine dönük saldırılarını arttırdığı bir dönemde şehit düşen devrimcileri örnek almanın, onların yolundan ilerlemenin önemine değinildi. Konuşmada şunlar denildi:

“Habip, Ümit, Hatice, Sinan, Alaattin ve Hüseyin yoldaşlarımız bizler için çok önemlilerdi. Onlar onurlu bir duruş

sergileyerek bizlere örnek teşkil ederek ölümsüzleştiler. Onların açmış olduğu yoldan emin adımlarla mücadelemizi sürdüreceğiz.”

Anma boyunca “Devrimciler ölmez, devrim davası yenilmezdir!”, “İşçi sınıfı savaştıkça, sosyalizm kazanacak!”, “Hüseyin yoldaş ölümsüzdür!” ve “Yeni Ekimler için ileri!” sloganları atıldı.

KIZIL BAYRAK / KÜÇÜKÇEKMECE

İşçi-Emekçi Kadın Komisyonları kreş kampanyası

İşçi Emekçi Kadın Komisyonları (İEKK) olarak ocak başında "kreş hakkı" başlığıyla çalışmayı gündemimize aldık. "Tüm işyerlerinde, OSB'lerde ve mahallelerde 7/24 açık, nitelikli, ücretsiz kreş istiyoruz" talebiyle bir çalışma yürüttük. Bugün de çalışmalarımız sonucunda kreş hakkı ekseninde oluşturduğumuz raporunu sizlerle paylaşmak istiyoruz.

Biz kreş gündemli çalışmaya başlarken fabrikalarda, sanayi havzalarında, işyerlerinde bir mücadele gündemine dönüşmesi öncelikli hedefimizdi. Kreşe dair hakların ne kadar bilindiğini, tarihten bugüne nasıl mücadeleler verildiğini, sendikal alanda bu talebe dönük çalışmalarını inceleyen bir süreç ördük. Çocuk bakımının kadının yükümlülüğü olmaması gerektiği ve toplumsal bir sorumluluk olarak ele alınması yönlü bir bilinç oluşturmak önemli bir yerde duruyor.

İki buçuk ay, bu yönlü hem saha-anket çalışması hem de deneyimlerin araştırılması çabası ile hareket ettik. Fabrika önlerinde, birçok sanayi bölgesinde, kent merkezlerinde yaygın bir şekilde bildiri dağıtımları, stikır ve duvar gazeteleri yaptık; standlar açtık. Online ve yüz yüze anket çalışması yaptık, fabrika-OSB-sanayi bölgelerindeki kreş durumunu ve işçilerin kreş hakkını nasıl ele aldığını araştırdık. Çalışma sırasında tanık olduğumuz şu ki kadın işçiler başta olmak üzere işçi ve emekçiler kreş hakkı konusunda birçok hak için olduğu gibi bilinçsiz. Kadın işçiler başta olmak üzere toplumun bu talep konusunda bilinçlendirilmesi ilk adım olarak karşımıza çıkmaktadır.

***

Kadın işçi ve emekçiler olarak çalışma yaşamında birçok sorun ile karşı karşıyayız. Aynı işi yaptığımız erkeklerden daha düşük ücret almak, baskı, mobbing, taciz, iş kazaları, güvencesiz ve esnek çalışma gibi birçok sorun yaşıyoruz. Kreş hakkımızın gaspı da bunlardan biri.

İşçi sınıfının ve bir parçası olan kadın işçilerin geçmiş mücadele deneyimlerine ve güncel örneklerle baktığımızda kreş hakkının patronlar tarafından bahşedilmediğini, kadın işçilerin inisiyatifleriyle kadın-erkek işçiler olarak kazanıldığını görüyoruz. Cibali Tekel fabrikasından Kadıköy Belediyesi çalışanlarının kazandığı ücretsiz kreşe kadar pek çok örnek bize

bu gerçeği göstermektedir.

Yerel seçim dönemindeyiz. Kreş, seçim vaatlerinin öne çıkan taleplerinden biri. Özellikle düzen partileri, başta kreşler olmak üzere vaatler için birbirleriyle yarışmaya çalışıyor. Kreş konusunda gerçek tablo şu; kamu kurumlarında yıllar içerisinde kreşler büyük oranda kapatılmış durumda. Son dönemde belediyeler tarafından açılan kreşlerin sayısı toplam ihtiyacı karşılayamayacak kadar az. Belediye çalışanlarının çocuklarına öncelik veriliyor. Bu durumda kreş kontenjanı o bölgede yaşayan diğer emekçilerin çocuklarına yanıt vermekte çok sınırlı kalıyor, hatta kimi belediyeler kendi çalışanları için bile yeterli olamayabiliyor. Büyük çoğunluğu sadece gündüz açık, çoğunluğu vardiyalı çalışan işçilerin ihtiyacına yanıt vermiyor.

Fabrikalara ve OSB'lere baktığımızda kreş açısından yasal yükümlülükler patron tarafından yerine getirilmiyor. Patronlar yasal olarak kreş açmak zorunda oldukları 150 kadın işçiâ olduğunda kreş açmak yerine ceza ödemeyi tercih ediyor. Kreş açma sorumluluğundan kurtulmanın bir hamlesi olarak da kadın işçi sayısını 149'da bırakıyorlar. Kreş açmayan fabrikaların bir kısmında kreş yardımı yapılıyor. Ama kreş ücretlerini karşılamaktan uzak bir düzeyde. Çalışma Bakanlığı OSB'lere dönük politikalarını sıralarken "Her OSB'ye bir kreş" dese de çok sınırlı ve ihtiyacı karşılamaktan çok uzak birkaç örneğin dışında üretilmiş bir

çözüm yok. OSB'lerin bir kısmında özel kreş örnekleri karşımıza çıktı. Bunların bir kısmı ile fabrikalar anlaşma yapsa da büyük çoğunluğu işçinin kendi çabasına bırakılmış durumda. Büyük oranda maddi yükümlülük işçilerin üzerinde.

Kreş örneklerinde karşımıza çıkan bir sorun alanı da genellikle 3 yaşın üzerinde çocukların kabul ediliyor olması. Doğumdan sonra kadınların iki aylık izni var. Ayrıca bir sene de ücretsiz izin kullanabiliyor. Normalde kreşin 0-6 yaş çocuklar için planlanması gerekirken kadınlar izin sürelerinin sonrası için çözümsüz bırakılıyor.

Kreş, fabrikalarda-işletmelerde ve OSB'lerde olması gerektiği gibi yaşam alanı olan mahallelerde de olması gerekir. Kreş çalışma saatlerine uygun olmadığından aile yakını ve komşusu kreşe gönderme ve karşılama ile ilgilendiğinden; Kreş çalışma saatlerine uygun olmadığından aile yakını ve komşusu çocukların kreşe götürülmesi ve karşılanması ile ilgilenmek zorunda kalıyor. Bu nedenle üretim alanlarının şehir dışına taşındığından kreşlerin mahalle içerisinde kurulması da fabrika ve OSB'ler kadar ihtiyaçtır.

Kreşlerin, çocuk bakım evlerinin olmaması; çocuk bakımının sadece kadının yüklenmesi gereken bir iş olarak görülmesi kadının çalışma yaşamının dışında kalmasına neden olmaktadır. Eğer kadın çalışıyor ise çocuk bakımı yine kadın işçinin ailesinden veya yakınlarından bir

kadının üzerine almaktadır. Her halükârda çocukların bakım yükü ücretsiz/ücretli kadın emeği üzerinden karşılanmaktadır.

Kreş gündemli çalışmamıza başlarken, somut mücadele taleplerimizi ortaya koymuştuk.

Yürüttüğümüz saha çalışması da çalışmanın başında ortaya koyduğumuz taleplerimizin gerekliliğini doğrulamıştır.

-Tüm fabrikalara/işyerlerine, OSB'lere ve mahallelere 7/24 açık, ücretsiz, nitelikli kreşler açılmalı!

-Kreşler sayı sınırlaması olmadan kadın ve erkek tüm işçilerin çocuklarını kapsamalı!

-Kreş yükümlülüğünü yerine getirmeyen kapitalistlere cezalar caydırıcı olacak şekilde artırılmalı!

-Çocuk bakımının toplumsallaştırılmalı!

İşçi Emekçi Kadın Komisyonları olarak, kadın işçi ve emekçilerin çalışma yaşamına katılımı ve çocukların eğitimi için yaşamsal önem taşıyan bu talepler için önümüzdeki süreçte de mücadeleyi sürdürmeye devam edeceğiz.

Fabrikalarda, işyerlerinde, OSB'lerde ve mahallelerde kreş hakkının kazanılması için emekçi kadın mücadelesi veren öznelerin, sendikal güçlerin ve emek örgütlerinin birlikte mücadele vermesi gerektiğine inanıyor, ortak mücadeleyi yükseltmeye çağırıyoruz.

İŞÇİ-EMEKÇİ KADIN KOMİSYONLARI

Malatya Baykan Tekstil'de kreş mücadelesi deneyimi

Malatya Baykan Tekstil direnişçisi Halime Sancak ile kreş mücadelesi deneyimi üzerine konuştuk...

Kaç yıldır çalışıyorsunuz? Ne kadar zamandır tekstil sektöründesiniz?

-Yaklaşık sekiz sene diyebilirim. Tekstil sektöründe çalışma hayatım üç sene oldu.

Şu anda Bir Tek-Sen'in çalışma yürüttüğünüz bölgede temsilcisisiniz. Sendikalden bakınca tekstil sektörüne dair ne söyleyebilirsiniz?

-Sendikacının sendikacılık yapmadığı, işçinin ise haklarından bihaber olduğu bir mayın tarlası. İşverenin kazancına kazanç kattığı, işçiyi çaresizliğe, fakirliğe, sefaletle sürüklediği ve üstelik bunu devletin bütün gücünü kullanarak yaptığı bir iş kolu tekstil.

Tekstil iş kolundaki kadınların profili ve öne çıkan sorunları nelerdir?

-Savunmasız, kendinden emin olmayan... Tek çaresinin çalışmak olduğu ve bu uğurda her şeyi feda edebilecek bir profil söz konusu. En önemli sorunlar taciz, baskı, mobing ve de ucuz işgücü olmak.

Tekstil fabrikalarında kreş var mı? Kreş olmayan yerlerde kreş yardımı yapıyor mu?

-Malatya'da tekstilde fabrikalarda kreş yok. Bir tane sanayide var. Tekstil fabrikalarının belli başlı olanları gönderiyor bu kreşe, hepsi de değil. Patronlar bunu sağlamıyor ne yazık ki. Sırsak 5 veya 6 tanesinin çocukları bu kreşten yararlanıyor. Onlar için de şöyle bir durum var, deprem yaşanan bir bölge olduğu için, bu fabrikalarda çalışan kadın işçilerin çocukları konteyner alanlarında olduğu için, servisler buraya gitmediği için çocukların kreşe taşınmadığını biliyoruz. Bazı fabrikalar, farklı kreşlere gönderebileceklerini ve bunun maliyetini karşılayacaklarını söylüyorlar. Ama bazıları bunu da yapmıyor. Bunun sonucunda birçok anne işi bırakmak zorunda kalıyor. Ya da kendi çabalarıyla, kendi imkanlarıyla kreşlere göndermek zorunda kalıyor.

Tekstil işçileri kreş hakkı konusunda ne kadar bilinçli? Kreş ön çıkan bir talep oluyor mu?

-Aslında kreş konusuyla ilgili çok bilinçli olduklarını söyleyemeyeceğim ne yazık ki. Tecrübe edip şahit olduğum için

söylüyorum, işin doğrusu biz de ilk başladığımızda bu haklarımızın pek farkında değildik. Sadece fabrikaya ilk girdiğimizde, ilk 6 ayda yani deneme sürecinde kreşe alınamadığımızı, 6 ay dolduktan sonra çocuklarımızı kreşe alabileceklerini söylemişlerdi. Keza öyle de yapıldı. Kreş toplantılarında velilerle yan yana geldiğimizde konuştuğumuzda hiçbirinin ne yasal hakları ne de taleplerinin neler olabileceği konusunda pek fikir sahibi olduğunu söyleyemeyeceğim.

Siz Baykan Tekstil'de kreş gündemli bir deneyim yaşadınız. Anlatılabilir misiniz?

-Şöyle söyleyeyim açıkçası bence kreş konusunda Baykan nezaket sahibi bir işyeriydi. Diğer fabrikalarla karşılaştırınca gelinen noktada pek söylenecek bir şey yok. Ama başta kötüydü tabii. İlk 6 ay deneme sürecindeyken kreşten yararlanamıyordun. Ben ilk işe başladığımda çocuğumu kreşe bırakmadığım için bakıcıya bırakmıştım. Ve benim kızım bakıcıda şiddet görmüştü. Şiddet görmesinin yanı sıra aç da bırakılmıştı. Biz ancak çocuğum hastalanıp da hastaneye götürdüğümüzde farkına vardık. Çocuğun yedirilmediğini, beslenemediğini doktordan öğrendik. Bu durumu anlattığımızda da 6 ayın dolmasını beklememiz istendi. O süreçte eşim işe gitmeyerek bakım işiyle ilgilen-

di, öyle geçirdik o süreci.

Sonra kreşe vermeye başladıktan sonra da ilk başlarda servis ve yemek masrafları bize aitti. Ailelerden meyvesi, böreği, ıslak mendili vs isteniyordu. Bir yerden sonra bu da biz anneleri zorlayan bir şeye dönüşmüştü. Bunu da işyeriyle konuşunca bir fırın alarak ara öğünde, ikinci kahvaltısında yiyecek ihtiyacını böyle çözdüler. Daha sonra da kırtasiye ürünleri sorunu vardı. Kırtasiye masrafları da zorlayan bir şeye dönüştü. Özellikle ikizleri olan bir anne vardı ve bu konuda maalesef çok muzdaripti. Bu durumu da İK müdürüne söylemiştik, o da patrona iletmişti ve patrone hızla bir dönüş olmuştu. Bu konuda da çözüm üretildi, bütün süreçlerde hiçbir annenin çocukları için kırtasiye masrafı yapmasına izin vermediler. Her ihtiyacı işyeri karşılamaya başladı. Uzunca bir süre sadece bizim fabrikada bu haklar kazanılmıştı. Sonra biz duyurunca diğer fabrikalarda benzer şekilde masrafların işyeri tarafından karşılanmasını sağladılar. Zamanla ilk 6 ay deneme sürecinden yararlanamama durumu da kaldırıldı. İşe girer girmez yararlanma hakkı elde edildi.

Malatya'da ya da bölgenin toplamında kreş sorunu ne kadar çözülmüş durumda?

-Aslında Malatya'da inanılmaz sayıda

kreş var. Okul öncesi eğitim için yeterli denebilecek sayıda kreş ve anaokulu bulunuyor. Malatya'da sanayi bölgesinin yüzde 65'i kadın. İnanılmaz kadın çalışan var Malatya'da. O yüzden kreş problemi yok, problem noktası şu ki ücretleri çok yüksek. İşveren veya devlet tarafından kreş yardımı, kreşin sağlanması olmanın yanı sıra kadınların birçoğu işi bırakmak zorunda kalıyor. Maaşının yarısını kreşe vereceğime otururum evimde çocuğuma kendim bakarım, el işi vb evden bir iş yaparım, öyle harçlığımı çıkarırım diyor kadınlar. Malatya'da kreşin azlığı çokluğu değil maddi boyutuyla ilgili bir sorun öne çıkıyor.

Sizce fabrikalarda ve ya OSB'lerde kreşin olmaması ne gibi zorluklar yaratıyor?

-Malatya sanayi bölgesinde bir tane kreşin olması yeterli değil bu arada. Çünkü şöyle bir sorun yaşanmıştı, çok iyi hatırlıyorum. Biz kreşten diğer arkadaşlarımız çocuklarını yazdırmak istediklerinde kotaların dolduğu bu nedenle kayıt alamayacaklarını, servis sayısının yeterli olmadığını ve belli adreslere gitmediklerini söylediler. Çocuklara babaanne, anneanne bakmaya başladı, kimisi bakıcı tuttu, kimisi başka kreşlere yazdırdı. Her fabrika için belli sayıda kota ayrılmış durumda, bu da her fabrika için az

bir sayıya karşılık geliyor. Tekstil işkolunda inanılmaz bir büyüme var, inanılmaz sayıda kadın çalışıyor. Çok yoğun çalışma temposu ve sürekli mesai var. Kadın işçi talep ediyor ama kreş sorunu çözülmüş durumda değil.

Kreş olmadığı için işten ayrılan üyeniz oldu mu ve ya bildiğiniz bir olay var mı?

-Oldu. Bu konuda en önemli sorunlardan birini yaşayan da bendim. Depremden sonra benim evim yıkıldı. Biz konteyner alanına taşındık. Benim kaldığım konteyner alanı sanayiye çok yakın olmasına rağmen, buraya servis gelmedi. Bu durumu da işyerine bildirdim, servisçi son bıraktığı yerden bizim oraya gelmek için ek olarak yüksek bir para talep etti. Hem bu durumdan hem de işyerinde sendikal nedenlerden dolayı yaşadığım problemler sonucunda işten ayrılmayı tercih ettim. Depremden sonra benim gibi birçok anne de işi bırakmak zorunda kaldı.

Çocuk bakımı kadınların üzerine yıkılıyor. Bu konuda neler söylemek istersiniz? Çocuk bakımının toplumsallaşması neden önemli?

-Çocuk bakımı cidden her şeyiyle kadının üzerine yıkılmış durumda. Kadının hem evde hem işte birçok şeyi düşünmesi gerekiyor. Örneğin sabah kalkıp hazırlanıp işe gitmek değil sadece ona gereken zaman. Çok daha erkenden kalkıp çocukların kahvaltısını hazırlıyoruz. Okuldan döndüklerinde yiyecekleri yemeği, hatta mesaiye kalacaksa top-tan tüm günün yemeğini hazırlamak zorundayız. Ayrıca kadınların çocukların gözünde şöyle bir profili oluşuyor; anne yemek yapmak zorunda, anne çamaşır yıkamak zorunda, anne bütün işlere koşturmak zorunda. Bunların da yanında anne çalışmak zorunda, babaya da destek olmak zorunda. Dikkatimi çeken

en büyük haksızlık şu ki sanki çocuğun ödevi, çocuğun özbakımı, çocuğun uykusu-yemesi-içmesi anneye ait. Baba sanki özürülü, işgöremez, işe yaramaz bir varlık. Yani orada çok uç bir nokta var. Tüm her şeyi kadın yapacaksa erkek neden o evin içinde yaşıyor açıkçası bilmiyorum. Eğer artık ekonomi tek kişinin çalışması ile dönmüyorsa hem kadın hem de erkek çalışıyorsa o zaman evdeki yükler neden niye sadece kadının üzerine bırakılıyor? Bu büyük bir sorun bence. Erkeğin de kendisini değiştirip evle ilgili bazı yükleri üzerine alması gerekiyor. Ama ne yazık ki bunu yapan yüzde 1'dir herhalde.

Sendika olarak kreş hakkı için nasıl bir politikanız var? İş kolunda diğer sendikaların bu konuda yaklaşımları neler?

-Açıkçası şöyle söyleyeyim, öncelikle bu bahsettiğim sanayi bölgesinde Hak İş'e bağlı Öz İplik İş Sendikası var. Sanayide her fabrikadan çocukların geldiği kreşte Öz İplik İş'ten de öğrenciler var. Sendikası olmayan Baykan Tekstil işçileri-

ni bastırarak haklar kazanılırken, bizi takip eden diğer fabrikaların sendikası da var. Ve bu sendikalar bununla ilgili hiçbir çalışmada bulunmadılar. Kadınlara dair de bir çalışmada bulunmadılar açıkçası. Kadınların genel ihtiyaçlarına yanıt verecek, kadınlara donanım kazandıracak, işyerlerinde kadının yükünü hafifletecek herhangi bir şey söz konusu değil. Bütün sanayi kadınlarla ilgili sendikaların bir şey yapmadığına şahittir.

Sendika olarak bizim kendi politikamız da şöyle söyleyeyim. Açıkçası önce yasadaki sayı meselesinin kaldırılması gerekiyor. Sanayide bir araştırma yaptığımızda gördük ki fabrikalar 149'da kadın işçi sayısını bırakıyorlar. Bu bir an önce ortadan kaldırılmalı. Bir hakkın gaspı için bu noktada özel bir çaba var anlaşılır. Sayı kotası kalkmalı. Kreşin her türlü masrafı işveren tarafından karşılanmalı. Biz bu konu üzerinde bir araştırma yapmayı düşünüyoruz. Yetkili olduğumuz bir yer yok daha, imzaladığımız sözleşme de

yok. Ama kadınların kreş ve başka gündemler için neler düşündüklerini, neler talep ettiklerini bir araştırmak, fikirlerini alarak şekillendirmek gibi bir çabamız olacak.

Ek olarak söylemek istediğiniz bir şey var mı?

-Kreşlerin ücretli olması temel bir sorun. Sanayi bölgesinde yer alan ve ücretlerini işverenin karşıladığı kreşlerin sayısı artırılmalı. Eğer sanayi bölgesine yapılmıyorsa hızlıca şehir merkezinde olan kreşlerle anlaşma yapmalılar. Eğer ki tekstil işkolu patronları kadınların çalışmaya devam etmesini istiyorsa, kadın sayısının artmasını istiyorsa burada en önemli nokta kreş. Sendikaların da bu konu ile ilgili çözüm üretici yaklaşımlarda bulunması, mücadele etmesi gerekiyor.

İş yerlerinde kreş hakkı ve İEKK'nin kreş çalışmasına ilişkin Ankara'dan bir büro işçisi ile konuştuk.

-Kendinizi kısaca tanıtır mısınız?

-Adım Özlem. 4 ve 3 yaşlarında iki çocuk annesiyim. Mamak'ta oturuyorum, iş yerim ise Çankaya'da.

-İş yerinizde kreş var mı? Varsa şartları nedir? Yoksa kreş yardımı vs. alıyor musunuz?

-İş yerinde kreş yok. Bununla ilgili bir yardım da almıyorum. Ayrıca şunları da belirtmek istiyorum: Ekonomik koşulların hayli zor olduğu bir dönemdeyiz. Kocam da ben de çok ağır şartlarda çalışıyoruz ama aldığımız ücret en temel ihtiyaçlarımızı bile karşılamıyor. Kaldı ki çocuklarımız için çalışıyoruz ama çocuklarımızın yüzünü dahi çok az görüyoruz.

“Kreş hakkımız için birlik olma zamanı”

Maaşımın yarısını kreşe veriyorum. Çocuklarım sosyalleşsin, okul öncesi gerekli eğitimi alsın diye maaşımın şu an 8 bin 500 lirasını sadece kreşe ayırıyorum, kayıt sırasında kırtasiye ve yemek giderleri için 7.000 lira ödedim, yılbaşı öncesi kaydını 6 bin 500 liradan yaptırmıştım. Çocuklarım çok küçük olduğu için ve düzenli bırakacak kimse olmadığı için aktif çalışma yaşamına iki yıl önce başlayabildim. İki yıl önce çocuklarımla kreş masrafı için iki aylık maaşımdan fazlasını borçlanarak işe başladım üstelik.

Bugün birçok kadın kreş olmamasından dolayı ya çalışmıyor, ya da işten

çıkarak zorunda kalıyor, yani eve hap-soluyor. Bu duruma sessiz kalınmamalı, her semtte, iş yerlerinde, fabrikalarda nitelikli kreşler açılmalı. Çocuk bakımı için gerekli sosyal haklar etkin şekilde uygulanmalı ve artırılmalıdır.

-İşçi Emekçi Kadın Komisyonlarının kreş gündemli çalışması hakkında ne düşünüyorsunuz?

-İşçi Emekçi Kadın Komisyonları'na böyle bir sorunu gündeme taşıdıkları için teşekkür ederim. Bu ve buna benzer birçok meselede işçi ve emekçi kadınların sorunlarını, taleplerini gündeme getirmede pek çok çalışmaları oldu. Her

defasında olması gerektiği gibi sorunlara karşı mücadele çağrısı yükseltti.

Bu düzende, var olan neredeyse tüm haklarımızda olduğu gibi kreş hakkımızın sağlanmasının yolu da mücadeleyi yükseltmekten geçiyor. Kreş hakkını tanımıyorlar çünkü kadının yerini “otursun evinde çocuk baksın” a indirgemeye çalışıyorlar. Tabi diğer yandan da özel okullara rant kapısını sonuna kadar açıyorlar. Bizi yok saymaya çalışan, yeri geldiğinde de ucuz iş gücü olarak gören budüzene cevabımızı direnerek, haklarımıza ve geleceğimize sahip çıkarak vermektense başka çaremiz yok. Kadın olsun erkek olsun tüm işçi arkadaşlarıma da kreş hakkımız için birlik olma zamanı diyorum. Teşekkür ederim, kolay gelsin.

KIZIL BAYRAK / ANKARA

Dört bir yanda 8 Mart eylemleri

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü nedeniyle birçok ilde eylem ve yürüyüş yapıldı.

Kürt illerinde kadınlar "Haklarımızdan, hayatlarımızdan, bedenlerimizden, kimliklerimizden, kentlerimizden, iş yerlerimizden vazgeçmiyoruz" diyerek eylemler gerçekleştirdi. Eylemlerde Kürt sorununda çözüm talep edildi.

Yanı sıra **Ankara, Adana, Antalya, Antakya, Artvin, Aydın, Antep, Bolu, Çorum, Dersim, Eskişehir, Çanakkale, Rize, Denizli, Manisa, Mersin, Muğla, Malatya, Samsun, Sinop, Ordu, Giresun, Trabzon, Zonguldak ve Kocaeli'**de de 8 Mart eylemleri yapıldı.

Birleşik Metal-İş Kadın Komisyonları'nın çağrısıyla Gebze Kent Meydanı'nda eylem yapıldı. Fabrikalardan gelen metal işçisi kadınlar taşıdıkları dövizlerle kreş, işyerimde şiddet, çalışma koşulları, Filistin ve kadınların mücadelesini dile getirdi.

İzmir Kadın Platformu'nun çağrısı ile Alsancak Türkan Saylan Kültür Merkezi önünde toplanan kitle, saat 18.30'da 8 Mart yürüyüşünü coşkulu bir biçimde başlattı. Son dönemde gerçekleşen kadın cinayetleri, Filistin halkına yönelik imha savaşı, ÇEDES, ekonomik kriz gibi sorunlara yürüyüş boyunca atılan sloganlar ve yapılan konuşmalarla değinildi. Açıklamada iki gün önce greve çıkan Lezita işçileri de söz aldı. İzmir Kadın Platformu adına yapılan basın açıklamasının ardından eylem sona erdi.

İEKK "Vardık, varız, varolacağız!" şiarlı pankart ile yürüyüş gerçekleştirerek eylem alanına girdi. İEKK eyleme kızıl fularlar ve dövizler ile katıldı. Yürüyüş boyunca işçi emekçi kadınların talepleri 8 Mart eylemine taşındı.

İstanbul'da 22'nci 8 Mart Feminist Gece Yürüyüşü'nden saatler önce Taksim'e çıkan sokaklar ve metro istasyonları kapatıldı. Yasak ve baskılara rağmen binlerce kişi Siraselviler'de buluştu. Yürüyüşe İEKK ve DGB de dövizleri ile katıldı. "Kurtuluşumuz feminist mücadele!" yazılı ana pankartın açıldığı eylemde Filistin bayraklarının yanı sıra kadınların taleplerinin yer aldığı dövizler taşındı.

Taksim İlk Yardım Hastanesi önünden Cihangir Katlı Otoparkı'na sloganlarla yürüyüş yapıldı. Yürüyüş sırasında yapılan konuşmalarda katledilen kadınların

isimleri okundu ve "Burada!" denildi. Eylemde 8 Mart ve 25 Kasım eylemlerine katıldığı için yargılanan kadınlar selamlandı. Tutsak kadınların isimleri okundu ve "Burada!" denildi, Filistin ve Rojava'da mücadele eden kadınlar selamlandı.

Cihangir Otoparkı'nın önüne gelindiğinde basın metni Arapça, Kürtçe ve Türkçe okundu.

Muğla Ortaca'da Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Ortaca Şubesi, Kadın Meclisi ve Ortaca Kadın Platformu yürüyüş ve eylem gerçekleştirdi.

Ortaca Atatürk Meydanı'nda yapılan eylemde basın açıklamasını Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Ortaca Şube başkanı Ülkü Aydoğan okudu. Açıklamada 8 Mart'ın tarihsel süreci anlatıldı. Ağır çalışma koşullarına karşı direnen kadın işçilerin selamlandığı açıklamada "Geleceğimizin karartılmasına izin vermeyeceğiz" denildi.

ÇEDES ve MESEM üzerinden çocukların geleceğini karartan politikaları teşhir edildi.

Kayseri'de saat 18.00'de Kayseri Form önünden kent meydanına doğru yürüyüş yapıldı. Yürüyüş boyunca işçi ve emekçi kadınlar coşkulu bir şekilde sloganlarını haykırdılar.

Kayseri Meydanı'nda yapılan basın açıklamasını Kayseri İşçi-Emekçi Komisyonu temsilcisi Züleyha Demir okudu. Açıklamada kadınlara yönelik haksızlığın sürdüğü belirtildi.

Kayseri'de son yılların hem nicelik hem de nitelik olarak en güçlü 8 Mart eylemi bu yıl gerçekleşti. Yaklaşık 250 işçi

ve emekçi kadın 8 Mart eylemine katıldı. Kayseri İşçi-Emekçi Kadın Komisyonu 25 Kasım'ın ardından 8 Mart'ta da işçi ve emekçi kadınların sesini alana taşıdı. Yürüyüş ve basın açıklaması sırasında dostun ve düşmanın dikkatini çeken bir duruş sergiledi.

Kadıköy'de 8 Mart Kadın Platformu "Yoksulluğa, şiddete, sömürüye ve savaşa karşı mücadelemiz var!" şiarıyla Büyük Kadın Buluşması gerçekleştirdi. Kadıköy'ün birçok sokağında buluşan kadınlar sloganlarla ve taleplerin yer aldığı dövizlerle Rıhtım'a doğru yürüyüş gerçekleştirdi.

Alana girişte polis TJA bayraklarına ve bazı dövizlere el koymaya çalıştı. Polisin engelleme girişimi boşa düşürüldü. Platform adına basın metni Türkçe ve Kürtçe okundu. Açıklamada kazanılmış haklara yönelik saldırılara, eğitimde uygulanan gerici politikalara ve 8 Mart'ın tarihçesine değinildi.

Gebze'de Kadın Platformu'nun çağrısıyla 18.30'da çeşme önünde toplanan kitle, burada yapılan konuşmaların ve müzik dinletisinin ardından Kent Meydanı'na sloganlarla yürüdü.

Kent Meydanı'na gelindiğinde kadınların yaşadığı güncel sorunlar üzerine ajitasyon konuşması yapıldı. Devamında platform adına basın açıklaması okundu. Eylem ve yürüyüş boyunca sık sık "Tüm kadınlara iş, tüm işyerlerine kreş!", "Susmuyoruz, korkmuyoruz, itaat etmiyoruz!" sloganları atıldı.

Eylem halaylarla sona erdi. Halay sırasında ırkçı söylemlerle saldırgan tutum

sergileyenler oldu.

Bursa'da Bursa Kadın Platformu'nun çağrısıyla Fomara Meydanı'ndan Kent Meydanı'na sloganlarla yürüyüş gerçekleştirildi. Kent Meydanı'nda yapılan basın açıklamasında 8 Mart'ın tarihçesi aktarıldı. Devamında dünyanın dört bir yanında devam eden savaş politikaları teşhir edildi. İktidarın kadın düşmanı politikalarının eleştirildiği konuşmada Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın masasında hazır bekleyen kanun değişikliğinin nafaka ve hızlı boşanmayı içerdiği, bu tasarının kadının can güvenliğini tehdit ettiği ifade edildi.

Esenyurt Depo'da Damal Dernekler Federasyonu ve bileşen köy dernekleri 8 Mart eylemi gerçekleştirdi. Eylem dünyada ve Türkiye'de kadın özgürlük mücadelesinde hayatını kaybeden kadınlar anısına saygı duruşu gerçekleştirilerek başladı. Konuşma ve basın açıklamasının ardından cadde boyunca yürüyüş yapıldı. Eyleme Erenler Eğitim Kültür Vakfı ve BDSP de katıldı.

Bandırma Emekçi Kadın ve Demokrasi Platformu 8 Mart yürüyüşü gerçekleştirdi. Bandırma Emekçi Kadın ve Demokrasi Platformu 8 Mart yürüyüşü gerçekleştirdi. Üniversite öğrencileri de kendi döviz ve flamlarıyla eyleme katıldı. Platformun açıklamasından sonra üniversite öğrencileri kendi açıklamalarını yaptı. Eylemde "8 Mart kızıldır, kızıl kalacak!" ve "Katillerden hesabı kadınlar soracak!" sloganları atıldı.

KIZIL BAYRAK/ İZMİR, İSTANBUL, ESENYURT, GEBZE, BURSA, KAYSERİ, ORTACA, BANDIRMA

İEKK'den 8 Mart eylemi

İşçi-Emekçi Kadın Komisyonları İstanbul Mecidiyeköy'de 8 Mart eylemi gerçekleştirdi. Cevahir AWM önünde yapılan eylemde "Yaşasın 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü! Özgürlük ve eşitlik mücadelesinde kadın işçiler bir adım öne!" pankartı taşındı. İşçi ve emekçi kadınların taleplerinin yer aldığı dövizlerin taşındığı eylemde "Yaşasın 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü!" sloganı atıldı.

Eylem sırasında yapılan konuşmalar da emekçilere mücadele çağrısı yapıldı. Eylemde okunan açıklamada "8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nün ön günlerimizdir. İşçi-emekçi kadınlar olarak, özgürlük ve eşitlik mücadelesi birikiminden doğan bugünü yaşamımıza ve emeğimize yönelik saldırıların tırmandığı bir süreçte karşılıyoruz" denildi.

İşçi sınıfına dönük saldırganlığın teşhir edildiği açıklamada direnen kadın işçiler selamlandı ve şunlar söylendi:

"Saldırıları nafile! Kadın işçiler direniş saflarında yerini alıyor! Greif'ta, Özak'ta, Burda Bebek'te ve kadın işçilerin olduğu daha pek çok direnişte patron ve polis saldırılarına, gözaltılara, tehdit ve baskılara boyun eğmeyip hakları ve hayatlarından vazgeçmeyecekleri

rini defalarca gösterdiler, gösteriyorlar. Kadın cinayetlerine, şiddete, istismara karşı tüm saldırı ve engellemelere rağmen sokaklarda olmaktan vazgeçmiyorlar. Sermaye düzeninin kendilerine dayattığı ikincil konumu reddetmeyi direniş alanlarında öğreniyor, direniş

alanlarında öğretiyorlar."

Açıklamanın devamında kadına yönelik şiddetin arttığı ifade edilerek AKP-MHP iktidarının kadın düşmanı politikalarına değinildi. Açıklamanın sonunda mücadele çağrısı yapıldı.

KIZIL BAYRAK / İSTANBUL

KESK'ten kreş kampanyası (2018)

Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK) 8 Mayıs-12 Haziran 2018 tarihleri arasında "Kreş ebeveyn ve çocuk hakkıdır. Her işyerine kreş" başlığıyla bir kampanya yürüttü. Kampanya ile tüm kamu kurum ve kuruluşlarında ücretsiz, anadilinde, nitelikli, 7/24 açık, ulaşılabilir kreşlerin açılması çağrısını yükseltti.

KESK kampanya kapsamında taleplerini şöyle sıraladı:

-Tüm kamu kurumlarında; 7/24 açık, ücretsiz, ulaşılabilir, anadilinde, tam gün nitelikli eğitim ve bakım hizmeti sunan, çalışan kadınların değil, çalışanların çocukları için, denetimi bakanlık tarafından yapılan bağımsız kreşler açılması zorunluluğu getirilmelidir.

-Dönüşümsüz ebeveyn izni hayata geçirilmelidir.

-Doğum izinleri yeniden düzenlenmeli, kadınlar için doğumdan önce 8 hafta, doğumdan sonra 16 hafta olmak üzere en az 24 hafta doğum izni sağlanmalıdır.

-Yarım zamanlı istihdamdan vazgeçilmeli, tüm kamu çalışanları için tam zamanlı ve güvenceli istihdamın koşulları sağlanmalıdır.

Kampanya boyunca her hafta perşembe sosyal medya etkinliği yapıldı. Yerel örgütlerle beraber belediyelerle kreş talepli görüşmeler gerçekleştirildi. İşyerlerinde kokart takma eylemleri yapıldı. Çalışılan kurumlara kreşle ilgili taleplerin yer aldığı dilekçeler verildi. Meclis'te grubu olan partilere kreş gündemli hazırlanan dosyalar sunuldu. ASPB ve Çalışma Bakanlığı'na fax çekme eylemleri gerçekleştirildi. Kamu emekçileri haziranın ilk haftası çocuklarıyla birlikte işyerlerine gitti. 12 Haziran'da ise tüm illerde yapılan kitlesel basın açıklamaları ile kampanya noktalanarak, mücadeleyi sürdürme çağrısı yapıldı.

OSİM-DER Kadın İşçi Komisyonu'ndan kreş kampanyası (2006)

Ümraniye- Dudullu Organize Sanayi Bölgesi'nde kurulu bulunan OSİM-DER (OSB-İMES işçileri Derneği) Kadın İşçi Komisyonu 2006 yılında mayıs-temmuz ayları boyunca "Sanayi bölgesinde ücretsiz ve nitelikli kreş istiyoruz!" başlıklı kampanya yürüttü. Sanayi bölgesinde fabrikalarda, atölyelerde, çevrede bulunan emekçi semtlerinde yaklaşık 3 bin imza toplandı. Emekçi semtlerinde kadınlarla yanyana gelerek "kreş hakkı" temelinde toplantılar yapıldı. 27 Temmuz 2006 yılında toplanan imzalar Ümraniye Belediyesi'ne teslim edildi. Yapılan basın açıklamasında OSİM-DER adına şunlar söylendi:

"Kreş talebinin savunulması için 2 ay boyunca İMES-OSB'de, çevre tekstil atölyelerinde ve bu alanlarda çalışan kadınların oturduğu semtlerde yüzlerce kadınla görüştük. Kreşin tıpkı, sigorta

gibi, sendika gibi hakkımız olduğunu anlattık. Ancak sermaye sınıfının her geçen gün yürüttüğü politikalarla elimizdeki haklarımızı bile son kırıntısına kadar almaya çalıştığı yerde, mevcut haklarımızı korumanın ve beraberinde yeni haklar elde etmenin ancak sıkı siya birleşmek ve mücadele etmek ile mümkün olduğunu anlattık. Çabalarımızı emekçi kadınların birleşmesi ve mücadele etmesi çağrılarlarıyla birleştirdik. Bu çalışma sürerken gerçekleştirdiğimiz toplantılarda ise kreş sorunu ve emekçi kadınların

sorunları üzerine kapsamlı tartışmalar yaptık. Topladığımız imzalar da, emekçi kadınların bu talebi desteklemesinin ve sahiplenmesinin somut göstergesi oldu.

Bugün geline aşamada kreş kampanyamızı burada noktalıyoruz. Bundan sonra, kreş talebinin kazanılması için yürüttüğümüz çalışmanın takipçisi olacağız gibi, emekçi kadınların özgürleşmesi için çalışmalarımızı kesintisiz bir şekilde sürdüreceğiz."

Greif başarısını neye borçluydu?

Greif deneyimi ışığında s

Sınıf çalışmasının sorunları özellikle son yıllarda çok yönlü olarak ele alınmış, tüm değerlendirmelerde çalışmanın bir eşiğe gelip dayandığı tespiti yapılarak, bunu aşmanın sorunları ayrıntılı tartışmaların konusu olmuştur. Bu çerçevede mevcut çalışma tarzımız sorgulanmış ve hedeflenen sıçramalı gelişmeyi sağlayabilmek için çalışma tarzında köklü bir değişim ihtiyacına işaret edilmiştir.

Bugün, nasıl bir sınıf çalışması, bu çerçevede nasıl bir çalışma tarzına dair genel bakış ve yaklaşım planında, parti saflarında bir belirsizlik sözkonusu değildir. Tüm parti örgütleri sınıf çalışmasında hedeflenen çizgide mesafe alabilmek doğrultusunda çaba sergilemekte, ancak tanımlanan eşiğin aşılmasında yaşanan zorlanma hala da sürmektedir.

Greif Direnişi, bu eşiğin nasıl aşılabileceğine açıklıklar getiren son derece önemli bir deneyim olarak önümüzde durmaktadır. “Nasıl bir çalışma tarzı?”, “nasıl bir fabrika çalışması?”, “nasıl bir müdahale pratiği?” vb. soruların yanıtlarını somut pratiği üzerinden ortaya koyan Greif deneyimini irdeleyerek, sınıf çalışmamız açısından gerekli sonuçları çıkarmalıyız.

FABRİKA ZEMİNİNDE DERİNLEŞEN BİR ÇALIŞMA!

Greif, fabrika zemininde yoğunlaşan ve derinleşen bir çalışmanın pek çok açıdan yol gösterici bir örneği olmuştur. Sınıf çalışmasının fabrika zeminine oturması, komünist hareketin siyasal mücadele alanına çıktığı günden bugüne temel bir yönelimdir. Sınıf çalışmamızın ulaştığı düzey üzerinden ise özellikle son yıllarda çok daha özel bir yönelim olarak gündeme getirilmiş, “seçilmiş alanlarda/hedef fabrikalarda derinleşen” bir sınıf çalışması vurgusu belirgin bir biçimde öne çıkarılmıştır:

“Yöneldiğimiz çalışma alanlarında hedefleri daraltmak ve yoğunlaşmak, yeni dönemde çalışma tarzımızda en öncelikli olarak gözeceğimiz noktalardan biridir. Genişleme doğrultusunda mesafe alınmanın yolu derinleşmekten geçiyor. Hedeflediğimiz fabrikalarda kök salabildiğimiz, maddi somut kazanımlar üzerinden buraları kalıcı mevzilere dönüştürebildiğimiz ölçüde, hem yaratacağımız politik

etki çok daha güçlü olacak, hem de genişlemenin güç ve imkanlarını biriktirme olanağı bulabileceğiz. Örneğin, bu açıdan anlamlı kazanımlarla sonuçlanan başarılı bir sendikalaşma deneyimi, o fabrikanın bulunduğu havza ya da sanayi sitesinde güçlü bir etki yaratmakla kalmayacak, yeni kazandığımız güçler üzerinden daha etkili müdahalelerin zemini de oluşacaktır.” (Siyasal çalışma ve çalışma tarzı, Ekim, Sayı: 272, Nisan 20011)

Son yılların Ekim sayılarına, MK toplantıları ve parti okullarındaki tartışmalara dönülüp bakıldığında, sorunun ayrıntılı tartışmalara konu edilerek benzer vurguların yapıldığı görülecektir.

Perspektif planındaki bu açıklıklara rağmen, siyasal çalışmayı fabrika zemininde üretmenin güçlükleri, hedef alanlar/fabrikalarda daha çok genel müdahale üzerinden kendini tekrarlayan bir tarzın sürdürülmesine yol açmıştır. Sorunun ne olduğu, fabrika çalışmasının nasıl yürütülmesi gerektiği kapsamlı tartışma ve değerlendirmenin konusu olduğu halde, pratikte aşmakta ciddi bir zorlanma yaşanmıştır. Tüm çalışma alanlarında belli fabrikalar hedef olarak saptanmış, fakat müdahalede rutinleşmenin ötesine geçememede ifadesini bulan zayıflık süregelmiştir. Özellikle son yıllarda direnişlere önderlik planında anlamlı pratikler sergilenmiş olsa da, bunlar genelde fabrika zemininde derinleşmeye dayalı bir çalışmanın ürünü olmaktan çok, fabrikalar ile ilişkili olmanın imkanlarının başarısıyla değerlendirilmesi olmuştur.

Elbette birçok alanda hedeflenen

tarzda bir fabrika çalışması zorlanmış, kimilerinde anlamlı bir mesafe de alınmıştır. Ancak, her bir örnekte değişik etkenler, temelde ise sabırlı, soluklu ve yöntemli bir yüklenme planındaki zaafiyet nedeniyle çalışmayı ilerletememe, hedef seçilen fabrikaları bir süre sonra pratikte hedef olmaktan çıkarabilmiştir. Yine bildirilerle, bültenlerle, kampanyalar ve bahar gündemleri gibi vesilelerle gidilse ve işçi ilişkileri ile bağlar sürdürülse de, fabrika zemininde derinleşme hedefi giderek bir yana bırakılabilmıştır.

İşte Greif’te bu zaafiyeti aşan bir pratik sergilenmiştir. Sistemli ve yöntemli bir yönelimin ürünü olan Greif, fabrika zeminli bir derinleşmenin nasıl başarılabilirliğini ve doğru bir çizgide yürüyen bir çalışmanın ne tür güç ve imkanlar yaratabileceğini ortaya koyan son derece anlamlı ve öğretici bir deneyim olmuştur.

GREİF’TEKİ BAŞARININ GERİSİNDE NE VAR?

Greif, kölece çalışma koşullarının ve keyfi dayatmaların hüküm sürdüğü, sefalet ücretlerinin dayatıldığı fabrikalardan birisidir. Taşeron sistemi sayesinde kırk parçaya bölünerek örgütlenmesinin önüne ciddi engeller dikilen, hiçbir mücadele deneyimi olmayan, dahası gerici düzen ideolojileri ile kuşatılmış bulunan Greif işçileri, yıllarca kendilerine dayatılan koşullara boyun eğmişlerdir. Birbirlerine güvenmeyen, bir araya gelerek bir şeyler yapabilecekleri inancı taşımayan bu geri bilinçli işçiler, sınıf bakış açısıyla hareket eden bir grup öncü devrimci

işçinin güven veren tutumu ve pratiği sayesinde adım adım mücadelenin içine çekilmişlerdir.

Fabrikada yaşanan sorunlar üzerinden bir bölümde komiteleşmeyle başlayan örgütlenme süreci diğer bölümlere yayılmış, giderek sendikal örgütlenmeye evrilmiştir. Bir an önce işçileri sendikaya üye yapmak darlığına düşülmeden, uzun bir süreç boyunca emek harcanarak, taban inisiyatifine dayalı güçlü bir örgütlülük yaratılmıştır.

Başarının sırrı, işçilere güven veren ve sistemli bir çalışmayla taban inisiyatifini açığa çıkaran devrimci önderlik pratiğinde yatmaktadır. Devrimci sınıf çizgisinin yön verdiği bir örgütlenme süreci yaşanmış, işçileri sınıfın geçmiş mücadelesinde deneyimleri, sendika bürokrasisi gerçeği vb. üzerinden eğitmek konusunda anlamlı bir çaba harcanmış, böylece işçiler sendika bürokrasisinin örebileceği barikatlara karşı donanımlı hale getirilmeye çalışılmıştır. Bu başarılabilirliği için ki, sınıf hareketinin verili durumunda cüretli bir girişim olan işgal eylemi, sendika bürokrasisine rağmen gerçekleştirilmiştir. Örgütlü ve sendikal ihanete hazırlıklı taban inisiyatifi karşısında, sendika bürokratları büyük bir açmazla yüzyüze kalmış, yasal-icazetçi çizgiyi dayatmayı başaramamıştır.

Fabrika zemininde derinleşen bir çalışma, herşeyden önce, taban inisiyatifine dayalı bir örgütlülüğün yaratılmasını hedeflemek durumundadır. Bu ise, genel bir ajitasyon-propaganda faaliyetiyle, bildiriler, bültenler vb. üzerinden genel örgütlenme çağrılarıyla değil, fakat işçilerin bilinçlerini geliştirmeyi hedefleyen sistemli bir çalışmayla, böylece onlara güven vererek, hedeflenen örgütlenmeyi pratikte adım adım örererek başarılabilir. Greif’te başarılan bu olmuştur.

Fabrikadaki özgün sorunları hareket noktası almakla birlikte çalışmayı dar ekonomik sorunlar çerçevesine sıkıştırmayan, örgütlenme planında atılan adımların başarısı ölçüsünde taşeron sistemine karşı mücadeleyi öne çıkaran ve işçileri bu mücadeleye kazanan bir pratik sergilenmiştir.

GREİF’TE ÖRGÜTLENME SÜRECİ

Greif’te başlangıç adımı performans

Sınıfa devrimci müdahale

Nilgün Eren

dayatmaları üzerinden atılmıştır. Bir bölüm üzerinden yoğunlaşan baskılar örgütlenmeye yol açmış, bu bölümde oluşturulan komite üzerinden mücadele başlatılmıştır. Dışarıda toplantılar yapılarak bu dayatmaya karşı tutum geliştirme kararı alınmıştır. İşçilerin birlik halinde tepkilerini ortaya koyarak performans baskısına son verilmesini talep etmeleri sonuç vermiş, bölüm şefi işten çıkarılmıştır.

İşçilerin kendilerine güven duymalarını sağlayan bu ilk adımın ardından, diğer bölümlere dönük çalışma başlatma kararı alınmıştır. Diğer bölümlerden işçilerle yapılan toplantılarda kendi girişimleri anlatılmış, fakat bunun yeterli olmadığı, fabrika çapında bir örgütlülük yaratılmadan etkili bir mücadele yürütülemeyeceği tartışılmıştır. Bu toplantıların sonucunda bölüm komiteleri kurma düşüncesi ortaklaştırılmıştır.

İlk olarak kadrolu işçilerin çalıştığı bölümlerde üçer-beşer kişilik komiteler kurulmuş, bu komiteler düzenli toplanmıştır. Birimlere dayalı bu komitelerin üzerinde de bir fabrika komitesi oluşturulmuştur. Tüm sorunlar hem fabrika komitesinde, hem de birim komitelerinde tartışılmıştır.

Örgütlenme sürecinin en başından itibaren, taban iradesini açığa çıkarma perspektifiyle hareket edilmiştir. Kendi içinde nispeten ileri işçilerden oluşan, tabandan kopuk dar bir üst komite oluşturmak yerine, işçileri mücadelenin özneleri haline getirecek bir taban örgütlülüğünü inşaaya yönelmek, bilinçli bir tutumla tercih edilmiştir. Bazı bölümlerde doğal öncülerden yoksunluk bir zorlanma alanı olsa da, bunun yaratabileceği zayıflıkları süreç içinde aşma bakışıyla komiteler oluşturulmuş, fabrikanın sorunları üzerinden düzenli tartışma toplantıları ve eğitim çalışmaları başlatılmıştır.

Elbette, çalışmanın başarılı bir biçimde ilerlemesini sağlayabilecek bir öncü ekip sorununa önem verilmiş, oluşturulan fabrika komitesiyle, gelişmelerin değerlendirildiği, sürecin planlandığı toplantılar ve eğitim çalışmaları sistemli bir tarzda sürdürülmüştür. Yanı sıra bölümler üzerinden geniş katımlı toplantılar ve eğitim çalışmaları yapılmıştır.

Sendikalaşma süreci bilinçli bir tu-

tumla, fabrikada tepkilerin yoğunlaştığı 7. ay zam döneminde başlatılmış, bu sayede sendikal örgütlülük hızla ilerlemiştir. Bu süreçte bölüm komiteleri genişletilmiş, eğitim çalışmaları hızlandırılmıştır.

Eğitim çalışmalarında ağırlıklı olarak işçi sınıfının mücadele tarihi, sendika, grev ve toplu sözleşme hakkının nasıl bir mücadele anlayışı ile kazanıldığı, işgal, grev ve direniş deneyimleri ele alınmıştır. Yanısıra Türkiye'deki sendikal bürokrasi gerçeği ve sendikaların nasıl gerçek mücadele mevzileri haline getirilebileceği sorunu üzerinde durularak, sendika bürokrasisinin öreceği barikatların ancak güçlü taban örgütlülükleriyle etkisizleştirilebileceği konusunda bilinç açıklığı yaratılmaya çalışılmıştır.

En önemlisi ise, sendikal örgütlenmeyi gerçekleştiren kadrolu işçilerin, fabrikadaki taşeron işçileri örgütlemeyi hedefleyen tutuma kazanılması olmuştur. Fabrika komitesi, sendikal yetkinin alınmasının ardından taşeron işçilerin de sendikalaşmalarını sağlama kararı almıştır.

Planlı ve hedefli bir tarzda yürüyen, örgütlenme ve bilinçlenme faaliyetinin el ele gittiği bu süreci daha ileriye taşıyan ise, eylemli süreçler olmuştur. Hakların ancak direnilerek kazanılabileceği bilinci, işçilerin kendi özeneyimleri üzerinden edinilmiştir.

MÜCADELE İÇİNDE DAHA DA GÜÇLENEN GÜVEN DUYGUSU VE BİRLİK!

Sendikal yetki alındığında, kapitalist patronun buna yanıtı bir işçi temsilcisini işten atmak olmuştur. Böyle bir saldırı beklendiği içindir ki, önden fabrika komitesi genişletilerek bir direniş komitesi kurulmuş ve işten atma durumunda alınacak tutum belirlenmiştir. Saldırı gerçekleşir gerçekleşmez, o sırada öncüler fabrikada olmadığı halde, tüm bölümlerde üretim durdurulmuştur. Bölüm temsilcileri fabrika yönetimine, atılan arkadaşları geri alınmadığı sürece işe başlamayacaklarını açıklamışlardır. Yanı sıra, patronun sendikal yetkiye itiraz etmemesi şartı konulmuştur.

Bir gün süren bu kararlı direniş sonucunda taleplerin kazanılması, işçilerin

birliğini daha da güçlendirmiş, dahası taşeron işçilerin örgütlülüğe duydukları güveni artırarak, beş gün içinde çok sayıda taşeron işçinin sendikaya üye olmasını sağlamıştır.

Toplu sözleşme görüşmelerinin başlatılmasının geciktirilmesi üzerine ise, mesaiye kalmama, üretimi yavaşlatma eylemleri gerçekleştirilmiş, bunun üzerine görüşmeler öne çekilmiştir.

Bütün bir süreç boyunca adım adım ilerletilen ve eylemli süreçlerle daha da pekiştirilip güçlendirilen bu örgütlülükle, nihayet TİS sürecine başlanmıştır. Direniş komitesi TİS komitesine dönüştürülmüş ve yine taban iradesine dayalı bir süreç işletilmiştir. Tabanda anketler yapılarak talepler belirlenmiş, hazırlanan TİS taslağı genel bir fabrika toplantısıyla işçilerin onayına sunulmuş ve kabul edilmiştir.

Greif'in öncü devrimci işçileri, olanaklı olduğu ölçüde, işçilerin en geniş kesiminin sürece etkin bir tarzda katılmalarını sağlama doğrultusunda çaba harcamışlar, doğrudan demokrasinin hayat bulduğu taban örgütlülüğü sayesinde bunu başarmışlardır. Dar bir öncü kesimin karar alıp tabandaki işçilerin uyguladığı edilgen bir duruşa fırsat verilmemiş, mücadelenin kaderini ilgilendiren bütün önemli kararlar, tüm işçi kitlesinin katıldığı genel toplantılarda alınmıştır.

Toplu sözleşme görüşmelerinde Greif patronlarının, verdiğimiz kırıntıları kabul etmezseniz tazminatlarınızı ödeyip fabrikayı kapatırız tehditleri de, öncesinde yine tüm işçilerin ortak kararıyla alınmış bulunan işgal eylemiyle karşılanmıştır. Düzenin yasaları ve mevcut sendikal düzenin çizdiği sınırlar aşılarak, taşeron sistemine karşı fiili-meşru mücadele yolu tutulmuştur. Eylemli direniş çizgisi örgütlülüğü yeni bir düzeye taşımış, birlik ve dayanışma ruhunu daha da güçlendirmiştir.

DEVİRİMCİ SINIF ÇİZGİSİNE DAYALI ÖNDERLİK PRATIĞI

Greif direnişi, çok değişik kesimlerin desteğini almış olsa da, asıl desteklemesi gereken güçler tarafından yalnız bırakılmış olmasına ve bir ilk öncü çıkış olmanın getirdiği yetersizliklerine rağmen, örgütlü bir tarzda harekete geçirilen bir sınıf bölüğünün neleri başarabileceğini

somut olarak göstermiştir.

Bu başarının gerisinde, devrimci sınıf çizgisine dayalı önderlik pratiği, aynı anlama gelmek üzere devrimci önderlik müdahalesi durmaktadır. Temel kaygı, bir türlü politik mecraya akamayan sınıf hareketini ileriye çekmek, sosyalizm ile sınıf hareketinin devrimci birliği doğrultusunda mesafe almaktır. Bu bakışla hareket edilmiş, dar anlamda bir sendikal örgütlenme zaafiyetine düşülmemiş, örgütlenme sürecinde ve direniş boyunca, işçilerle devrimci bütünleşmeyi hedefleyen bir çizgi izlenmiştir. Direnişin bildirisinden taleplerine, şiarlarından eylem ve etkinliklerine kadar, her adımda bu gözetilmiştir. Bu sayede işgal fabrikası, çok değişik eğilimden, etnik kökenden, inançtan ve kültürden gelen işçilerin mücadele içinde eğitildiği bir okul haline gelmiştir.

Sınıf bakış açısına dayalı "doğru bir önderlik müdahalesi", temelde kendini öncü ile sınıf arasındaki ilişkide ortaya koyar. İşçiler adına kararlar alan değil, onların bilincini ve örgütlenmesini geliştirmeyi, böylece mücadelenin öznesi haline getirmeyi hedefleyen bir mücadele anlayışı ve çizgisinde ifadesini bulur. Greif'te, bütün bir örgütlenme sürecinde ve direnişin güçlü olduğu evre boyunca, bu doğrultuda son derece anlamlı bir pratik sergilenmiştir.

***

Fabrika çalışması, genelde bildiriler, bültenler, kampanyalar vb. üzerinden hedeflediğimiz fabrikalara gitmeyi değil, bunu aşan hedefli, planlı ve özgün bir yüklenmeyi ve en önemlisi, mesafe almakta yaşanan zorlanmalara rağmen bu yönelimde zayıflamamayı gerektirir.

Dolayısıyla, yeni Greifler'i yaratmak temelde bir çalışma tarzı sorunudur. Sınıf çalışmasında hedefli yönelim, süreklilik, yoğunlaşma ve ısrar esastır. Hedeflerimizi belirledikten sonra, müdahalelerimizi rutinlikten ve şekilsizlikten kurtarmak, atacağımız adımları mutlak bir biçimde somutlamak durumundayız. Dönemsel gelişmeler hiçbir biçimde yönelimimizi zayıflatmamalıdır.

(EKİM, SAYI: 297, KASIM 2015)

Greif işgali: Türkiye işçi sınıfı hareketinde bir kilometre taşı

M. Efe

10 yıl önce gerçekleşen Greif işgali sınıf hareketinde önemli bir kilometre taşı olarak yerini aldı. Greif işgali devrimci bir sınıf hareketi yaratma iddiası taşıyan herkesin dikkatle incelemesi, bilince çıkarması gereken önemli bir birikim olarak orta yerde duruyor. Sınıf mücadelesini dar ekonomik-sendikal alana sıkıştıran anlayış ve yaklaşımların, sendika bürokrasisinin ve siyasal uzantılarının gerçek misyonlarını anlamak açısından da fazlasıyla öğretici bir deneyim. En önemlisi de, mücadelenin yasal icazetçi çizgiyi aşması, işçilerin “söz, yetki, karar” hakkını gerçek anlamda kullanarak özneleşmesi ve devrimci önderlikle doğrudan ilişkisi açısından kendinden öncekilerden ayrı bir yerde duruyor.

Greif kriterleri olarak özetlediğimiz, devrimci önderlik pratiği, sınıfın militan mücadelesinin açığa çıkarılması, söz, yetki ve karar hakkını kullanılması, tabana dayalı örgütlülük, doğrudan demokrasinin hayata geçirilmesi, toplumsal sorunların sınıf perspektifiyle ele alınması vb., tüm bunlar devrimci sınıf hareketi yaratma mücadelesinin temel köşe taşlarıdır. Bu kriterler bütünlüğü içinde ele alınmadığında, mücadele düzenin meşruiyet alanına sıkışmaktan kurtulamaz.

GREİF İŞGALİ NEYDİ?

44 taşeron şirketin bünyesinde olduğu Greif fabrikası, diğerleri gibi kölece çalışma koşullarının ve insan onurunu ayaklar altına alan uygulamaların hüküm sürdüğü bir fabrikaydı. Devrimci öncü işçiler bu sorunların çözümü ve işçilerin mücadeleye çekilmesi için adımlar attılar. İlk olarak baskı ve dayatmalara karşı diğer işçileri harekete geçirdiler. Greif işçilerinin büyük çoğunluğu siyasal gericiğin etkisi altındaydı. Kapitalist sömürü çarklarını kavramaktan uzak olan işçiler, “patronlar olmasa biz aç kalırız”, “sorunlarımızın kaynağı patron değil yöneticiler, patrona doğru bilgi aktarmıyorlar” vb. bakışının ötesine geçemiyorlardı. Tüm zenginlikleri işçi ve emekçilerin yarattığını, burjuvazinin sömürü ve tahakkümünün olmadığı bir dünyanın mümkün olduğunu anlatabilmek, sabırlı ve soluklu bir çaba gerekiyordu.

İlk elden öne çıkan işçilerle bölüm komiteleri, ardından da bunun üzerinde

yükselen fabrika komitesi oluşturuldu. Adım adım süreç örülürken, beraberinde işçilerin bilincini geliştirmeyi hedefleyen eğitim çalışmaları yapıldı. Sendikaların gerçek misyonu ve sendikal bürokrasi konusunda da işçiler eğitilerek, devrimci sınıf sendikacılığını ete-kemiğe büründürerek adımlar atıldı. Fabrika zeminine oturan örgütlülük üzerinden sendikal örgütlenme süreci başlatıldı.

Atılan adımlar, inşa edilen sınıf bilinci ve taban örgütlülükleri, Greif işgaline giden süreci açığa çıkardı. Sermayenin saldırıları, sendikal bürokrasinin ihaneti ve tehditleri, tabandan örülen örgütlenme sayesinde etkisizleştirildi. Tüm gerici kuşatma ve saldırılara yanıt olarak işçi sınıfının mücadele yasalarıyla hareket eden Greif işçileri, toplu sözleşme sürecinde taleplerinin karşılanmaması üzerine işgal eylemini gerçekleştirdiler. Sermaye, devlet, sendikal bürokrasi ve siyasal uzantıları karşısında büyük bir kararlılık sergileyen Greif direnişçileri, 60. gününde organize bir devlet saldırısıyla karşı karşıya kaldılar.

SERMAYE CEPHESİNİ KORKUTAN DİRENİŞ

Greif’de gerçekleşen direniş fabrikada yaşanan sorunları kendi içine daltmadan ele alma başarısı gösterdi. Taşeronlara karşı mücadeleyi bu eksene oturttu. Direniş süreci boyunca yaşanan tüm sorunların kaynağının sermaye düzeni olduğu gerçeği öne çıkarıldı. Mücadele talepleri ve hattı buna göre şekillendirildi.

Greif direnişinin başladığı dönemde taşeron işçiliğe karşı mücadele bir dizi sendika ve kurumun da gündemindeydi. DİSK aynı dönemde “Taşeron cumhuriyetini yıkacağız!” söylemini öne çıkarmıştı. Sermayenin işçi ve emekçilere dönük bu sınıfsal-siyasal saldırısı Greif direnişinde de sermayeye karşı temel bir mücadele başlığı oldu.

Greif’te tabana dayalı ve işçi sınıfının mücadele yasalarını eksen alan mücadele hattı sermaye, devlet ve sendikal bürokrasinin temel korkusuydu. Elde edilecek her başarının düzenin denetimindeki sendikal şebekeleri etkisizleştirerek olması, onların korkularını büyütüyordu. İşçi ve emekçileri hareketsiz bırakan, düzene bağlayan icazet alanlarının parçalanması kitlesel militan mücadele olanaklarını arttıracığı gibi, 12 Eylül

darbesiyle sağlanan çok yönlü kuşatmayı parçalama potansiyeli taşıyordu. Bu nedenle burjuvazi ve siyasal iktidar saldırılarını devreye soktu.

Greif işgaliyle sergilenen, üçü beş yapma mücadelesi değil gerçek bir sınıf kavgasıydı. Direniş, üçü beş yapmanın ve daha fazlasını elde etmenin ancak kapitalist düzene karşı mücadeleyi büyütme ve sınıfı devrimcileştirmeye mümkün olduğu bakışının, bu çerçevede gerçekleştirilen örgütlenmenin ürünüydü. Direnişçiler gücünü sınıfın tarihsel haklılığından, devrimci önderliğe sahip taban örgütlülüklerinden alıyordu. Ezilmeye çalışılan, devrimci önderliğe sahip taban inisiyatifleri ile sermayenin saldırılarını fabrikanın dar sınırlarından çıkararak burjuvaziye karşı mücadeleye dönüştürecek sınıf kavgasıydı.

DEVLET, SERMAYE VE SENDİKAL BÜROKRASI

Devletin egemen sınıfın ezilenler üzerindeki baskı ve denetim aracı olduğu gerçeği Greif direnişi üzerinden de açıkça görüldü. Burjuvazinin çıkar ve ihtiyaçlarına çeşitli araç ve yöntemlerle yanıt veren devlet mekanizması, gerektiğinde saldı-

rı araçlarını da devreye sokmaktan geri durmayacağını gösterdi. Böylece kendi rolüne ve misyonuna uygun davrandı.

Direnişin tehdit ve baskılarla, sendikal bürokrasinin ayak oyunları ve ihanetiyle ezilememesi üzerine, devletin tüm kurumları gerçek yüzlerini ortaya serdiler. Amerikan tekeli Greif'in Ceo'su direnişin bastırılması için Türkiye'ye geldiğinde, ilk olarak dönemin cumhurbaşkanı ve işçileri bakanıyla görüştü. Hedefleri ve kararlılığıyla burjuvaziye zora sokan direnişe karşı atılacak adımlar buralarda planlandı. Bu planlarda sendikal bürokrasi de yerini aldı. Hazırlığı yapılan saldırıya meşruluk kazandırmak için DİSK Tekstil bürokratlarının üstlendiği rol utanç vericiydi. Bu hainler savcılığa, direnişin yasadışı olduğunu, kendileriyle ilgisinin olmadığını ve gereğinin yapılmasını talep eden şikâyet dilekçesi verdiler. Dönemin DİSK yönetimi, bu sınıf düşmanı ve ihtarıcı tutum karşısında "yaptıkları yanlış fakat biz bağlı sendikaların iç işlerine karışmıyoruz", "fabrika kapanacak, yapacak bir şey yok" vb. söylemlerle direnişe sahip çıkmadıkları gibi, bu tutumlarıyla ihanete de ortak oldular.

Sermayenin istemleri doğrultusunda hazırlıkları devletin en tepesinde yapılan, sendikal ihanet şebekesinin de parçası olduğu kapsamlı saldırı böylece hayata geçirildi.

Devrimci bir sınıf hareketi yaratma mücadelesi, burjuvazinin sınıf içindeki kahyaları olan sendika ağalarını ve onların anlayışını da hedef almak zorundadır. Greif'teki örgütlenme ve direniş sürecinde, sahip olduğu devrimci önderlik sayesinde bu gerçekliğe karşı en baştan hazırlık yapılmış, bu kastın gerçek rolü ve misyonu konusunda hiçbir yanılsamaya fırsat verilmemiştir. Atılan her adımda sermaye, devlet ve sendikal bürokrasi bağlı kurularak, buna göre yol yürünmüştür.

GREİF İŞGALİNİ YARATAN İRADE: DEVRİMCİ ÖNDERLİK GREİF DİRENİŞİ BAŞARISINI NEYE BORÇLUYDU?

Greif işgali Gezi Direnişi'nin geri çekilmeye ve gerici saldırıların artmaya başladığı bir dönemde gerçekleşti. Greif'te örgütlenme süreci Gezi Direnişi'nden birkaç ay önce başlamış, bazı dönemlerde zayıflasa da komünistlerin ısrarlı ve sabırlı çabaları hep sürmüştü. O dönemde "çapulcular" olarak nitelenen Gezi direnişçileri iktidarın gerici propagandasıyla hedef gösteriliyordu. Farklı siyasal eğilimlere sahip işçiler fabrikalarda bir araya gelmekten uzak duruyorlardı. Gerici eğilimler Greif'te de fazlasıyla etkiliydi.

Greif'in devrimci öncü işçileri bu rüzgâra kapılmadan adımlarını atmayı sürdürdüler. İşçilerin geri yanlarıyla uzlaş-

mak yerine aşmaları için çaba sarf ettiler. Dar sendikal hesaplarla hareket etmiş olsalardı, kısa sürede yetki için çoğunluk sağlanır ve süreç tamamlanırdı. Fakat işçilerin sınıf ve mücadele bilincinde zerre kadar ilerleme sağlanamazdı.

Komünistler aslolanın sınıfın bilinçlenmesi ve mücadele kapasitesinin artırılması olduğu gerçeğiyle hareket ederek, zor olanı tercih ettiler. Devrimci önderlik asıl sınavı, dar ekonomist kaygılara düşmeyerek, işçilerin gerici eğilimleriyle uzlaşmayarak verdi. Tüm zorluklara, kısa dönemli kayıplara rağmen sınıf mücadelesinin yasalarını hayata geçirdiler. Önderliğin ilkeli duruşu, Greif işçilerinin atılan her adımda daha ileri bir tutum, bilinç ve mücadele eğilimi ile şekillenmesini sağladı. Bunun içindir ki, işçilerin işgal sürecinde sergilendikleri tutum ve davranışları, buna yabancı olan sol büyük bir şaşkınlıkla karşıladı.

Sendika bürokrasisi ve siyasal uzantıları önce Greif işgalinin üstünlüklerinin kendiliğinden açığa çıktığı algısını yaratmaya çalıştılar. Bunu başaramayınca, özellikle önderliğini maceracılıkla suçlayarak gözden düşürmeye yöneldiler. Bu saldırıları gerçekleştirenlerin ufku sendikalarda elde edilecek koltuklarla sınırlı olduğu için, Greif'te açığa çıkan taban iradesine ihanet anlamına gelen "sözleşmeyi imzalayın, DİSK Tekstil İstanbul Şubesi'nin yönetimini alırsınız" telkinlerini tekrarlayıp durdular. İşgal iradesine sahip çıkmak ve güçlendirmek içinse tek bir adım atmadılar. Dönemin DİSK yö-

netiminde yer alan, devrimcilik iddiası taşıyan yöneticiler de aynı kervanın parçasıydılar. Greif'i sahiplenmenin DİSK'e hâkim bürokrasiye karşı da mücadele etmek olduğunu bildikleri için, bürokratik kastla ters düşmemek adına bir kez dahi Greif fabrikasına gelme cesareti gösteremediler. Buldukları alanda da anlamlı bir dayanışma örgütlemeler.

Greif direnişini yaratan, komünistlerde cisimleşen devrimci bir sınıf hareketi yaratma iradesi ve ilkeli tutumdur. Greif'in öncü işçilerinin ortaya koyduğu irade, kararlılık ve cüret de bu zeminde kendini var edebilmiştir. Bu önderlik küçük hesaplar peşinde koşmadan sınıfın çıkarları ekseninde hareket etmeyi esas almıştır. Bunu taban inisiyatifinin önüne geçmeden, tersine güçlendirerek ve sınıf kavgasının ilkeleri ekseninde tüm işçileri sistematik olarak bilinçlendirme çabalarıyla yapmıştır. Küçük-burjuva solcularının sınıf kavgasında göze alamadıkları her türlü risk ve saldırı da mücadeleyi ilerletmek uğruna tereddütsüzce göğsülenmiştir.

GREİF İŞGALI YOL GÖSTERMEYE DEVAM EDİYOR

Taban örgütlenmesine dayalı Greif işgali sendikal mücadeleye yeni ölçüler getirmiştir. Greif işgaliyle belirlenen çıtanın altında kalan her yaklaşım, bürokratik kastın bir parçası olmaya mahkumdur. Elbette işçileri çetin mücadelelere hazırlamak ve devrimci öncülerini buna uygun şekillendirmek zaman ve emek işi-

dir. Ama bu doğrultuda atılan her adım, sınırları ne olursa olsun, Greif kriterlerini esas almak durumundadır.

Komünistler Greif direnişi sonrasında başka önemli adımlar atmışlardır. Bunun en dikkate değer örneği Metal fırtınadır. Greif'deki türden bir ön hazırlığa sahip olamasa da, doğru bir önderlik pratiğiyle, tüm gerici engellemelere rağmen, metal işçilerinin önemli eşikleri aşması sağlanmıştır. Bu kitlesel eylemlilik sendikal çeteyi bir dizi atmak zorunda bırakmıştır.

Komünistlere düşen görev Greif işgalinde ve Metal fırtınada olduğu gibi devrimci önderlik pratiğinin gereklerini yerine getirmek, devrimci bir sınıf hareketi geliştirmek için her olanağı değerlendirmektir. Devrimci sınıf hareketini geliştirebilmek için bugün genel müdahalelerin yanı sıra fabrikalara yoğunlaşan ve devrimci sınıf çizgisini hayata geçiren adımlar atmak, mevziler yaratmak büyük bir önem taşımaktadır.

Greif'in birikimine yaslanarak yeni Greifler yaratmak, ülkenin dört bir yanına yayarak sınıfın birleşik, militan mücadelesini açığa çıkarmak, Greif'i aşmak demektir. Bu program, iddia, çizgi, irade, cüret sınıf devrimcilerinde fazlasıyla vardır. Sınıfın öne çıkan kesimlerini devrimci çizgiye kazanmak, yeni Greifler yaratmak ve Greif'i aşmak, atmamız gereken önemli adımlar olarak önümüzde duruyor.

Avrupa'da çiftçiler ayakta!

E. Güneş

“AVRUPA SEFALET VE UMUTSUZLUK EKMEYE KARAR VERİRSE ÖFKE BİÇECEKTİR!”

Avrupa'da çiftçilerin yerel hükümetlerin ve Avrupa Birliği'nin (AB) tarım politikalarına karşı başlattıkları protestolar birçok ülkede devam ediyor. Aylardan beri devam eden protestolar Avrupa çapında adeta bir isyana dönüştü.

Avrupa Parlamentosu (AP) ile AB Zirveleri de protestoların hedefinde. Ocak ayında AB yeşil anlaşma ve tarım politikalarına isyan eden Fransız, Alman, İtalya, Hollanda ve Belçikalı çiftçiler, tarım araçlarıyla Brüksel'de kamu binalarını bastı. AP önüne tekerlek, gübre ve odun yığın protestocular saman ve tezek bal-yalarını ateşe verdi, yumurta ve torpil fırlattı. Şubat ayının ilk haftasında sınırda bir araya gelen Hollandalı ve Belçikalı çiftçiler barikatları ateşe verdi.

26 Şubat'ta AB tarım bakanları toplantısı 900 traktörle Brüksel'e gelen Belçika'lı Wallonia ve Flaman çiftçilerin, Alman, İtalyan ve İspanyol çiftçilerin istilasına uğradı. Yeterli gelirin garanti edilmesini isteyen çiftçiler lastik ve çöpleri yaktı, kolluk kuvvetlerinin bariyerlerini aşan traktörlere karşı polis tazyikli su ve göz yaşartıcı gaz kullandı. Aynı gün öğleden sonra Brüksel havalimanına erişim engellendi. Küçük çiftçilerin Boerenforum (Çiftçi Forumu) sözcüsü Tijs Boelens, eylemde yaptığı açıklamada şunları dedi:

“Bize sadece kısıntı vermek istiyorlar ama biz ekmeği ve hatta tüm fırını istiyoruz (....) Avrupa sefalet ve umutsuzluk ekmeğe karar verirse öfke biçecektir.”

27 AB ÜLKESİNİN 22'SİNDE ÇİFTÇİ PROTESTOLARI

Her şey Hollanda'da Haziran 2022'de dönemin Başbakanı Rutte'nin, karbon emisyonlarını azaltmak için “süt inekleri dâhil besi hayvanı sayısını en az yüzde 30 oranında azaltmak istediklerini” açıklaması ile başladı. Dünyanın ikinci büyük tarım ülkesinin çiftçileri ayaklandı. Çiftçiler Brüksel'de binalara süt püskürttü, AB tarım düzenlemelerini protesto etmek için sokakları hayvanlarla doldurdu.

Hollandalı çiftçiler, BoerBurgerBeweging (Yurttaş Çiftçi Hareketi-BBB) kurdu. Kısa sürede halkın büyük desteğini alan hareket yerel seçimlerde en büyük parti

haline geldi. BBB, Kasım 2023'teki parlamento seçimlerinde bu başarıyı elde edemedi ancak çiftçilere destek veren popülist/faşist Geert Wilders seçimleri önde bitirdi.

Belçika hükümetinin, “doğal alanların yakınındaki nitrojen emisyonlarını yarıya indirmeyi” amaçlayan yasayı gündeme getirmesi Hollanda'daki protestoların Belçika'ya taşınmasına neden oldu, binlerce çiftçi traktörleriyle yolları kapattı.

***

2023 yılında AB, 'Ukrayna'ya yardım' adına ithalat yasasını kaldırdı. Böylece AB normlarına uymayan ucuz tarım ürünlerinin Ukrayna'dan Avrupa pazarlarına gümrüksüz girmesine izin verildi. Bu, komşu ülkelerde (Macaristan, Polonya ve Romanya) fiyatların aniden düşmesine neden oldu ve çiftçiler ürünlerini satamaz hale geldi.

Bahar aylarında Polonya, Romanya, Macaristan'dan çiftçiler haftalarca Ukrayna sınırını işgal ederek AB'ye tepkilerini ortaya koydu. Doğu Avrupalı çiftçiler zaten tarımın son derece sanayileşmiş olduğu Almanya, Avusturya, Hollanda ve Fransa gibi ülkelerle rekabet etmekte zorlanıyor. Ocak ayında “Brüksel Diktatörlüğü”ne karşı protestolar yeniden başladı. Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Polonya, Macaristan, Litvanya ve Letonya'dan çiftçiler 22 Şubat'ta ortak bir eylem

yaptı.

***

Avrupa'nın en büyük tarım ekonomisine sahip Almanya ve Fransa'da çiftçiler hükümetlerinin tarımsal dizele yönelik sübvansiyonları ve vergi indirimlerini sona erdirmeye planlarına karşı sokaklara çıktı.

Almanya'daki çiftçiler, 2024'ün başından itibaren Avrupa'daki çiftçi protestolarının bir parçası oldu. Zira hükümet, korona döneminden kalma 60 milyar Euro'luk bütçe açığını kapatmak için çiftçilere sağlanan tarımsal dizel indirime göz dikti. Scholz kabinesi bu mali deliği kapatmak için çiftçilere sağlanan tarımsal dizel için vergi indirimlerini sona erdirmeye, taşıt vergisi muafiyetini kaldırma planlarını açıkladı. Oysa aynı dönemde 100 milyar Euro'luk bütçeyi silahlanmaya ayırdı.

Hükümetin bu hamlesi çiftçilerin protestolarını tetikledi. On binlerce çiftçi günlerce tüm ülkenin otoyollarını, bağlantı yollarını ve şehir merkezlerini traktörleriyle bloke etti. Bazı traktör konvoylarının uzunluğu 10 kilometreye ulaştı. Başkent Berlin'de 8 ve 15 Ocak'ta binlerce çiftçi şehir merkezinde traktörleriyle dev gösteriler düzenledi. Eylemlere nakliyeciler, zanaatkarlar, balıkçılar ve avcılar da dâhil olmak üzere çok sayıda başka kuruluş da destek verdi.

Protestolar nedeniyle hükümet göstermelik olarak geri adım attı. Tarımsal dizel yakıtı vergi indirimini aşamalı olarak kaldırma kararı alındı. Taşıt vergisi ile ilgili plandan vazgeçildi. Ancak çiftçiler bu önerileri yeterli bulmadığı için protestolara devam ettiler.

***

Fransa'da da çiftçiler Almanya'dakine benzer taleplerin yanında, AB sübvansiyonlarının geç ödenmesi, ithalattan kaynaklanan rekabet gibi sorunlara karşı ülkenin güneyinde protestolara başladı. Çiftçiler üretim tesislerinin önünde protestolar yaptı, tarım araçları ile yolları ve şehir merkezlerini bloke etti, iflas ve zorluklar nedeniyle her gün bir çiftçinin intihar etmesine dikkat çekmek için, köprülere intiharları temsil eden kuklalar astı.

Binlerce çiftçinin tüm ülkeye yayılan protestoları Şubat'ın ilk haftasında sendikaların çağrısıyla “Paris'i kuşatma” eylemine dönüştü. Paris'in giriş-çıkış güzergâhları traktörler ve tarım makinalarıyla kapatıldı.

Yaygın ve militan protestolar hükümete geri adım attırdı. Dizele uygulanan yüksek vergi geri çekildi, hayvan yetiştiricilerine yılda 150 milyon Euro tutarında ek mali yardım sözü verildi, çok sayıda çevre düzenlemesinin askıya alınacağı açıklandı. Yanı sıra pestisit kullanımını azaltmaya yönelik planlanan yasa “revi-

ze" edilecek ve ulusal biyoçeşitlilik kurumunun yetkileri kısıtlanacak.

Hükümetin açıklamaları çiftçi hareketi içinde çelişkileri de ortaya çıkardı. En büyük iki tarım birliği, FNSEA ve Coordination Rurale hükümetin açıklamalarından sonra ablukaları sonlandırıp eve dönme çağrısı yaparken, küçük çiftçileri temsil eden sol eğilimli üçüncü büyük tarım birliği Confédération paysanne, protestolara devam edeceğini duyurdu. 150 milyonluk yardımla ilgili olarak "Bu yalnızca büyük besi çiftliklerine fayda sağlayacak" açıklaması yaptı.

Fransız çevre örgütleri ise, ekoloji pahasına atılan bu geri adıma öfkeli. Ancak Fransız hükümeti şimdilik rahat bir nefes almış ve çatışmanın daha da tırmanmasını önlemiş görünüyor. Zira haziran ayındaki Avrupa Parlamentosu seçimlerinde çiftçilerin oylarına ihtiyaçları olacak.

***

İtalya, Polonya, İspanya, Danimarka, İsveç ve İsviçre çiftçileri de Almanya ile Fransa'dakilerin izinden giderek protestolar düzenledi.

Ukrayna'daki savaştan etkilenmeyen Güney Avrupa protestolardan bir süre uzak durdu ancak ocak ayının sonunda durum değişti. İspanya ve Portekiz'de yağışsız bir yılın ardından hükümetleri bazı bölgelerdeki şiddetli kuraklık nedeniyle su tüketimine acil kısıtlamalar getirme yönlü planlamaları iklim krizine karşı savunmasız durumdaki İspanyol ve Portekiz çiftçisini protestolara yöneltti. İtalya ve Sicilya'da çiftçiler aynı taleplerle hükümeti protesto ederek yolları kapattı.

Bulgaristan'ın başkenti Sofya'da ise çiftçiler 21 yerde ağır tarım makineleriyle trafiği geçici olarak engelledi, Tarım Bakanı'nın istifasını talep ettiler.

İklim değişikliği nedeniyle mahsul kaybı yaşayan Yunan çiftçiler ise daha fazla sübvansiyon ve vergi indirimi talepleriyle haftalardır eylemde. 21 Şubat günü binlerce çiftçi ülkenin dört bir tarafından traktörleriyle Atina'daki parlamento önünde gösteri yaptı, şehri abluka altına aldı. Bu Yunanistan'da gerçekleşen en büyük çiftçi protestosu.

Avrupa'da aralık ayında başlayan protestolar ocak ayının sonunda İspanya'ya ulaştı, giderek tüm ülkeye yayıldı. Katalonya'dan, Bask Bölgesi'ne kadar binlerce çiftçi, kimi 15 saat traktör sürerek 21 ve 26 Şubat'ta Madrid'de büyük protestolar gerçekleştirdi. Başkent sokaklarında "Bugün bizim sefaletimiz, yarın sizin açlığınız olacaktır!" sloganları yankılandı. Çiftçiler, eylemlerini artıracaklarını duyurdular.

Her yıl yoğun ve uzun süreli kuraklıkla karşı karşıya kalan İspanyol çiftçiler,

AB'nin Ortak Tarım Politikasını, gübre, yüksek yakıt ve enerji maliyetlerini protesto ediyor, kuraklık sorununa çözüm üretilmesi konusunda yardım istiyorlar. Talepler arasında, üçüncü ülkelerle ticaretin askıya alınması da var. Bu ülkelerden gelen ürünlerin haşere kontrolü ve işçi koruma konusunda aynı kuralları karşılamak zorunda kalmadan Avrupa pazarına sürülmesini eleştiriyorlar.

Eylemler AB komisyonuna bazı geri adımlar attırdıysa da protestolar durmadı. Çiftçiler kısıtlı istemediklerini "ekmeği ve hatta tüm fırını" istediklerini haykırıyorlar. Artan enerji fiyatları, Brüksel'deki küresel dev gıda tekellerinin etkisi, hantal bürokrasi ortadan kalkmadan, çiftçiler özellikle de küçük çiftçiler sokakları terk edecek gibi görünmüyor.

AVRUPA'DA ÇİFTÇİLERİN ÖFKESİ ORTAK, SİSTEM ÇÖZÜM BULMaktan ACİZ

Avrupa'da giderek derinleşen ekonomik kriz, yükselen enflasyon, alım gücünün düşmesi çiftçilerin yaşamını etkilemekle kalmıyor, artık bir kısmını asgari ücretin altında bir gelirle yaşamak zorunda bırakabiliyor. Çiftçiler, üretim maliyetlerindeki artış, çevre düzenlemeleri ve haksız rekabet arasında ezildiklerini ifade ediyorlar.

Avrupa Birliği'nin ve yerel hükümetlerin ekonomik zorluklara etkin çözümler getirememesi çiftçilerin öfkelerini sokağa taşıyor, onları Avrupa genelinde ortak bir eksende buluşturuyor.

Ukrayna'da süren savaşın ortaya çıkardığı yüksek enerji, yakıt ve gübre fiyatları, artan nakliye maliyetleri, zaten zor durumda olan çiftçilerin durumunu daha da ağırlaştırdı. Buna sübvansiyonlar, vergi indirimlerinin kaldırılması vb. de eklenince çiftçiler varoluşsal bir so-

runla karşı karşıya kalıyorlar.

AB'nin Ukrayna'dan gelen tarım ürünlerine gümrüksüz izin vermesi önce komşu ülkelerin rekabet gücünü zayıflattı, ardından diğer üye ülkelerdeki çiftçileri de zor durumda bıraktı.

Sorunlar sadece Ukrayna ile kalmıyor. Avrupa Birliği, tarımsal ve hayvansal ürünlerin daha ucuza ithal edilmesi için Arjantin, Brezilya, Paraguay ve Uruguay tarafından oluşturulan Güney Amerika Ortak Pazarı (MERCOSUR), Fas ve Yeni Zelanda ile anlaşma imzalarırken, Şili, Kenya, Meksika, Hindistan, Avustralya gibi ülkelerle de müzakereler sürdürüyor. AB'nin bu tutumu Avrupalı çiftçilerin tepkilerine yol açan diğer etkenler.

Avrupalı çiftçiler, AB'nin kendilerine çevresel ve sosyal standartlarda, biyoçeşitliliği destekleyen, hayvan refahını göz önünde bulunduran yüksek kalitede sürdürülebilir şekilde üretim yapmasını dayatırken; bunların hiçbirini karşılamayan, çok daha ucuz işgücüyle ve AB'de yasaklanan kimyasallarla üretilen tarım ürünlerinin, hayvan refahına uymadan üretilen hayvansal ürünlerin hiçbir engelle karşılaşmadan ithal edilmesine öfke duyuyorlar.

Bunlara, sistemden kaynaklanan ya da körüklenen başka sorunlar da ekleniyor. İklim değişikliğinin etkilerini ilk hissedilen çiftçiler oluyor. Çiftçilerin yaşadıkları kuraklık, su kıtlığı, toprak erozyonu, sel felaketleri, aşırı hava olayları hasatı yok ediyor, hayvanlar telef oluyor, maliyetler artıyor. Güney Avrupa ülkeleri bu sorunlarla boğuşuyor.

Avrupa'da onlarca yıldır özellikle büyük tarım tekellerinin çıkarlarını gözetken, iklime zarar veren, çevreyi tahrip eden ve endüstriyel tarımı teşvik eden bir politika izleniyordu. Gezegeni tehdit eden küresel iklim ve çevre krizinin yarattığı

sonuçlar, alttan gelen toplumsal baskı Avrupa Birliği'ni çevreye verilen zararların önlenmesi ve çevrenin korunması adına reformlar yapmaya, sürdürülebilir bir üretim modeli yaratma konusunda yeni kararlar almaya zorladı.

AB'nin yürürlüğe soktuğu Yeni Yeşil Anlaşma ile pestisit ve herbisit gibi tarım ilaçlarının yasaklanması, biyoçeşitliliği güçlendirmek için çiftçilerin ekilebilir alanların yüzde 4'ünü doğaya ayırması, gübre kullanımının yüzde 20 azaltılması gibi alanlarda adımlar atılması öngörü-lüyordu. Hedef 2050 yılına kadar iklim açısından nötr hale gelmekti.

Yeşil Anlaşma'nın yaratacağı maliyetten sıyrılmaya çalışan AB, faturayı zor çalışma koşulları altında tarım yapan çiftçilerin sırtına yıkmaya çalışıyor. Çiftçilerin üzerinde daha ekolojik yetiştirme yöntemleri ve türlere uygun hayvancılık yapılması yönünde büyük bir toplumsal baskı oluştu. Düne kadar daha fazla üretim yapması beklenen çiftçilere bugün karbon emisyonu nedeniyle çiftliklerin kapatılması, büyük baş hayvanların oranının yarıya indirmesi dayatılıyor. Dün vaat edilen sübvansiyonlar ve vergi indirimleri bugün kaldırılmak isteniyor. Bu dönüşüm çiftçiler için hayatta kalıp kalamamayı içinde barındırıyor. Çiftçiler çevre reformlarının kendilerine fatura edildiğini belirtiyor ve buna karşı tepkilerini dile getirmek için sokağa çıkıyorlar.

MADALYONUN DİĞER YÜZÜ: ÇEVRE

Haftalardır süren protestolar nedeniyle AB komisyonu çiftçilerin taleplerini gündeme almak zorunda kaldı. Komisyon Başkanı von der Leyen, 2030 yılına kadar yasal olarak bağlayıcı biçimde tarım ilacı (pestisit) kullanımını azaltma planının geri çekildiğini bildirdi. Bu karar, pestisitlerin insana, doğaya, yaşama za-

rar veren bir zehir olduğu bilinmesine rağmen alındı.

Çiftçiler protestolarıyla şimdilik ilk başarılarını elde ettiler. Ancak çevre ve doğa örgütleri daha fazlasının gelmesinden korkuyor. Birçok AB ülkesinde çiftçilerin protestoları giderek adeta çevrenin korunmasına yönelik bir saldırıya dönüşüyor. Almanya ve Fransa'daki çiftçi örgütleri, yeni doğa ve hayvan koruma düzenlemelerinin terk edilmesi çağrısında bulunuyor. Tarım burjuvazisi, örneğin yeraltı suyunu kirleten aşırı gübrelemeye karşı mevcut kurallara saldırıyor.

Oysa tüm bunlara şiddetle ihtiyaç var. Tarımın çevre üzerindeki olumsuz etkileri, giderek daha fazla bitki ve hayvan türünün yok olmasında katkısı ciddi boyutlara çıktı. Özellikle çiftçilerin ve üreticilerin çok daha fazla verim almak adına toprağa ve çevreye zarar veren aşırı gübreleme ve pestisit gibi tarım ilaçlarının kullanılması buna sebep oluyor.

Bu kimyasal zehrin yoğun kullanımı su ve toprak kirliliğine neden olacağı gibi, kimyasalların toprakta erimesini sağlamak için daha fazla suya gereksinim duyulmaktadır. Çok fazla kimyasal kullanımı biyoçeşitliliğe de zarar veriyor.

AB Komisyonu protestolar karşısında geri adım attı. Bu ise çevrenin, doğanın ve insanlığın zararına atılan bir adım oldu. Oysa silahlanma ve militarizme dev bütçeler ayıran AB şefleri, bu harcamaların bir kısmı ile çiftçilerin taleplerini karşılayabilir ve doğaya zarar veren, biyoçeşitliliği tehdit eden uygulamaların devamını engelleyebilir.

Büyük olan büyük kazanıyor, küçük olan yok olmaya mahkûm oluyor

Avrupa Birliği devasa bir tarım bütçesine sahip. Sübvansiyonlardan hektar başına ödeme yapılıyor. Bu yolla AB tarım bütçesinin yaklaşık yüzde 80'i, en büyük ve en zengin şirket veya ailelere aktarılıyor. Yani tarım burjuvazisinin kasalarına giriyor. AB'de çiftliklerin (100 ya da daha fazla hektardan oluşan) yaklaşık yüzde 3'ü, toplam tarımın yarısından fazlasını işliyor.

AB'de 2003-2016 yılları arasında çiftlik sayısı 15 milyondan 10 milyona düştü. Küçük çiftliklerin sayısındaki düşüş hızı özellikle yüksek. Küçük çiftliklerin sayıları yüzde 38 azalırken, aynı dönemde büyük şirketlerin sayısı yüzde 7 arttı.

Tarımsal üretim yapanların büyük bir kısmı az hektar toprağa sahip veya toprağı kiralarak üretim yapan küçük üretici çiftçilerden oluşuyor. 10 hektardan az olan çiftlikler, AB'deki tüm tarımsal işletmelerin yaklaşık yüzde 80'ini oluşturuyor ve bunlar mevcut arazinin yalnızca yüzde onunu kaplıyorlar. Sadece sübvansiyonlarla ayakta kalmaya çalışan bu çiftçilerin çoğu hayatta kalabilmek için,

örneğin modern makinelere ihtiyaç duyuyor, ahırlara çok fazla yatırım yapması gerekiyor. Yatırımlar son derece pahalı ve daha fazla enerji tüketimini gerekli kılıyor. Bu ise çiftçilerin uzun süreli borçlanmasına neden oluyor. Küçük tarım işletmeleri, sistematik bir biçimde tekeller, büyük toprak sahipleri, bankalar ve nihayet kapitalist sınıfın tümü adına devlet tarafından sömürülüyor.

Rekabete dayalı neo liberal politikalar sonucunda üretmekte zorlanan küçük çiftçiler, kapitalist sömürü ve soygun mekanizmalarının kaskacı altında yaşam mücadelesi veriyor. Bunlar giderek yoksullaşıyor, yıkıma sürükleniyor, işçi sınıfına veya işsizler ordusuna dâhil oluyorlar. Yani büyük olan büyük kazanıyor, küçük olan yok olmaya mahkûm oluyor!

AB'de 2003-2016 yılları arasında çiftlik sayısı 15 milyondan 10 milyona düştü. Küçük çiftliklerin sayısındaki düşüş özellikle yüksek. Küçük çiftliklerin sayıları yüzde 38 azalırken, aynı dönemde büyük şirketlerin oranı yüzde 7 arttı. AB'nin Ortak Tarım Politikası, AB çiftçilerini korumak amacıyla oluşturulmasına rağmen, küçük çiftliklerin iflas etmesinin temel nedenlerinden biri haline geldi. Avrupa Birliğinde 2003-2013 yılları arasında ortadan kaybolan çiftliklerin yüzde 96'sının arazisi on hektardan azdı. 2005 ile 2020 yılları arasında çiftçi sayısı neredeyse yüzde 40 oranında azaldı ve yaklaşık 5,3 milyon çiftçi işsiz kaldı.

Araştırmalar, 2040 yılına kadar 6,4 milyon çiftliğin daha yok olacağına işaret ediyor. Almanya'da son 15 yılda her üç tarım işletmesinin birinden fazlası kapandı. Tarım endüstrisinde çalışanlar

güvencesiz kaldı. Bu durumdan öncelikle ücretli işçiler, özellikle de mevsimlik gezici işçiler zarar gördü, görmeye devam ediyor.

Toplumsal ve ekolojik açıdan adil bir tarımsal üretime geçiş özel olarak teşvik edilmediği sürece tüm bu çelişkiler sürecektir. Tarımda iklim, çevre ve hayvan dostu yatırımların teşvik edilmesi, çiftçileri güvence altına almanın en etkili yolu olabilir. Ancak, çiftçilerin ve doğanın zarar görmeden güvenceye alınmasını ne emperyalist kapitalist devletler ne onların Avrupa Birliği sağlayabilir.

DEV KÜRESEL TEKELLERİN EGEMENLİĞİNDE TARIM

Bugün dünyamıza egemen olan sermaye sınıfı toprağın, teknolojinin, bilimin, sanayinin ve bütün üretim güçlerinin mülkiyetini elinde bulundurmaktadır. Bu sınıf, sadece insanın emek-gücünü değil, toprağı ve çevreyi de daha fazla kar uğruna talan eder, vahşice yağmalar ve sömürür.

Bugün dünya ölçeğinde tarım büyük oranda Cargill, Monsanto, Novartis, Aventis, Bayer, Syngenta, DuPont gibi dev küresel tekellerin elindedir. Bu küresel tekeller kendi çıkarları doğrultusunda gıda üretiminden, tahılların stoklanmasından, tohumdan, gübreye kadar en temel tarımsal ürünlerin piyasa koşullarını belirler ve bunu hükümetlere uygulatırlar. Tarımda her türlü kimyevi ve zararlı maddeler içeren pestisit kullanımının insan, doğa ve yaşama verdiği zararlar bilinmesine rağmen, Syngenta, Bayer, Corteva, BSF ve FM gibi dev kimya tekellerinin

önderliğindeki pestisit lobisi, AB politikalarını etkilemek için yoğun bir faaliyet yürütüyor.

Bugün çiftçilerin kendi topraklarında neyi, nasıl üretmesi, kime satması gerektiğini tarım tekelleri belirliyor. Çiftçilerin ürünlerinin kaçta satılacağını onlar dikte ettiriyor. Bundan kar edenler üreticilerden çok gıda işleme ve ticaret tekelleri oluyor. Bu tekeller, iklim değişikliği, biyoçeşitliliğin yok olması, toprak, hava ve suyun (nehirler, denizler, karasuları ve yeraltı sularının) kalıcı ya da uzun dönemli toksik kirlenmesi gibi pek çok sorunun da sorumlularıdır.

Özetle kapitalizm, kar için insanlığı, toprağı, doğayı, tarımı, tabiatı en vahşi biçimde sömüren bir düzendir. Bu düzenin hüküm sürdüğü hiçbir yerde çiftçilerin güvence altına alınmasından, doğanın korunmasından, iklim, çevre ve hayvan dostu, insan sağlığına uygun üretim yapılan bir tarımdan söz etmek mümkün olamaz. Çünkü kapitalist sistemin kendisi, sadece tarımın değil, iklimin, doğanın ve çevrenin de katilidir. Aynı şekilde çiftçilerin, küçük tarım üreticilerinin, tarım işçilerinin ve tüketicilerin yaşadığı tüm sorunların da kaynağıdır.

Tarımın, doğa ve insanla uyumlu bir şekilde güvenceye alınması, ancak yağma, talan, sömürü üzerine kurulu kapitalizmin yıkılması ile mümkün olacaktır. O zaman insan gibi doğa da rahat bir nefes alacak, çevre korunacak, kolektif üretimle toplumların gıda ve beslenme gereksinimleri karşılanacak, üretkenler de tüketenler de sağlıklı ve insanca bir yaşam sürdürebileceklerdir.

Mykolaiv provokasyonu ve Ukrayna'da savaşın seyri

İkinci yılını geride bırakan Ukrayna'daki savaş, Kiev'deki işbirlikçi rejim ve gerisindeki emperyalist güçlerin beklentilerine uygun bir şekilde ilerlemiyor. Büyük umutlarla başladıkları "Kış Taarruzu" milim ilerleme şansı bulamadığı gibi, verilen ağır kayıpların, tükenen insan kaynaklarının, çöküşün eşliğine varan savaş ekonomisinin yarattığı çıkmazı ise derinleştirdi. Öte yandan, emperyalist haydutların verdiği desteğe rağmen Ukrayna'da cephede ve cephe gerisinde savaş karşıtı sesler de yükselmeye başladı.

Bu ve benzer gelişmeler, NATO'nun "sirk maymunu" gibi kullandığı Zelenski'nin akıbetini tartışmalı hale getirmiş görünüyor. Bu tartışmalara Kiev Belediye Başkanı Vitali Kliçko ile "savaşı kazanma şansımız yok" dediği için görevden alınan eski Genel Kurmay Başkanı Valeriy Zalujni gibi isimlerin iştirak etmesi krizin derinliğine işaret ediyor. Alman istihbaratının sağladığı olanaklarla kariyerine Kiev Belediye Başkanlığı titrini ekleme şansı bulan boksör eskisi Kliçko, Alman basınına verdiği bir röportajda Zelenski'ye dönük üstü kapalı eleştiriler yöneltince bir anda hedef haline getirildi. Hamburg'da bulunan milyon dolarlık villası, mal varlığı ve Kiev Belediyesine akıtılan fonların akıbeti tartışma konusu edilerek Kliçko'nun üstü çizildi ve bu "Maydan şovalyesine" "sus" emri verildi. Konuşması gerekirse, ne söyleyeceğine Berlin karar verecektir.

Rusya'nın kontrollü bir şekilde götürmeye çalıştığı Ukrayna'daki savaş, özellikle Alman emperyalizmi tarafından bir fırsat olarak görülüyor. Coğrafi yakınlık ve tarihsel olarak Ukrayna ile girift ilişkilerinin olması, bu ülkeyi Almanya için, Rusya'yı kuşatmanın ve Asya'ya yayılmanın sıçrama tahtası ve periferisi haline getiriyor. Bu savaş, Alman emperyalizmi için tarihsel bagajını hafifletmenin, ekonomik gücünü askeri güçle tamamlayarak Kıta-Avrupa'daki rolünü pekiştirmenin ilk olanaklarını yaratmış bulunuyor.

Emperyalistlere göre ekonomik üstünlüğü tamamlayıp güvence altına almanın yolu modern bir savaş aygıtının varlığından geçer. Ancak Alman ordusunun bu sürece hazırlıksız yakalanmış olması ve Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısını önleyecek güçte bir askeri donanımının

olmaması ilk etapta Berlin yönetiminin hesaplarını bozdu. Minsk görüşmeleri ve anlaşması, Ukrayna'yı Alman-Fransız ortaklığıyla savaşa hazırlamak ve Rusya'ya öldürücü darbeyi vurmaya üzere kurgulanmış bir ortaoyunuydu. Bu oyunda başrolleri AB şemsiyesi altında Almanya-Fransa ikilisi üstlenmişti. ABD'nin rolü ise tali plandaydı.

Her iki emperyalist gücün "balayı" yaşadığı Angela Merkel döneminde ABD'nin Avrupa'daki etki alanını daraltmaya dönük kimi hamleler yapılmıştı. Fransa'nın "yeni Napolyon'u" havalarındaki Emmanuel Macron'un "NATO'nun beyin ölümü gerçekleşmiştir" açıklaması ve Fransız-Alman ortak ordusu oluşturma planları daha çok ABD'nin NATO üzerinden yaratacağı basıncı dengelemeye dönük girişimlerdi. Ancak bu planı hayata geçirme konusunda başarılı oldukları söylenemez. Nitekim Ukrayna savaşı başladıktan sonra ABD-İngiltere ikilisinin savaş arabasına zaman geçirmeden atladılar.

Emperyalist savaş aygıtı NATO'nun askeri gücü olmadan Ukrayna'da etkili olmayacağını anlayan aynı Macron, Paris'te düzenlenen Uluslararası Ukrayna Konferansı'nda, "Ukrayna'ya asker konuşlandırmanın düşünülmesi gerektiğini" söyleyecek kadar zıvanadan çıktı. Bu açıklamayı reddeden Almanya Şansölyesi Scholz ile Savunma Bakanı Boris Pistorius'un "hassasiyetleri" ise savaş karşıtı olmalarından değil Alman ordusu ile Alman toplumunun henüz savaşa hazırlıklı olmamasından kaynaklanıyor.

Tam bir savaş kundakçısı gibi konuşan Pistorius göreve geldiği günden beri Almanya'nın beş yıl içinde savaşa hazır olması gerektiğini tekrarlayıp duruyor ve medya tekellerinin de katkılarıyla toplumun rızasını imal etmekle iştigal ediyor. "Rusya'nın Ukrayna'yı düşürmesi halinde hedef ülkenin Almanya ve hatta bütün Avrupa olacağı" yalanıyla Alman toplumunu emperyalist-militarist aygıtın suç ortağı haline getirmek için çırpınıp duran

bir ekip var Berlin'de. Pistorius, savaşta atanmış bir general gibi zamanının çoğunu Ukrayna'da geçirmektedir. Zira Alman emperyalizminin ordusuna ait envanteri test etme olanağı bulunduğu, ordusunu eğitimden geçirip savaşa hazırladığı bir ön cephedir Ukrayna toprakları. Keza Baltık ülkeleri de Alman ordusunun postalları ve merasim geçitleriyle tanışmaya başladı.

Güney cephesi "komutanı" Baerbock Militarizm ve silahlanma histerisi şiddetlenirken çatışmanın yeni boyutlar kazanması için, "gerekli" askeri hazırlık yapıldıktan sonra yaratılacak bir provokasyon yeterli olur. Nitekim ön provokasyonlardan birini Alman Dışişleri Bakanı Annalena Baerbock Mykolaiv kentinde sahneleme imkanı buldu ve tepe tepe kullandı. "Rus bombardıman uçağı Tupolev'in saldırısından kurtulmuş" havası veren bir propaganda eşliğinde Berlin'e dönen Baerbock Ukrayna'ya bir daha gider mi bilinmez ama bu tür sahtekarlıklara ihtiyaç duyulduğundan ve devamının geleceğinden kuşku duymamak gerek.

Birinci emperyalist savaş Bosna-Hersek'in Saraybosna kentini ziyaret eden Avusturya-Macaristan Arşidükü Franz Ferdinand'ın bir Sırp milliyetçisi tarafından öldürülmesi tetiklemişti. İkincisi ise Polonya askerlerinin Almanlara ait bir Radyo istasyonuna saldırması bahane gösterilerek başlatıldı. Üçüncüsü "vekalet" savaşlarıyla devam ederken ve Ukrayna'daki savaş daha hassas bir süreç girmişken, savaş baronlarının hizmetindeki Baerbock gibi figüranlar ahmakça davranışlar sergileyerek ateşle oynuyorlar.

ABD-AB cephesi savaş kontrolünden çıkarabilecek kapsamda Ukrayna'ya silah ve mühimmat sevk ederken Baerbock'un Güney Cephesine atanmış komutan edalarında sahne alması tesadüf olmasa gerek. Ukrayna'nın güneyinde bulunan liman kenti Mykolaiv'e "gizli tutulan" iki günlük bir ziyaret gerçekleştiren Ba-

erbock'un Karadeniz'in soğuk sularında tatil yapmak için oraya gitmediği kesin. Hangi saiklerle gitme ihtiyacı duyduğu ve ne tür bir mesaj vermek istediği ise Mykolaiv kentinin taşıdığı stratejik önemde saklıdır. Odesa, Cherson, Kırım, Dinyaper Nehirlerine yakınlığı, Romanya, Bulgaristan ve Türkiye üzerinden dış dünyayla Karadeniz üzerinden ulaşılabilir olması kenti vazgeçilmez kılan faktörlerdir. Bir diğeri ise Alman emperyalizminin kirlili hesapları ve gizli ajandası gereği Güney Kafkasya'ya en kolay ulaşabileceği güzergahta bulunmasıdır. Ayrıca savaşın güney kentlerinde yoğunlaştığı ve peş peşe Cherson, Melitopol, Mariupol gibi kentlerin düştüğü sırada Mykolaiv'in elde tutulması için Alman emperyalizmi çok özel bir çaba sarf ediyor.

Ukrayna'da iki yıldır devam eden bu acımasız savaşta sadece Almanya'nın değil, başta ABD-İngiltere ikilisi olmak üzere bütün batılı emperyalist güçlerin farklı olduğu kadar ortak hesapları da var. Aralarındaki çelişkileri NATO şemsiyesi altında bugün nötralize edebilen emperyalist güçlerin yarın değişen dengeler üzerinden karşı karşıya gelmeyeceklerinin bir garantisi yoktur. Düne kadar "can ciğer/kuzu sarması" gibi görünen, AB'nin "kuruluş felsefesini" oluşturan Almanya-Fransa ikilisi bir anda birbirinden rol çalan ve çelme takmak için fırsat kollayan "müttefiklere" dönüşebiliyorlar.

Rusya'ya karşı "ortak çıkar birlikleri" oluşturan bütün emperyalist güçlerin yarın başka menfaatleri gözeterek farklı bir tutum alabileceklerine işaret eden bir dizi veri var. Pandemi sonrası tökezleyen tedarik zinciri, petrol fiyatlarındaki artış, enerji güzergahlarının kontrolü ve bunun doğurduğu maliyetlerin doğal bir sonucu olarak yükseliş trendindeki enflasyon bütün ülkeleri kesen temel sorun haline gelmiş bulunuyor. Hal böyleyken ve emperyalist güçler arasındaki çelişkiler devam ederken "zorlama uzlaşmalarını" sınırı var ve ancak bir yere kadar götürülebilir. Doğaları gereği sınırlarına dayanan çelişkili ve çatışmalı süreçlerin bir yerden sonra farklılaşarak yeni bir sürecin kapılarını açmaları diyalektik yasalara uygun ve kaçınılmazdır.

Ukrayna, savaşı Batı provokasyonlarıyla kızıştırıyor

19 Şubat'ta Bundeswehr'in (Alman Ordusu) yaptığı gizli bir toplantıda, "Kırım'a saldırı planlarını konuştuğu" Rusya tarafından yayınlanan bir ses kaydı ile ortaya çıktı.

Söz konusu ses kaydı, Alman Hava Kuvvetleri Komutanı Ingo Gerhartz ile üst düzey hava kuvvetleri yetkililerinin, gizli toplantıda Kırım'daki Kerç Köprüsü'ne saldırı planlarını görüştüğüne ortaya çıkardı. Aynı toplantıda Almanya'nın Ukrayna'ya daha fazla füze yardımı yapması da ele alınıyor.

Alman televizyon kanalı ZDF'nin konuyla ilgili haberinde şunlar söylendi:

"Öyle anlaşılıyor ki görüşme Rus istihbaratı tarafından dinlenmiş. Analizler kaydın sahte ya da yapay zeka üretimi olmadığını gösterdi... Çok sayıda askeri ve forensik (adli bilim) uzman da kaydın gerçek olduğunu doğruladı."

Rusya'nın böyle "gizli" bir toplantıyı nasıl dinleyebildiği konusunda çeşitli spekülasyonlar yapıldı. Bu ise esas skandalı, Alman emperyalizminin savaşı kızıştırma küstahlığının yeterince tartışılmasının önüne geçti.

Almanya Savunma Bakanı Boris Pistorius, Singapur'da düzenlenen havacılık fuarına katılan bir Alman askerinin dik-katsizliğinden konuşmanın ifşa olduğunu söyledi. Konuşulan şeylere dair söz söylemekten çekinen bakan, "En iyi subaylarımdan hiçbirini Putin'in oyunlarına kurban etmeyeceğim" demekle yetindi. Kendisi de gizli toplantı yapan tehlikeli savaş kundakçılarıyla aynı zihniyeti taşıyor.

Tamamı 40 dakika olduğu belirtilen ses kaydının sadece beş dakikası yayımlandı. Kayıttaki ses, "Kerç Köprüsü'nü 10 füze ile yıkabiliriz" diyor. Yani Alman ordusu bir saldırı planlarken suçüstü yakalanıyor.

Hava Kuvvetleri Komutanı Ingo Gerhartz, Alman Taurus füzelerinin Ukrayna'da konuşlandırılmasını ve bu füzelerin teknik olarak Kerç Köprüsü'nü imha edip edemeyeceğini değerlendiriyor ve "Köprü'nün imhası için 10 ila 20 arasında füzenin kullanılmasının gerekebileceğini" kayda geçiriyor.

Ayrıca Ukrayna'nın, Bundeswehr'in desteği olmadan bombardımanı yönetip yönetemeyeceği de tartışılıyor. Verilmesi planlanan silahların Alman askerleri

olmadan kullanılmasının mümkün olmayacağı üzerinde duruluyor. Alman askerlerinin savaşın içinde görünmemesi gerektiği de söyleniyor. Bu konuda İngiliz ya da Fransız askerlerinden yardım istenebileceği söyleniyor.

25 şubatta, "Almanya Dışişleri Bakanını Annalena Baerbock'un Ukrayna'nın Karadeniz kıyısında bulunan liman kenti Mikolayiv'a yaptığı ziyaretin güvenlik endişeleri nedeniyle yarıda kesildiği" açıklandı.

Dışişleri Bakanlığı'nın Alman basınına yaptığı açıklamada şunlar söylendi:

"Almanya tarafından finansmanı sağlanan bir içme suyu arıtma tesisini ziyaret etmek için Mikolayiv kentine giden Baerbock ve heyetinin bir Rus insansız hava aracı (İHA) tarafından takip edildiğinin tespit edilmesi üzerine ziyaret yarıda kesildi, heyet zırhlı araçlarla bölgeden uzaklaştırıldı."

Açıklamanın devamında, bir süre izleme yapan İHA'nın, daha sonra bölgeden uzaklaştığı belirtildi. Baerbock'un bölgeden ayrılmasının ardından Mikolayiv'de bir hava saldırısının gerçekleştirildiği ve Alman Dışişleri Bakanının Ukrayna ziyaretini sonlandırarak ülkesine döndüğü belirtildi.

"Rusya-Ukrayna savaşında Ukrayna'ya desteklerimizi ifade etmek için bölgeye gittik" diye açıklama yapan Baerbock, Ukrayna'ya yönelik "yeniden inşa yardımının 100 milyon avro daha artırılarak 1 milyar avroya çıkarılacağını" söyledi. Haziran ayında Berlin'de Ukrayna'nın yeniden yapılanması için bir konferans düzenlemeyi planladığını söyleyen Baerbock, iki yıldır Ukrayna'nın yıkılıp yıkılmasına neden olan savaşın baş kışkırtıcıları arasında yer alıyor. Şimdi bir taraftan savaş ateşine benzin döküyor öte taraftan ise 'yeniden inşa' üzerine laflar ediyor.

27 Şubat'ta Paris'teki Élysée-Palast'ta (Elize Sarayı) bir araya gelen Batılı savaş kundakçısı şefler Ukrayna savaşını konuşular.

Toplantının ardından açıklamalarda bulunan Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, "Rusya'nın yenilgiye uğratılmasının Avrupa'da güvenlik ve istikrar için vazgeçilmez olduğuna inanıyoruz" dedi. Hızını alamayan Macron, "Ukray-

na'ya asker gönderme konusunun göz ardı edilemeyeceğini" savundu.

Macron'un, "Bu aşamada sahaya asker gönderme konusunda bir fikir birliği yok. Ancak, hiçbir şey dışlanmamalı. Rusya'nın kazanmaması için yapmamız gereken her şeyi yapacağız" laflarını etmesi, emperyalist şeflerin zıvanadan çıkmaya ne kadar teşne olduklarını göstermesi bakımından çarpıcıdır. Zira Macron'un lafları, -gerçekleşmesi durumunda- nükleer silahlarla yürütülecek bir Rusya-NATO savaşı "müjdeliyor."

"Savaş politikanın başka araçlarla -şiddet araçlarıyla- devamıdır."

"Bu ünlü söz, savaş üzerine derin bilgisi olan Clausewitz tarafından söylenmiştir. Marksistler haklı olarak, bu tespiti daima, her savaşın özelliğini kavramada teorik temel olarak görmüşlerdir. Marx ve Engels de savaşa işte bu görüş açısından bakmışlardır." (Lenin, Sosyalizm ve Savaş)

Ukrayna, Filistin ve gezegenimizin birçok bölgesinde süren savaşlar da "politikanın başka araçlarla-şiddetle" devamının ispatıdır.

***

ABD ile Batı'nın her türlü desteğine rağmen, Ukrayna ordusu ilerleme kaydedemedi. Tersine, karşı saldırıya geçen Rusya önemli mevziler kazandı. Bunun üzerine emperyalist savaş aygıtı NATO'nun Ukrayna'ya asker konuşlandırması tartışılmaya başladı. Rusya şehirlerine saldırılar düzenlenmesi de dahil olmak üzere, savaşı tırmandırma tehditleri gündemde tutuluyor. Bu gelişme savaş kundakçılığının batılı şeflerin zihin dünyalarını esir almaya başladığına işaret ediyor.

Bu histerik hal, Ukrayna'yı çöküşün eşliğine getirdi. Böyle devam etmesi durumunda ise, savaşın bu ülkelere sıçrama tehlikesi de artacaktır.

Üç Şubat Pazar günü New York Times gazetesinin, "Rus güçleri ilerlerken Zelenski cepheye daha fazla asker gönderme konusunda çıkmazda" ifadelerine yer vermesi, işlerin sadece kukla Zelenski için değil, destekçileri için de iyi gitmediğine işaret ediyor. ABD ile Batı'nın tüm entrika, provokasyon, yalan ve dezenformasyon çabalarına rağmen, Ukrayna savaşında ibre Rusya'dan yana dönüyor. Bu da savaş çetesi ABD ile Batı'yı çığına

çevirmekle kalmıyor, dünyanın ve insanlığın geleceği ile adeta "Rus ruleti" oynamalarına vesile oluyor.

Savaşı daha da kızıştıran açıklama ve girişimlere Rusya kendi üslubu ile yanıt veriyor. "Rusya'nın içinde yer almadığı bir dünya haritası olmayacaktır" mesajı veren Putin yönetimi, Brüksel'deki savaş baronlarını "ateşle oynamayın" diye uyarıyor.

Bu uyarı ve tehdidi görmezden gelen NATO ve onun tekeli medyası, bunun sadece bir "blöf" olduğunu iddia ederek, "Putin'in nükleer şantajına boyun eğmek nükleer savaşı daha olası hale getirecektir" diyerek, adeta dünyanın ve insanlığın geleceği ile 'Rus ruleti' oynuyorlar.

Batılı "Düşünce Kuruluşları", "Kilit soru, Batı'nın Putin'in blöfünü görüp görmeyeceği ya da onun yüksek riskli nükleer duruşuna boyun eğip eğmeyeceğidir ki bu da çatışmanın sonucunu belirleyecek bir karardır" değerlendirmeleri ile Rus ruleti oyununa holiganlık yapıyorlar. Öte yandan, "istikrarsız bir dünyada nükleer savaş tehdidi her zaman vardır" diyerek hem kendilerini tekzip ediyorlar hem de nükleer silahların kullanılabilme ihtimalini "normalleştirme" çabalarını sürdürüyorlar.

Bu yaklaşımdan dolayı savaş çok daha büyük ve kanlı bir boyuta taşınıyor. Yaygın bilgi kirliliği ve dezenformasyon eşliğinde "at izi it izine" karıştırılıp, zihinler esir alınmak isteniyor. Dertleri, toplumların emperyalist savaş suçuna onay vermesini sağlamaktır.

Sermaye sınıfı ve onun vurucu gücü militarist yapılar, bilgi kirliliği ve yalanlar eşliğinde savaş ajandalarını ve komplolarını engelsiz bir şekilde hayata geçirmek için buna ihtiyaç duyuyorlar.

"Ukrayna'ya Avrupa askerlerini gönderme olasılığının" gündeme getirilmesinden sonrası yapılan anketlerde, Fransa'da halkın yüzde 68'inin, Almanya'da ise yüzde 80'inin buna karşı olduğu ortaya çıktı.

ABD ile Batı'nın tüm provokasyon ve komplolarına rağmen, işçi ve emekçiler, geniş halk yığınları kendi hayatları ile Rus ruleti oynanmasını istemiyor. Bu istek, fiilen "izin vermeme" eylemine evrilirse, kapitalist barbarlığın yarattığı yıkımın daha da derinleşmenin önüne geçmek mümkün olabilir.

Almanya'da grev dalgası devam ediyor!

Emperyalist paylaşım kavgasına hızlı adımlarla atılan Alman devleti, gün geçtikçe sosyal alanlardan ve emekçilerden daha fazla kısarak savaşa ve militarizme aktarmaya devam ediyor. Bunun karşısında hayatı gittikçe zorlaşan ve yoksulluğa itilen işçi ve emekçilerde ise hoşnutsuzluk ve mücadele eğilimi yükseliyor.

Çeşitli iş kollarında sürmekte olan toplu iş sözleşmelerinde yansıyanlar bu durumun en somut göstergesidir. Sermaye hükümeti ve kapitalistler, havaalanları, demiryolları, toplu taşıma, perakende sektörü, metal vb. alanlarda süren TİS'lerde emekçilerin taleplerini karşılamaya yanaşmıyorlar. Emekçiler ve sendikalar ise bu saldırılara grevlerle karşılık veriyorlar. Üst üste gündeme gelen grevler, bu seneki TİS'lerin her zamanından farklı ve zorlu olacağı öngörüsünü doğruluyor.

MAKİNİSTLER BEŞİNCİ KEZ GREVE ÇIKIYOR

Makinistler sendikası (GDL) ile Alman Demir Yolları (DB) arasındaki TİS görüşmeleri aylardır devam ediyor. Sendika bundan önce kısa aralıklarla tam dört kez greve çıktı. En son Şubat ayında bir hafta süren bir greve gidilmiş, sendika, DB'den gelen görüşme teklifini kabul ederek grevi bir gün erken bitirmişti.

Arada sermaye cephesinin "hakem" veya "uzlaştırıcı" sıfatıyla davet ettiği, ikisi de CDU'lu olan, bir dönem savunma bakanlığı da yapan Thomas de Maiziere ve Schleswig-holstein başbakanı Daniel Günther eşliğinde süren görüşmelerden de bir sonuç çıkmadı.

Sermaye cephesinin tüm kuşatmasına rağmen taleplerinde oldukça kararlı görünen GDL, beşinci kez grev ilan etti. 6 Mart Çarşamba akşamı yük trenlerinde başlayan grev, Perşembe ve Cuma günü (7-8 Mart) ise yakın ve uzak mesafe yolcu trenleriyle devam edecek. Grevin 35 saatlik olacağını açıklayan sendika, bunun 35 saatlik çalışma haftası talebini sembolize ettiğini belirtti.

Hükümetle uyumlu hareket eden Alman Sendikalar Birliği (DGB)'nin çatısı dışında daha bağımsız bir pozisyonu olan GDL, buna ilaveten, küçük bir sendika olmasına rağmen, ulaşım alanında pazarlık gücü son derece yüksek olan makinistler arasında örgütlü olmanın avantajına da

sahip.

Bu sendika teleplerinde direktmenin yanı sıra, TİS'lerde öne sürdüğü kimi sıra dışı taleplerle de öne çıkıyor. Mesela Almanya'da bir sendika ilk defa haftalık iş saatlerinin, ücretlerden kesintiye gitmeden kısaltılmasını bir TİS maddesi haline getiriyor. Dahası bunu olmazsa olmaz bir talep olarak ele alıyor. Zira DB'nin masada en çok takıldığı madde de budur. Bu yüzden sermaye cephesi bu sendikaya alttan alta diş biliyor, çeşitli ayak oyunları ile onu etkisizleştirmeye ve gelişmesini engellemeye çalışıyor.

Son grev dolayısıyla bir açıklama yapan GDL başkanı Claus Weselsky, eğer talepleri bu kez de karşılanmazsa, yeni bir "grev dalgası" başlatacaklarını, grevi 48 saat önce ilan etme zorunluluğuna uymayacaklarını ve "acil çalışma planı" uygulamayacaklarını ilan etti. Bu türden adımlar da Almanya'da pek alışık olunmayan türden çıkışlardır.

GDL'in TİS talepleri ise şöyle:

-Haftalık iş saatlerinin, ücretlerden kesintiye gitmeden, 38 saatten 35 saate indirilmesi.

-Maaşlara aylık en az 555 € zam yapılması.

-Her çalışana bir sefer mahsus 3.000

€ enflasyon telafi primi ödenmesi.

-Fazla mesai, hafta sonu veya tatil günleri için ödenen ekstralara %25 zam yapılması.

-İşletme emekliliği için işveren payının %5'e çıkarılması.

-Sözleşmenin 12 ay için geçerli olması.

-Sendika meslek yapanlar ve yarı zamanlı çalışanlar için de orantısız olarak taleplerde bulunuyor.

LUFTHANSA YER PERSONELİNDEN ÜÇÜNCÜ GREV

Lufthansa'ya bağlı çalışan yer personeli de, demiryollarıyla aynı günlerde, 7 ve 8 Mart'ta greve çıkıyor. Tesadüf mü yoksa bilinçli mi olduğu bilinmiyor, ancak bu anlamlı çakışma her iki grevin de etkisini arttıran bir rol oynuyor.

Çalışanları temsilen ver.di sendikası, 5. tur görüşmelerden de biş sonuç alınmaması üzerine, Perşembe günü saat 04.00'dan itibaren toplamında 59 saatlik bir greve gidileceğini ilan etti. Lufthansa'nın teknik bölümünde grev Çarşamba akşamından başladı. Grev Cumartesi günü saat 07.10'da sona erecek.

Köln-Bonn havaalanının kimi bölümlerinde ise Çarşamba günü greve

gidilmişti. Havaalanlarında üçüncü kez gündeme gelen bu seferki grev, tüm havaalanlarını değil de, sadece Frankfurt, Düsseldorf ve Hamburg havaalanlarını kapsıyor. Yine de Almanya'nın önemli havaalanlarındaki bu grev uçuşları ciddi oranda etkiliyor. Grevden dolayı yüzlerce uçuş iptal edilirken, yüzbinlerce yolcu da grevden doğrudan etkileniyor.

Son zamanlarda yolcu sayısında pandemi öncesi seviyeye yeniden yakalayan Lufthansa tekeli, rekor karlara imza attığı halde, iş yükü gittikçe artan işçilerin taleplerini karşılamaya yanaşmıyor.

Lufthansa'nın teknik, kargo, mal, yolcu ve bavul kontrolü, Check-in ve servis bölümünde çalışan, toplamında 25 bin kişi ilgilendiren TİS'te ver.di'nin talepleri şu ekilde:

-En az 500 € olmak üzere, ücretlere aylık %12,5 zam.

-Her çalışana bir sefere mahsus 3.000 € enflasyon telafi primi.

-Sözleşmenin 12 ay için geçerli olması.

Lufthansa ve ver.di arasındaki pazarlıklar 20 Mart'tan itibaren yapılacak görüşmelerle devam edecek.

“Avrupa hızla büyüyen iklim risklerine karşı hazırlıksız”

Avrupa Çevre Ajansı-AÇA (Europäische Umweltagentur) “Avrupa’nın karşı karşıya olduğu iklim riskleri” üzerine ilk raporunu 11 Mart’ta açıkladı.

“Tarım politikaları ve beslenme alışkanlıkları değişmeli” denilen raporda, ekolojik dengelerin bozulması ve iklim risklerinden en büyük zararı Güney Avrupa ülkelerinin göreceğine işaret ediliyor. Altı çizilerek “Hemen harekete geçin, yoksa iklim değişikliği Avrupa’ya felaket getirecek” deniliyor. Karar alıcıları bilgilendirmek amacıyla bağımsız araştırmalar yürüten AB organı AÇA, Paris İklim Anlaşması’nda belirtilen küresel sıcaklık artışını 1,5 C’de tutmak başarılabilirse bile, Avrupa’nın olası iklim değişikliğinin etkilerine hazırlıksız olduğu konusunda uyardı. Raporda, evleri yakıp kül eden orman yangınlarından, kamu maliyetini zorlayan şiddetli hava koşullarına kadar, Avrupa için tanımladığı ve potansiyel olarak ciddi sonuçlar doğuran önemli iklim riskinin yanı sıra, beş risk için çok daha acil eyleme geçilmesi gerektiği belirtiliyor. Araştırmacılar, bir derecenin onda biri kadar ısınmanın dahi, daha fazla su baskını, yıllarca sürecektir kuraklık ve kavurucu sıcaklara neden olacağını belirtiyor. AB hükümetlerinin “yaşamları ve geçim kaynaklarını korumaya yönelik hazırlıkları hızlandırması gerektiği” vurgulanıyor.

Raporun özetinde şunlar ifade ediliyor:

“Eğer şimdi kararlı bir adım atılmazsa, tespit edilen iklim risklerinin çoğu bu yüzyılın sonuna kadar kritik veya felaket seviyesine ulaşabilir. Yüzbinlerce insan sıcak hava dalgalarından ölebilir ve yalnızca sellerden kaynaklanan ekonomik kayıplar yılda 1 trilyon Euro’yu aşabilir.”

BEŞ BÜYÜK RISK

AB’nin bu ilk iklim riski değerlendirmesinde kıtanın son yıllarda küresel ısınmayla etkilerinin daha fazla hissedilmeye başladığı ve iklim risklerine karşı hazırlıklı olmadığı aktarılıyor. AÇA, Avrupa kıtasının karşı karşıya olduğu iklim risklerine ilişkin, “36 büyük iklim riskini” beş başlık altında topladı. Bunlar; “Ekosistem, gıda, sağlık, altyapı, ekonomi ve finans” olarak kaydedildi.

“Doğanın restore edilmesinin isteğe bağlı olmadığı” hatırlatılan raporda, acil

harekete geçme çağrısı yapılıyor.

YÜKSELEN DENİZLERDEN KORUNMA

Denizlerin yılda yalnızca birkaç milimetre yükselmesinin bile sorunlar yaratacağı ifade edilen raporda şu uyarı yapılıyor:

“Deniz seviyesindeki yükselişin artan hızı ve bunun sonucunda ortaya çıkan sel risklerindeki artışın katlanması, artık daha fazla eylem gerektiriyor.”

Kıyılardaki sel ve fırtına dalgalanmalarının daha sık ve daha şiddetli hale geleceği ve “Avrupa’nın nüfusu, altyapısı ve ekonomik faaliyetleri üzerinde potansiyel olarak yıkıcı etkiler yaratacağına” dikkat çekiliyor.

EN ÇOK GÜNEY AVRUPA ETKİLENİYOR

İklim değişikliğine bağlı olarak aşırı sıcaklık ve kuraklık en çok Güney Avrupa’yı vuracak. Rapor, Güney Avrupa ülkelerinin hali hazırda mahsul kıtlığı veya kötü hasat gibi “kritik” bir riskle karşı karşıya olduğu ve daha yüksek sıcaklıklar ve uzun süreli kuraklıklar nedeniyle enerji tedariki konusunda “önemli” tehditlerle karşı karşıya kalacağı konusunda uyarı-

larda bulunuyor:

“Güneyde insan sağlığı daha fazla risk altında; üstelik sadece sıcak nedeniyle değil. Sık sık çıkan orman yangınları da büyük bir sağlık tehdidi oluşturmaktadır. Mikrop taşıyan sivrisinekler ise artık bölgenin ‘sakinleri’ olarak karşımıza çıkıyor.”

Tropik hastalıkların bölgede yaygınlaşacağına dikkat çekilirken, ekonomilerin ve finansal istikrarın da önemli risklerle karşı karşıya olduğu belirtiliyor.

Avrupa’nın, Sanayi Devrimi’nden bu yana diğer kıtaların ortalamasından iki kat daha fazla ısındığı belirtilen raporda, “Sıcaklıklar Güney Avrupa’yı kurutacak, mahsul kıtlığına neden olacak. Su kaynaklarını kurutmakla birlikte, toprakları sertleştirerek ani sel olasılığını artıracak ve bitki örtüsünü kurutacak, bu da orman yangınlarının daha hızlı yayılabileceği anlamına geliyor” değerlendirmesi yapılıyor.

Sorunun kaynağı kapitalist sömürü sistemidir

Karl Marx, “Toprağın mülkiyetine sahip olmak, bir insanın köle sahibi olması kadar absürttür” derken, sorunun kaynağına işaret etmişti.

Kapitalizm, canlı/cansız gezegendeki her şeyi metalaştırarak pazarda satılabilir hale getirerek, devasa kârlarla sermaye biriktirerek kendisine bir döngü yaratır. Bu döngüde ekolojik yıkımlar ve iklim krizleri kaçınılmaz hale gelir. Buna karşın konuya dair hazırlanan raporlar ise sorunun kökenini değil semptomları tedavi etmeye yönelik önlemler önermekten ibarettir. Kaldı ki vahşi kapitalizm buna bile yanaşmamaktadır. Zira halen kapitalist devletler tarafından dikkate alınmış tek bir rapor yoktur.

Mülkiyet ve bölüşüm ilişkileri değişmeden, sorunun kaynağı olanlar hedef alınmadan, sadece felaketlerin semptomları ile mücadele etmek, bataklık kurutmak yerine, sivri sineklerle savaşmaya benzer.

Çevresel yıkımı durdurmanın yolu, gezegenimizin geleceğini tehdit eden kapitalizme karşı mücadeleden, doğayı ve insanı merkezine koyan sosyalist sistemin inşa edilmesinden geçiyor.

Kapitalizm, savaş, silah şirketleri

Kapitalist/emperyalist sistemin küresel ticaret ağında silah pazarı her zaman hareketlidir. Savaşın olduğu yerlerde silaha, bombaya, mühimmeta sürekli ihtiyaç duyuluyor. Savaşın olmadığı yerlerde ise kapitalist devletlerin çoğu adeta histerik bir halde silah stoklamaktadır. Kriz dönemlerinde daha belirgin bir hal alan bu ölüm döngüsünde silah şirketlerinin işleri hemen her zaman 'tıkırındadır.' Hem ücretli emek sömürsünden kar elde ediyorlar hem borsalarda hisse senetlerinin fiyatları yükselince vurgun yapıyorlar.

***

Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü (SIPRI) tarafından hazırlanan çeşitli raporlardaki veriler, ölüm aygıtlarının dünya pazarlarında hızlı bir devinim içinde olduğunu ortaya koyar. Bu devinimde akan yüz milyarlarca dolar silah şirketlerinin kasalarında toplandıkça, savaş sanayinin büyüyen etkisi, hükümetleri daha saldırgan daha militarist politikalar izlemeye zorluyor. Zira savaş hem silah stokların tüketilmesine, yani pazarın genişlemesine neden oluyor hem yeni üretilen silahların denenmesine alan açıyor.

Emperyalistlerin sağladığı silahlarla yürütülen savaşlarda ifrata varan derecede silah kullanılması, silah tekellerinin iştahlarını daha da kabartıyor. Üçüncü yılına giren Ukrayna-Rusya savaşı birçok silah tekelinin milyarlarca dolar kar elde etmesine imkan sağladı. Gazze'de soykırım suçu işleyen siyonist İsrail'in silah ve mühimmat kullanımı ise tarihin hiçbir döneminde görülmemiş bir yoğunlukta. ABD'nin aralıksız silah taşıması yetmediği için Almanya, İngiltere, Fransa, İtalya, Kanada, Avustralya gibi devletler de siyonist savaş aygıtına silah ya da mühimmat taşıyorlar. Halkların kanyla karılmış bu pastadan beslenen silah tekelleri, medya ve hükümetlerdeki ajanlarını seferber ederek saldırganlık ve savaş histerisini daha kızıştırıyorlar.

***

ABD-NATO cephesi halen Rusya ile Ukrayna'nın anlaşız savaşı sona erdirmelerini engelleniyor. Kiev'de Zelenski gibi bir kuklanın işbaşında olması, Rusya'yı zayıflatmak adına Ukrayna'yı cehenne-

me atma politikasının pervasızca sürdürülmesini kolaylaştırıyor. Soykırımcı İsrail'in savaşı durdurmasını talep eden önerilerin tartışılması bile engellenirken, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'ne (BMKG) sunulan ateşkes karar tasarıları arasında ABD tarafından veto ediliyor. Gazze'deki insani felakete dair peş peşe riyakar açıklamalar yapan ABD Başkanı Joe Biden, soykırım saldırısının durdurulması yönündeki her girişimi baltalıyor. Zira ABD emperyalizmi sadece 1945'ten bu yana yaşanan tüm yıkıcı savaşların suçlusu değil, açık ara farkla dünyaya en çok ölüm aracı satan devlettir aynı zamanda. SIPRI raporuna göre, 2104'ten bu yana silah ihracatını yüzde 17 oranında artıran ABD, dünyadaki silah ticaretinin %42'sini gerçekleştiriyor.

***

SIPRI raporundan yansıyan bir diğer dikkat çekici nokta ise AB üyesi emperyalist devletlerin silah alımının son yıllarda iki katına çıkmış olmasıdır. Histerik bir şekilde silahlanma yarışına katılan bu devletler, güya Rusya'nın olası saldırılarına karşı önlem alıyorlar. Oysa Ukrayna savaşının aynasından yansıyanlar, durumun tersi olduğuna işaret ediyor. Alman generallerin Rusya tarafından ifşa edilen gizli toplantıdaki konuşmaları kimlerin saldırı planladığını ilk ağızlardan gözler önüne serdi.

Hem batı hem doğu Avrupa devletle-

rinin silahlanması Ukrayna'da ABD savaş arabasına binmekle bağlantılı olsa da tümünün emperyalist/yayılmacı hevesleri/hesapları var. Maliyetli olsa da Ukrayna savaşının ateşine benzin dökerken, silaha/militarizme büyük yatırımlar yapılmaya başladılar. Bu yönelimi tamamlayan savaş propagandası ise halklara, "savaş ve yıkımların bedelini ödemeye hazır olduk" diyebilecek derece küstahlaştı.

***

Savaş, silahlanma, militarizm histerisinin giderek şiddetlenmesi, silah tekelleri ile suç ortakları tarafından kışkırtılsa da esas sorun emperyalist/kapitalist sistemin yapısından kaynaklanmaktadır. Zira emperyalizm bir yıkım ve şiddet sistemidir. Hegemonya çatışmalarının keskinleştiği dönemlerde ise bu yıkıcı barbarlık son haddine ulaşır. İki emperyalist paylaşım savaşında yaşananlar tam da sistemin bu yapısal hastalığının ürünleriydi. Şimdi ise sistem, çok daha yıkıcı sonuçlara yol açabilecek nükleer savaş tehlikesini demoklesin kılıcı gibi toplumların tepesinde sallıyor. Sistemin krizi bu aşamaya varmış bulunuyor.

"Kapitalist-emperyalist dünya düzeni halen bütünsel bir kriz içindedir. Kriz çok boyutludur; toplumsal yaşamın ve uluslararası ilişkilerin tüm alanlarını kapsamaktadır. Kriz koşullarının da özel etkisiyle, sisteme karakterini veren başlıca gelişmeler günden güne keskinleşmek-

tedir." (TKİP VI. Kongre Belgeleri, Der. H. Fırat, Eksen Yayıncılık, Sf. 47)

Kapitalist emperyalizme karakterini veren temel çelişmelerden biri, belki de en önemlisi, sistemin içinde bulunduğu hegemonya krizidir. Silahlanma, savaş ve militarist histeri bu krizin dolaysız sonuçlarından biridir.

"Sistemin yapısal krizinin temel önemde bir başka unsuru, emperyalistler arası ilişkiler alanıdır. Emperyalist dünyanın iç ilişkilerinde kızışan rekabet, yoğunlaşan nüfuz mücadeleleri, artan silahlanma yarışı ve tırmanan militarizm, nihayet tüm bunları tamamlayan ve en yıkıcı biçimde somutlayan saldırganlık ve savaşlar dizisi, günümüz dünyasının ön plandaki gündelik görünümünü oluşturmaktadır." (a.g.e Sf. 50)

Aralık 2018'de bu değerlendirme yapıldığında ne Ukrayna savaşı başlamıştı ne İsrail Gazze'de soykırım suçu işliyordu. Bu savaşların peş peşe ateşlenmesi, emperyalist güçler arası hegemonya krizinin yaratacağı sonuçların isabetle saptandığına işaret ediyor. Sistemin dönemsel yöneliminin kaçınılmaz sonuçları olan silahlanma, militarizm, saldırganlık ve savaşlar olgusu, anti-emperyalist/anti-kapitalist eksenli barış mücadelesinin geliştirilmesi ve işçi sınıfıyla emekçilere mal edilesinin nasıl da yakıcı bir ihtiyaç haline geldiğini anlatmaktadır.

“Bolşeviklerin ayaklanmasından bu yana hayata inanıyorum...”

Clara Zetkin'in Ağustos 1914 ile 1933'teki ölümü arasında yazdığı siyasi mektupların üç ciltlik baskısının ilki, Savaş Mektupları'dır (Die Kriegsbrieftage (1914-1918) (Marga Voigt, Karl Dietz Verlag, 2016, Band 1, 559 sayfa). 1914-1918 arası dönemi kapsayan 1. Cilt, 168 mektup, 27 kartpostal, telgraf veya bunların taslakları ve notlarından oluşmaktadır. Bunlardan 149'u ilk kez bu ciltte yer almaktadır. Daha önce Clara Zetkin'in bu döneme ait mektuplarından yalnızca 46'sı yayınlanmıştır.

2. Cilt'te yer alan "(Devrim) Mektupları" (Die Briefe 1914 bis 1933. Band 2: Die Revolutionsbriefe /1919-1923) Rosa Luxemburg ve Karl Liebknecht suikastlarının yanı sıra KPD ve Komünist Enternasyonal'deki tartışmalarını kapsamaktadır.

Çok sayıda mektup Luxemburg'un en yakın sırdaşı Mathilde Jacob'a gönderilmiştir. Mektuplar Luxemburg'un mirasının korunması, KPD'ye katılım ve kadınların konseylere dahil edilmesi hakkındadır. Ayrıca Alexandra Kollontai'ye, Rus kadın devrimci Yelena Stassova'ya ve KPD Reich Kadın Sekreterliği çalışanı ve "Die Kommunistin" in editörü Hertha Sturm'a yazılan mektuplarda olduğu gibi, kadınların kurtuluş mücadelesini irdeleyen konular da yer almaktadır.

Clara Zetkin ya da: Yaşam neredeyse orada savaşmak (Clara Zetkin oder: Dort kämpfen, wo das Leben ist/2020) kitabının yayıncısı ve yazarı Florence Hervé, yeni yayınlanan mektuplar üzerine Marga Voigt ile, farklı dönemlerde ve dergilerde yayımlanan söyleşiler yapmıştır. (Marga Voigt, bir Slav uzmanı ve kütüphanecidir. 1990 yılına kadar Alman-Sovyet Dostluk Merkezi'ndeki Rus Kütüphanesi'nin başkanlığını yapmıştı. Bugün ise siyasi eğitim alanında aktif olarak çalışmaktadır.) Son olarak Junge Welt gazetesinin 6 Mart 2024 tarihli sayısında bir söyleşi yayımlanmıştır.

Florence Hervé Clara Zetkin hakkında şunları söylemektedir:

"Bugünün Almanya'sında hiçbir televizyon editörü böyle kadını bir tartışma programına davet etmeye cesaret edemez. Bu kadın başlı başına bir muhalifti: kadın hakları aktivisti, devrimci sosyalist, Dünya Kadınlar Gününün başlatıcısı, savaş karşıtı aktivist, Rosa Luxemburg geleneginden komünist, 1932'de Nazilerin

saldırısına uğrayan Alman Reichstag'ının eski başkanı.

"1914 öncesi Alman sosyal demokrasininin 'grande dame'si ve 1918 sonrası Alman komünizminin tartışmalı ve hırçın figürü Clara Zetkin (1857-1933) hala rahatsız edici. Kadınların çalışması, okul eğitimi, savaş ve barış ile faşizm üzerine tezlerini yeniden keşfetmeye değer.

"En azından bu nedenle anma listesinden çıkarılarak cezalandırıldı. Yine de Clara Zetkin'in adı geçen yüzyıldan beri yankılanıyor ve başka hiçbir şey bilmeyenlere bile tek bir şeyi işaret ediyor: Direniş. Bu nedenle bazıları tarafından reddedilirken, bazıları tarafından da çok seviliyor."

CLARA ZETKİN VE EKİM DEVRİMİ

Ölüm haberleri ile hayatta kalma mücadelesinin zorluklarından sonra, Bolşeviklerin iktidarı ele geçirdikleri haberi Clara Zetkin'i rahatlatmıştır. Avusturyalı sosyalist ve kadın hakları aktivisti Adelheid Popp'a 16 Kasım'da yazdığı mektupta, "Kısacası kötü bir zamandı ve şimdi Doğu'da, yakın gelecekte nasıl sonuçlanırsa sonuçlansın, sonuçsuz kalmayacak olan güçlü dünya-tarihsel olaylar yükseliyor" demektedir. (s.358)

"Kadın yoldaşlara, emekçi halkın eşlerine ve kızlarına çağrı" başlığını taşıyan

14 Aralık 1917 tarihli yazısında, "devrimin kadınlar üzerindeki tüm sosyal yasakları kaldırmış ve onları anayasaya, yaşamaya ve hükümete katılma konusunda eşit kılmış" olmasının altını çizmektedir. (s.368)

Mathilde Jacob'a üzücü haberler verdiği bir mektubu ise şu sözlerle bitmektedir: "Ama üzülme. Rusya'yı düşünelim." Bir başka mektubunda da, "Her şeye rağmen iyiyim. Bolşeviklerin iktidara gelmesinden bu yana hayata inanıyorum" demektedir.

En başından itibaren Clara Zetkin, hem sağ hem de sol sosyal demokratlardan gelen tüm saldırılara karşı Ekim Devrimi'ni savunmakta tereddüt etmemiştir. Adelheid Popp'a yazdığı bir mektupta, Heleen Ankersmit'in, Hollanda partisinin Bolşeviklere karşı olumsuz tutumuna katılmadığı için Sosyalist Kadınlar Birliği sekreterliğinden istifa ettiğini bildirir. Hollanda partisi, Bolşevikleri reddeden SPD'nin önde gelen teorisyeni Karl Kautsky ile aynı tutumu benimsemiştir. Zetkin, Ankersmit'in bu hareketinden duyduğu üzüntüyü belirtmekle birlikte şunları yazar:

"Kautsky'nin görüşünü, korkunç felaketlerin ortasında, bize bahşedilen muazzam altüst oluşun doğasına ilişkin tarihsel kavrayıştan yoksun cahil bir Be-

ckmesser'in görüşü olarak reddediyorum. Bu, şunu ya da bunu farklı şekilde dilemeyeceğim anlamına gelmiyor. Ancak tarihi bizim yaptığımızı, ama yapmak zorunda olduğumuz gibi yapmak için yaptığımızı kabul etmeliyiz." (s.384)

Kautsky'nin USPD'nin dergisi Sozialistische Auslandspolitik'teki "Demokrasi mi diktatörlük mü?" başlıklı makalesine, "Diktatörlükten demokrasiye" yanıtını vermiştir. Ankersmit'e yazdığı mektupta, Kautsky'nin görüşlerini büyük bir kesinlikle reddettiğini vurgulamış ve "sansür nedeniyle" kanaatlerini ifade edemediği için üzüntü duyduğunu belirtmiştir:

"Bence Kautsky'nin görüşü, kendi teorik varlıklarıyla test edilmesi ve ölçülmesi gereken toplumsal ilişkilere ve toplumsal güçlere, dar görüşlü bir Batı Avrupa gelişim şemasının mekanik bir şekilde aktarılmasına dayanmaktadır. Ben bunu, genel olarak temel toplumsal çalkantıların tarihsel doğasına dair tamamen yetersiz bir kavrayış olarak, hatta bir okul öğretisi gibi cahilce bir kavrayış olarak reddediyorum. Eleştirilen arkadaşlarımız, zamanımızın tek büyük çaplı sosyalist reel politikçileridir." (s.386)

27 Haziran 1918'de ise Lenin'e şunları yazar:

"Sana yazmak istediklerim şu anda aramızda kalmalı. Ama eskisi gibi kaldı-

ğıma, kalben ve zihnen tamamen sizinle birlikte olduğuma ve [kendimle] Kautsky tipi eleştirilenler ve tutti quanti arasına kalın bir çizgi çektığıme ikna olabilirsiniz.” (s.395)

Ankersmit'e yazdığı 24 Ağustos 1918 tarihli bir başka mektupta da şu ifadeler yer almaktadır:

“Umudum Doğu'dan besleniyor. Oradaki dostlarımı düşünerek yaşıyorum ve diğerleriyle birlikte övülmektense onlarla birlikte lekelenmeyi ve karalanmayı tercih ederim. Onların büyüklüğü ve önemi ancak gelecekte ortaya çıkacaktır. Bugün sadece sınıf mücadelesinin savaş bulutlarıyla değil, aynı zamanda hizipçi çekişmelerin sisleriyle de örtüldü. Tüm bunlara rağmen onların yanındayım. Asla vazgeçmeyin.” (s.400)

İki gün sonra Lenin'e şunları yazar:

“Rusya'dan gelen haberleri tutkulu bir ilgiyle, nefesimi tutarak takip ediyorum. Orada insanlık için büyük şeyler yapılıyor, bu yüzden hayat yaşamaya değer. Komünistler, siz cesur ve fedakarlık yapmaya istekli olduğunuz için muzaffer olun. Tüm ülkelerin proleterleri sonunda Rus proleterlerine ve kitlelerine yakışır bir seviyeye gelsin!” (s.403)

Önde gelen bazı USPD üyeleri tarafından Bolşeviklere yöneltilen eleştirilerden en sert itirazları yöneltmekte ve Ekim

Devrimi'nin kamuoyu önünde savunulmasının sansüre kurban gitmesinden yankınmaktadır.

USPD'nin halka açık olmayan konferansının (11 Eylül 1918) öncesinde yazdığı bir mektupta, Bolşeviklerden yana olan tutumunu bir kez daha kararlılıkla ifade eder. “Cesur Bolşevik girişimin büyük tarihsel özünü ve geniş kapsamlı önemini daha net ve daha sağlam bir şekilde anladıkça”, daha kararlı bir şekilde tavrı alır:

Orada, “toplumsal ilişkilerin sosyalist ilkeleri havai fikirler aleminden katı gerçekliğe aktarıldı ..., bütün bir halkın gelişimi mümkün olan en kısa yoldan planlı, bilinçli bir şekilde sosyalist düzen doğrultusunda yönlendirildi.”

“Leipziger Volkszeitung’ sansürcüleri, sosyalist eleştirilenlerin Bolşeviklere yönelik saldırılarına izin verirken, benim onlara yanıt vermemi yasakladılar ve ayrıca kadınlar ekinde Rusya'daki olaylarla ilgili açıklamalar içeren makalelerin tamamını ve tek tek paragraflarını sildiler.” (s.405)

Clara Zetkin bu eleştiriye “en keskin itirazı” yükselten USPD'li Rudolf Breitscheid ve Karl Kautsky'yi eleştirerek, meselenin sadece Rus meselesi olmadığını, “uluslararası sosyalizmin, dünya proleteriyasının davası” olduğunu vurgular (s.

406). Bolşevikleri eleştirme hakkını inkâr etmez ancak “yapılan eleştirinin doğası, içeriği ve eğiliminin ‘çok tartışmalı’ olduğunu” belirtir.

Kautsky ve arkadaşlarının eleştirilerini “uluslararası sosyalizmin” çıkarları ile gerekçelendirmelerini alaycı bir dille yorumlar:

“Ancak ne yazık ki, Reichstag parlamento grubu, 4 Ağustos'ta, sosyalist ilkelere utanç verici bir şekilde ihanet ettiğinde, sosyalist ilkeleri savunmak için herhangi bir istek ve çaba belirtisi yoktu. O zaman da mesele uluslararası sosyalizm, Sosyalist Enternasyonal'in varlığı ya da yokluğu meselesiydi. Kautsky, Bernstein ve Ströbel yoldaşlar o sırada ‘vicdanlarını rahatlatmak’ gibi acil bir görev hissetmiyorlardı. Dahası, Karl Kautsky ‘Neue Zeit’ta, barışta sosyalist ilkelerin başka, savaşta sosyalist ilkelerin başka olduğuna dair meşhur belirsizlik ve karactersizlik teorisini yayınladı. Barış için: tüm ülkelerin proleterleri birleşin! Savaş için: tüm ülkelerin proleterleri, birbirinizi katledin! Vicdanını rahatlatmak için ... Alman meselelerinde Reichstag hizipleri ve parti yöneticileri sessizlik ve boyun eğme görevini ilan etti, aynı zamanda sosyalist ilkeleri korkakça ve küstahça ayaklar altına aldı, [bu da] Alman proleteriyasını emperyalizmin vagonuna

bağladı.” (s.407)

Clara Zetkin, en zor aylarda “önderler”den “yanlış yönlendiriciler”e dönüşen hainlerin kendilerini, “Bolşevizmin sosyalist ilkeleri terk ettiği ve uzlaştırdığı iddiasının yargıçları olarak konumlandıkları”na mahkûm eder. Bu insanların, Alman Sosyal Demokrasininin “giderek daha steril parlamentarizmden, parlamentar kretenizmden başka bir şey olmayan” modası geçmiş kötü formüllere sarıldıklarını belirtir. (s.408)

Menşevikleri ile Sağ Sosyalist-Devrimcileri ve onların politikalarını eleştirirken de aynı ölçüde serttir:

“Burjuva demokrasininin işbirlikçileri, devrimin yavaşlatılması için harekete geçirilen karşı devrimin giderek daha fazla tutsağı haline geldiler. ... ‘Saf demokrasi’ dış politikası, çarlığın kötü emperyalist mirasını tasfiye etmedi, aksine emperyalist burjuvazinin izinden yürüdü ve emperyalist hükümetlerin ittifaklarını proleterlerin uluslararası dayanışmasından daha kutsal saydı.” (s.409)

ÇEVİRİP DÜZENLEYEN: A. EREN

Lozan 8 Mart etkinliği üzerine kısa notlar

3 Mart'ta İsviçre'nin Lozan kentinde 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü etkinliği gerçekleştirdik. Bu vesileyle önemli gördüğümüz bazı hususları aktarmak istiyoruz.

2020 yılında başlayan Covid-19 pandemisi tüm dünyada insanlık için ağır sonuçlar yarattı. Milyonlarca insanın ölümüne neden olan pandemi süreci, günlük sosyal yaşamda da büyük tahribatlar yarattı. Soruna kolektif çözüm bulma konusundaki yeteneksizliğini gösteren kapitalizm toplumlarda bencillik, umutsuzluk, yalnızlaşma, olup biten her şeyi kendi dışında görmek gibi geri eğilimleri beslemiş, apolitik kitlenin sayısını arttırmıştır.

O süreçte yayılan olumsuz iklim, sosyal yaşam alanlarına yansdığı gibi, devrimci siyasal etkinlikler yapmayı da zorlaştırdı. Ekinliği gerçekleştirdiğimiz Lozan, başka pek çok yer gibi apolitizmin yaygın olduğu bir kent. Bırakalım devrimci siyasal faaliyeti seçimlerden bu yana doğru/dürüst bir siyasal çalışma bile yapılmadı. Dolayısıyla bu koşullarda 8 Mart etkinliği yapama kararı alınırken katılım konusunda kaygılar vardı. Öte

yandan iyi bir ön çalışma ile bu sorunu aşabilecek potansiyelimiz de var. Katılımda asgari bir başarı, devrimci şiarlar ve buna uygun görsellerle birleştirilmiş güçlü bir program hazırlayarak 8 Mart'a yakışan bir ekinlik yapabiliriz.

Nitekim bunu esas alarak etkinliğin ön hazırlık faaliyetlerini iki hafta gibi kısa bir sürede tamamladık. Yereldeki imkanlarımızla hazırlayıp sunduğumuz müzik ve şiir dinletisi programımızı güçlendirdi, katılımcılar tarafından heyecanla karşılandı. Sonuç olarak, devrimci siyasal faaliyetin dibe vurduğu kentte 60 kişilik katılımla düzenlediğimiz etkinliğin iki saat süren programını her anı dinamik, coşkulu ve devrimci bir ortamda tamamladık.

***

Etkinlik sürecinde önemli gördüğümüz bazı noktaları aktarmak istiyoruz:

Birincisi, söz konusu 8 Mart etkinlikleri olunca çalışmada mutlaka kadın yoldaşların ağırlıkta olması gerekir. “Kadınların enerjisinin ortaya çıkarılması” denen olgunun çok açık bir örneğini biz de yerelimizde gördük. Öyle ki, çalışmaya katılan bazı kadın yoldaşların sağlık

sorunları olmasına rağmen üstelendikleri sorumlulukları büyük bir içtenlikle yerine getirdiler. Yanı sıra etkinlik için evlerde yemekler de hazırladılar ve tüm katılımcıların memnun kalmasına ciddi bir katkı sundular. Hem katılımcıların üçte ikisinin kadınlardan oluşmasında hem etkinliğin toplam başarısında çok önemli bir rol oynadılar.

İkinci önemli nokta ise, ön çalışmada etkinliğe katılım için konuşulan kişilerle net, doğru ve militan bir çağırıcı dili tutturabilmek. Toplumda yaygın olan gerici ortamlara asla uyum sağlanmamalı. Bildirimizi alsın, etkinliğimize katılsın, katkı sunsun kaygısıyla devrimci dilin kullanılmasından taviz verilmemeli. Zira içinde bulunduğumuz konjonktür, siyasal yaşamın bütün alanlarında dosdoğru devrimci bir dil kullanmayı gerektiriyor. Burada şunu vurgulamakta fayda var: Eğer, partinin birikimi kavranır, buna dayanarak yerinde, zamanında ve uygun bir üslup yakalanabilirse eğer, bunun getirisi olur ve siyasal yaşamın akışı içinde mutlaka karşınıza çıkar.

***

14-28 Mayıs seçimlerinde umutsuz-

luğa kapılan bir dostumuzu etkinliğe çağırırken şunu dedi:

“Sen yıllar önce bir sohbetimizde, ‘devrim ve sosyalizm yolunda sabırla işimizi yapacağız ve sıra bize gelecek’ demiştin. Herhalde şimdi sizin sıranız yavaş yavaş geliyor”

Dikkatle yüzüne bakınca şunları ekledi:

“Biz bu alanlarda tümüyle umutlarımızı yitirdik. Türkiye'nin durumu çok kötü aman sen sakın bu işleri (devrimci mücadeleyi) bırakma.”

Bu kısacık sohbet, VII. Parti kongremizin “Devrimi ve devrimci birikimimizi savunuyoruz” şiarının ne kadar isabetli olduğunu, kendi pratiğimizde somut olarak görme fırsatı sağladı.

Bu dönemde insanların önemli bir kesimi arayış içinde değil. Devrimci fikirler çoğuna halen cazip gelmiyor. Buna karşın siyasal gelişmelere duyarlı bütün samimi insanlar büyük bir içtenlikle devrimci fikirler konusunda, “keşke bu dedikleriniz olsa” diyorlar. Demek ki işçi ve emekçilerin sorunu devrimci fikirlere karşı olmak değil, bunların hayata geçirilebileceğinden emin olmamalarında yatıyor. Onlara bunu anlatmayı ise partinin ideolojik ve programatik çizgisinden gücünü alan sınıf devrimcileri başarabilir.

LOZAN'DAN BİR SINIF DEVRİMCİSİ

*Ölümünün 141. yılında Karl Marx'ı
saygıyla anıyoruz...*

**“Adı yüzyıllar boyunca
yaşayacak, yapıtı da!..”**